

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

W wydaniu porannym i wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Koneczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 594

Poznań, poniedziałek dnia 23 grudnia 1929

Rok XXIV

W kotle niemieckim

Zycie wewnętrzno-partyjne w Niemczech przedstawia dla stojącego zdala obserwatora pewien chaos. Mnożą się wiadomości, donoszące o przesunięciach wewnętrzno - partyjnych, o wystąpieniach poszczególnych postów, o tworzeniu nowych ugrupowań. W sobotnim artykule „Kryzys w Niemczech” „Kurjer Poznański” zwrócił na te przesunięcia uwagę, podkreślając, że zagranica przypatruje im się z wyraźnym zaniepokojeniem, streszczając się w pytaniu: Kto ostatecznie będzie w Niemczech rządził?

Pytanie to jest zupełnie usprawiedliwione. W istocie losy gabinetu niemieckiego są — bez względu na to, czy zostaną usunięte chwilowe trudności — niepewne, a dodamy, że niepewne będą w określonym czasie losy każdego gabinetu niemieckiego. Niepewna bowiem jest podstawa tych gabinetów, a mianowicie stosunki w samych stronnictwach i między stronnictwami w Niemczech.

Prawie wszystkie te stronnictwa przechodzą silne fluktuacje wewnętrzne i są przedewszystkiem w trakcie poszukiwania drogi. To, co się stało w stronnictwie Deutschnationale jest najbardziej typowym tego stanu rzeczy wyrazem. W istocie dzisiaj nikt z całą pewnością powiedzieć nie może, do czego ostatecznie doprowadzi proces rozłamu, spowodowany przez Hugenberga, jakie oblicze przybierze stronnictwo Deutschnationale i jaką ostatecznie przedstawiać będzie cyfrę w obliczeniu układu sił, działających w parlamencie i narodzie niemieckim.

Podobnie w stronnictwie Deutsche Volkspartei ujawniła się po śmierci Stresemanna znacznie silniej zastarzała rozbieżność zapatrywań, która już niejednokrotnie czyniła z niego czynnik niepewny, jeżeli chodzi o kierunek działania. Uderza silne wzmocnienie w natężeniu ruchu Hitlerowców. Stosunkowo najzwarciej trzyma się jeszcze Centrum, związane silnymi węzłami ideologicznymi.

Ale już stronnictwo demokratyczne, chociaż w chwili obecnej nie zajmuje opinii ujawnieniem wewnętrznego przesilenia, znajduje się od dawna — jak wykazywały każdorazowe wybory — w trakcie silnych zmian swego stanu posiadania i nie należy uważać go za czynnik nienaruszalny. Dalsze procesy wewnętrzne w sąsiadujących z demokratami stronnictwach ruszyłyby je napewno z posad.

Ogromną ewolucję z partii rewolucyjnej na partję zupełnie tych cech wyzbytą przeszli socjaliści niemieccy, i z racji tego właśnie charakteru bywają również elementem w obliczeniach trudnym.

W tych warunkach nie dziwnego, że gabinet niemiecki stał się w istocie rządem słabym, a to znowu oddziało na wzmocnienie siły poszczególnych stronnictw, o ile chodzi o stosunek do rządu. Wytworzył się paradoks: Wewnętrzne przesilenie w stronnictwach niemieckich osłabiło nie tylko stronnictwa, ale i zależny od nich rząd, a ostatecznie

Przed utworzeniem nowego gabinetu

Przyjazd desygnowanego na premiera prof. Bartla — Konferencje z pos. Sławkiem oraz p. o. min. Zaleskim, Kühnem i Matuszewskim — Prof. Makarewicz — Głosy prasy

Warszawa, 23. 12. (Tel. wł.) Dzisiaj rano przyjechał desygnowany na premiera prof. Bartel i o godz. 11 w towarzystwie swego sekretarza porucznika Zaćwilichowskiego przybył do prezydium rady ministrów, gdzie złożył kurtuazyjną wizytę b. premierowi p. Świtalskiemu. Po godz. 12 powrócił na Zamek i odbył konferencję z prezesem klubu B. B. plk. Sławkiem. Według jednych wersji konferencja dotyczyła współpracy klubu B. B. z rządem, wedle innych — p. Bartel miał p. Sławkowi zaproponować tekę poczty.

O godz. 1 był przyjęty p. o. min. Zaleski, o godz. 1.30 Kühn, a później p. o. min. Matuszewski. Celem tych rozmów miało być zapewnienie sobie współpracownictwa tych panów w przyszłym rządzie.

Po południu dalszy ciąg konferencji. Wieczorem premier Bartel wyjeżdża do Lwowa na 3 dni.

W kołach politycznych mówią, że z dawnego rządu nie wejdą do gabinetu p. Bartla pp. Niezabytowski, Prystor i Boerner. Wątpliwe jest także, czy wejdzie min. Składkowski. (w)

Warszawa, 23. 12. (AW) Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady Naczelnej stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji. Panuje przekonanie, że w razie gdyby członek tego stronnictwa prof. Makarewicz zdecydował się

współpracować z rządem p. prof. Bartla, to stronnictwo Ch. D. pozostawi mu wolną rękę.

Warszawa, 23. 12. (AW) Wczoraj w godzinach popołudniowych P. Prezydent odjechał samochodem do Spały, gdzie spędzi święta. W tygodniu p. Prezydenta odwiedzi w Spałe prof. Bartel, który do tego czasu przypuszczalnie zdoła utworzyć gabinet.

Warszawa, 23. 12. (AW) Zdaniem „Robotnika” tworzenie gabinetu przez p. Bartla oznacza duże zmiany w składzie Rady Ministrów a także w składzie osobistym w administracji państwowej, zwłaszcza na stanowiskach mających charakter polityczny.

Warszawa, 23. 12. (AW) W kołach sejmowych krąży pogłoski, że marszałek Daszyński wyposażony w mocniejszą władzę na podstawie nowego regulaminu sejmowego przeprowadzi szybką dyskusję nad budżetem i że porozumie się z czynnikami miarodajnymi w sprawie rewizji konstytucji.

Według doniesień „Naszego Przeglądu” do gabinetu nowego nie wejdą Boerner, Moraczewski, Prystor i Car.

Warszawa, 23. 12. (Tel. wł.) W prasie pojawiły się pogłoski, jakoby p. Świtalski miał być forsowany na stanowisko... wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli Państwa Do tych pogłosek należy się odnieść krytycznie. (w)

Tymczasowe wyniki plebiscytu w Niemczech

Berlin, 23. 12. (Radio wł.) Tymczasowe wyniki przeprowadzonego w Niemczech plebiscytu ludowego przedstawiają się urzędowo jak następuje:

Uprawionych do głosowania było 42,111,143 osób. Z tego oddano ogółem głosów 8,293,109, z czego nieważnych było 130,700. Kartkę z głosem „nie” — oddało osób 337,320, z głosem „tak” — 5,852,082 czyli 13,83 proc. z liczby uprawionych do głosowania. Ponieważ jednak zmieniająca konstytucję t. zw. „ustawa wolnościowa” jaką w drodze plebiscytu przeprowadzić usiłowa-

no, wymagała 50 procent biorących w plebiscycie udział, z czego 21 055 500 głosów zatem musiałoby paść za ustawę, jeśli plebiscyt miał odnieść pożądaną skuteczną.

Z liczby tej nie otrzymano jednak nawet jednej trzeciej liczby głosów, jakie otrzymały partje stojące po stronie plebiscytu w czasie wyborów do parlamentu w maju 1928 r. mianowicie 17 milionów głosów.

Plebiscyt uważać należy zatem jako zupełnie chybiony.

bienie rządu wzmogło wpływ osłabionych w gruncie rzeczy stronnictw i parlamentu. O świeżej dynisji ministra skarbu Hilferdinga centrowa „Germania” wyraziła się trafnie, że „Hilferding stał się ofiarą słabego gabinetu, swojej własnej słabości i w ten sposób wszechwładny parlamentu”.

W tych warunkach słynne memorandum prezydenta Banku Rzeszy dr. Schachta jest z punktu widzenia wewnętrznych stosunków niemieckich objawem poważniejszym, niżby się mogło zdawać. Stanowi ono inicjatywę, która wyszła z poza parlamentu i jednocześnie z poza kół osłabionego rządu, jest — nie wahamy się użyć tego słowa — rodzajem zamachu stanu, próbą wywarcia decydującego nacisku zarówno na rząd, jak i na parlament w chwili decydującej, kiedy oba te czynniki zaczęły zawodzić. I dzisiaj już — po początkowym oburzeniu — nawet prasa demokratyczna przyznaje, że krok Schachta — był potrzebny.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że proces przesilenia wewnętrznych objął dzisiaj zwłaszcza prawicę niemiecką. Nie chodzi tu o to, czy plebiscyt Hugenbergu udał się, czy się nie udał, jak donoszą telegramy. Symptomatyczne są w tym wypadku nie jego wyniki, które można było mniej lub więcej przewidzieć, ale samo przesilenie na prawicy niemieckiej, które zostało za jego przyczynieniem się ujawnione.

Gdyby spróbować lapidarnie określić istotę tego, co się dzieje, powiedzielibyśmy, że jest to proces przetapiania się warstwy dotychczas w Niemczech rządzącej. Zbankrutowała ona w wynikach wielkiej wojny, przez jakiś czas usunięta została od władzy, mimo to ostała się jako całość niezmienną i nawet usiłowała nie bez powodzenia wywierać coraz większy wpływ na rządy i politykę niemiecką, korzystając z tego, iż obsada całego szeregu stanowisk zarówno urzędowych, jak i gospodarczo - społecznych pozostała w jej ręku.

Jednakże stosunki zmieniły się tak dalece, że warstwa ta nie mogła sprostać wymaganiom zupełnie innych warunków życia, co ostatecznie spowodowało załamanie się, którego właściwie obserwujemy dopiero początek. Do czego doprowadzi ten proces przetapiania, jakie siły nadadzą mu ostatecznie kierunek i oblicze, o tem dzisiaj jeszcze napewno wyrokować nie można. Hugenberg jest jednym z czynników, który przyczynił się do rozpoczęcia tego procesu. Nie wydaje nam się jednak prawdopodobnym, żeby on go dokończył. Siły, które zdołają stworzyć ostateczną formę dla kruszącej się dzisiaj niemieckiej prawicy, pojawiają się prawdopodobnie z kół młodszej generacji, — ale i o tem jeszcze dzisiaj nie możemy powiedzieć nie można. W każdym razie należy się uważnie przypatrywać dalszemu przebiegowi sprawy, ma ona bowiem dla Europy, a dla Polski szczególnie, bardzo wielkie znaczenie. J. D.

W sprawie zdrowia moralnego

Liga Katolicka przesyła nam następującą odezwę:

Praca wychowawcza Kościoła, rodziny i szkoły nie przyniesie pożądanego owoców, jeżeli opinia publiczna nie udzieli jej swego mocnego poparcia. Wszczępione bowiem uczciwe zasady spotykają się niemal na każdym kroku z zaprzeczeniem tego, co głoszą.

W kioskach i na ulicy sprzedaje się pisma ilustrowane, pełne niewybrednych i tłustych konceptów. Szereg filmów uczy codziennie metodycznie a pogładowo, jak należy służyć zmysłom, deptać przykazania moralne. Nie brak wręcz praktycznej nauki kradzieży i rozbójcu. Zło moralne otacza się aureolą głębokich a tragicznych przeżyć. W teatrach i na estradach rozzuchwała się coraz bezwstydniej kult nagości i plugawego słowa.

Książki o treści wyuzdanej krążą od ręki do ręki i wypychają młode zwłaszcza dusze w bagno zepsucia.

W młodzieży rozbudziła się świadomość, czem to grozi duszy nieśmiertelnej, narodowi i państwu, oraz zrozumienie, że zniszczone zdrowie moralne narodu większe przynosi klęskę, aniżeli przegrana wojna.

Kilkanaście lat temu nieugięta i niezłomna opinia stawała w obronie ziemi i słowa polskiego. Dzisiaj trzeba nam zmobilizować prasę, stowarzyszenia i związki do wytrwałej walki z powodzią zła, zalewającą z tajemnych basenów Polskę.

Załamać się musi naród, który nie potrafi się otrząsnąć z nalożu zepsucia, obcego swemu duchowi, godząc się na publiczne urąganie prawu Bożemu i wskazaniom religii.

Nie na to wyszła Polska z domu niewoli, aby się zadusić w gnijącej atmosferze rozkładu moralnego, lecz aby sięgnąć po wielkość i potęgę ku spełnieniu swego dziejowego posłannictwa.

Niniejszy apel przestaliśmy Katolickiej Agencji Prasowej, całej prasie wielkopolskiej oraz szeregowi centralnych związków i organizacji.

Liga Katolicka
w archidiecezjach gnieźnieńskiej
i poznańskiej.

Misja na gwiazdkę

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.

Warszawa, 22 grudnia.

Narazie mamy desygnowanego premiera. P. Bartel w najbliższych dniach wyjedzie wraz z małżonką do Spaly na święta Bożego Narodzenia, gdzie najprawdopodobniej sformuje cały gabinet, którego skład będzie ogłoszony już po świętach.

W polityce nie jest homo novus. Po raz pierwszy wszedł do rządu w r. 1920, do rządu koncentracji narodowej, gdzie jako mąż zaufania naczelnika państwa sprawował obowiązki ministra kolei. Po wypadkach majowych odegrał bardzo aktywną rolę.

Jego to po ustąpieniu rządu mianował pełniący zastępczo funkcje Prezydenta marszałek Sejmu p. Rataj na stanowisko premiera. Jego i p. Rataja kandydatem na prezydenta był p. Mościcki. Po wyborze Prezydenta objął znów z ramienia p. Mościckiego rząd. Gdy uchwalono votum nieufności pp. Młodzianowskiemu i Sujkowskiemu, p. Bartel podał się do dymisji, ale tej dymisji p. Prezydent nie przyjął, wobec czego Sejm dnia 30 września 1920 r. odrzuceniem kredytów wyraził mu brak zaufania. Dnia 30 września p. Bartel podał się do dymisji, aby do gabinetu marsz. Piłsudskiego wejść w charakterze wicepremiera. Po ustąpieniu rządu p. Piłsudskiego p. Bartel objął znowu stanowisko premiera dnia 26 czerwca 1928 r., które sprawował do dnia 14 kwietnia 1929 r., kiedy to został powołany p. Świątalski. Ostatnia jego dymisja była połączona z ostrem przesileniem. Faktycznym powodem była sprawa Czechowicza. Jak się okazało na procesie przed Trybunałem Stanu marszałek Piłsudski nie pozwolił premierowi i ministrowi skarbu wnieść do Sejmu przedłożenia o kredyty dodatkowe, jakkolwiek ci odpowiednio deklaracje złożyli. Konsekwencje tego stanowiska są aż nazbyt dobrze znane.

Przesilenie kwietniowe było przed opinią utajone. Wiadomo jest, że trwało ono faktycznie blisko miesiąc, że wśród nieustannych „narad trzech“ ścierały się dwa poglądy na taktykę, i że z niej wyszła obronna ręka, t. zw. grupa pułkownikowska. Przyjściu jej do władzy, poprzedzonemu przez ostrą walkę osobistą przez uzależnione od niej osobistości, towarzyszyła bezwzględna rozprawa z „bartłowczykami“, których zaczęto usuwać z zajmowanych stanowisk, oraz zaciekle kampania w prasie, której najsilniejszym wyrazem był osobisty atak posła Maćkiewicza na p. Bartla, przypominający słynną deklarację gen. Składkowskiego i pułk. Beka i zawarte w niej epitety.

P. Bartel wyjechał zagranicę, pożegnany uroczystą przez marsz. Piłsudskiego herbatką, serdecznym przemówieniem, gdzie padły z ust marsz. Piłsudskiego słowa:

„Ty sam może nie doceniasz tej twojej zasługi wobec państwa. Stworzyłeś to, że Polska nieraz jest podziwiana pod względem umiejętności rządzenia“.

A p. Bartel odpowiedział marsz. Piłsudskiemu:

„Uznanie p. marszałka dla mnie i dla kolegów moich było zawsze świętym rozkazem, powiadam świętym, gdyż odnosi się do ciebie, jak do wodza narodu z pełnym nabożeństwem. Stosunek mój nie jest stosunkiem podwładnego do swego przełożonego. Jest to stosunek zwykłych ludzi do Wielkiego Człowieka. Wychodząc z rządu, pragnę zaznaczyć, że stoję i zawsze gotów jestem do dyspozycji p. marszałka na każdym stanowisku, które mi p. marszałek wskaże“.

Te oświadczenia najlepiej charakteryzują stosunek między nimi obu. Stwierdzają one, że faktycznie zmiana dokonana na stanowisku premiera nie jest zmianą systemu. P. Bartel cieszył się zaufaniem i p. Prezydenta i marsz. Piłsudskiego, a powierzenie mu misji dzisiaj jest wynikiem porozumienia obu tych osobistości. Z drugiej strony nie może być mowy przez to powołanie o jakiegokolwiek likwidacji systemu majowego, jak tego domagała się lewica w swym wniosku.

Nie można wszakże powiedzieć, że- by wskutek tej zmiany premiera nic się nie stało. Dzisiaj już jest rzecz powszechnie znana, iż obóz rządowy nie jest obozem jednolitym. Zmagają się w nim dwa kierunki, które p. Bartel określił jako rzeczywistości — urojoną i rzeczywistą. Owóż p. Bartel jest reprezentantem rzeczywistości rzeczywistej, gdy drugi kierunek, skupiający grupę pułkowników i ciężających ku niej konserwatystów wraz z frakcją rewolucyjną BBS., uważa za urojoną rzeczywistość.

Między temi dwoma kierunkami trwała walka podczas przesilenia kwietniowego. W kwietniu zwyciężyli pułkownicy, a pomogła im porażka p. Bartla na terenie parlamentarnym wskutek postawienia p. Czechowicza w stan oskarżenia. W grudniu pułkownikom zaszkoziła rzeczywistość rzeczywista, a przede wszystkim stan gospodarczy i rozprężenie w kraju i to były atuty, które dały zwycięstwo p. Bartłowi.

Widać to znakomicie w prasie. W tonie prasy „sanacyjnej“ po zamknięciu bartłowskiej „Epoki“ kierunek gospodarczy nie miał żadnego wyrazu. Dlatego też powierzenie mu przez p. Prezydenta misji tworzenia rządu znalazło osobliwe komentarze.

„Gazeta Polska“ pisze poważnie i senatorsko:

„Bawimy się doskonale, patrząc, jak się rodzą coraz to nowe pomysły i dowcipy, rozkładające nasz obóz na grupy rządzące i opozycyjne, na mafje i koterje. Wynaleziono w swoim czasie „pułkowników“. Podzielono nas na, Bóg wie, ile brygad, właśnie wówczas, gdy dawne zespały się najściślej“.

Zbyt szanujemy trzeźwość panów z „Gazety Polskiej“, by przypuszczać, że oni na serio biorą swoje własne słowa. Termin „grupa pułkowników“ znalazł swe potwierdzenie nawet w odczycie p. Świątalskiego. A o tem „zespalaniu się“ — to wszyscy wiemy. Jakżeż to dziwnie wygląda, że w godzinę po podpisaniu aktów do p. Bartla i p. Świątalskiego odbyła się w prezydium Rady Ministrów osobliwa konferencja, w której uczestniczyli pp.: b. min. Car, b. min. płk. Matuszewski, b. min. ppłk. Miedziński, redaktor płk. Koc, dyrektor departamentu politycznego ministerstwa spraw wojskowych płk. Stamirowski, wiceminister płk. Pieracki, min. płk. Prystor, b. premier maj. Świątalski wraz z szefem swego gabinetu, p. Paciorskim. Czy to nie jest znaczące? Czy to zwykła koleżeńska rozmówka?...

„Gazeta Polska o misji p. Bartla — poza informacjami — nie powiedziała ani słowa. Tak samo „Polska Zbrojna“, Kurjer Poranny“, w którym ongiś p. Świątalski współpracował, zdawkowo pisze o celach rządu Bartla“.

... rządu mającego zwrócić przede wszystkim uwagę na sytuację gospodarczą, i na konieczność bardzo szybkiej zmiany konstytucji, a także przeprowadzić likwidację frondy sejmowej, rozpoczętą, jak wiadomo, wniesieniem za rządu p. Bartla oskarżenia przeciwko min. Czechowiczowi, z którym się prof. Bartel uroczyście wobec Sejmu zsolidaryzował“.

Też w tych kilku słowach złośliwości nieukrywanych pod adresem p. Bartla!

Niemniej złośliwy jest i „Przedświt“, który powstał, jak i BBS, wbrew woli i przestrogom p. Bartla, pod auspicjami „pułkowników“. Gawędziarsko napomina, że będzie teraz ciekawe „psychologiczne oblicze prasy“ wobec p. Bartla... A już nie wytrzymał konserwatywno-pułkownikowski „Dzień Polski“, który powątpiewając o powodzeniu misji p. Bartla, stawia mu zarzuty:

„W szczególności w wypadku powrotu

do rządu p. Bartla mamy nadzieję, że ton i nastawienie polityki w stosunku do Kościółki nie uległoby poprzednio istniejącym ujemnym tendencjom. Musimy też zwrócić uwagę na stronę gospodarczą i na tak aktualną, dziś politykę zbożową, w której mszczą się niejedne dawniej popełnione błędy...“

Nie myślimy zgola brać p. Bartla w obronę, ale w imię prawdy trzeba stwierdzić, że p. Bartel (choć mason — red.), jako minister oświaty wydał znany okólnik o praktykach religijnych młodzieży, oraz że w ostatnim jego gabinecie ministrem oświaty był — maj. dr. Świątalski!...

Jedynie widać radość w „Expressie Porannym“.

Prasa obozu narodowego zajmuje stanowisko jasne: ocenia sytuację nie jako zmianę systemu. Natomiast „Robotnik“ z nieklamną radością pisze:

„Kraj rozumie decyzję p. Prezydenta jako kleskę „systemu pułkowników“, jako pierwsze od wielu miesięcy zwycięstwo konstytucji i prawa nad rozwydrzoną demagogią i lekkomyślnością nawoływających „zamachowych“. I rozumie słusznie. Ale trzeba, by stąd zostały wyciągnięte odpowiednie konsekwencje“.

W ocenie kryzysu przesilenia może niedostateczną uwagę zwrócono na pismo p. Prezydenta do p. Świątalskiego. Niewątpliwie jest to ciekawek osłody grupie pułkowników. Niemniej widać też, że p. Prezydent musiał przeżywać „trudne dni“. Cóż to być mogło, by aż p. Świątalski musiał interwenjować, że- by „przesilenie rządowe nie stało się przesileniem wewnętrznym“? Sytuacja zatem w łonie obozu „sanacyjnego“ musiała obfitować w momenty bardzo dramatyczne, jeśli głowa państwa przechodziła tak ciężkie okresy i tak głębokie przeżycia...
Perspektywy? Może zawczasem o nich mówić. Powszechnie jest jednak wiadomo, i to są naturalne konsekwencje wewnętrznych zmagania, że przed p. Bartlem położono zadanie pacyfikacji stosunku do Sejmu. Kto widział, jak odnosi się do niego lewica, kto widział, jak przychylnie przyjęła ona wiadomość o jego misji, ten jest przekonany, że nie będzie ona mu stawiała na terenie parlamentarnym i w kraju trudności w opanowaniu nastrojów i sytuacji. Nawet w dziedzinie pracy nad rewizją konstytucji pójdzie ona na współdziałanie.

Lewica liczy na to, że projekt rewizji, przedstawiony przez B. B., nie będzie uznany jako projekt rządowy. Spodziewa się zaniechania walki ze stronictwami lewicy, liczy na uporządkowanie administracji, spodziewa się większego nastawienia na zagadnienia gospodarcze.

Podczas rozmów, prowadzonych pomiędzy pp. Piłsudskim a Bartlem, stał podobno układ następujący: marsz. Piłsudski zastrzegł sobie wpływ na wojsko i politykę zagraniczną, a resztę oddaje p. Bartłowi, a więc i sprawy gospodarcze i administracyjne. Stąd takie zaniepokojenie wśród pułkowników!

P. Bartel mówił w wywiadach o konieczności zastrzeżenia premierowi większej swobody działania. Marsz. Piłsudski, ustępując z premierostwa w czerwcu 1928 r., wręcz zaznaczył, że zastrzegł sobie kierownictwo obroną kraju i jego polityką zewnętrzną. Nic się nie zmieniło. Jeżeli p. Bartel objął misję tworzenia gabinetu, stanął między nimi prawdopodobnie układ, wprowadzający pewne rozgraniczenie wpływów i działalności. H. W.

10-30% Zygmunt Wiza
Poznań — Bydgoszcz

Pw 51-910

ta bowiem wysuwa na plan pierwszy przedewszystkiem brutalną ohydę wojny, propagując równocześnie osłabienie dyscypliny wojskowej.

Powodzenie wyżej wymienionych książek po drugiej stronie Renu, skłoniło paryskich wydawców do wydania ich przekładów w Paryżu, gdzie wskutek ciekawości z jednej strony, a snobizmu z drugiej, są rozchwytywane. Stanowią one istną inwazję wityrn księgarskich, paradując na honorowym miejscu, bo nieraz obok... „Grand Pan“ Clemencau. Poza ten jeden z dzienników przeprowadza nawet szeroką ankietę pomiędzy pisarzami, zapytując ich, jakie znaczenie, wartość i wpływ posiadają tego rodzaju utwory „wojenne“, pisane dziesięć lat po światowej poździe.

Że ta literatura niemiecka nosi w sobie zarodki demoralizacji z punktu widzenia narodowego, to najlepszym dowodem fakt, iż organ komunistyczny paryski, a mianowicie „L'Humanité“ publikuje obecnie we feljetonie książkę Remarque'a. Niektórzy z wydawców francuskich starają się, co- prawda, zapobiec tej konkurencji ze wszech miar szkodliwej dla produkcji literackiej i umysłowości francuskiej, przez publikowanie utworów swoich i pisarzy. Do rządu tych ostatnich należy zaliczyć Paula Toinet, autora „Plateau Zéro, Tambour Cent“ (Berger-Levrault) oraz George'a Gaudy, autora trylogii „Le Chemin des Dames en feu“ „Dans les trous d'obus de Verdun“ i „L'Agonie du Mont Renaud“.

Przeciwko tej inwazji niemieckiego druku niemniej zresztą energicznie występują i Włochy Mussoliniego. Duce bowiem nie tylko, że zabronił przekładu na język włoski książki „Na Zachodzie nic nowego“, jaka miała ukazać się u wydawcy Mondadori, ale w dodatku ustanowił nagrodę, mającą ukoronować najbardziej ciekawy utwór wojenny, napisany przez autora Włocha.

Niemcy jednak nie dają oczywiście za wygraną. W swej metodycznej kampanji zalewają Francję nie tylko swoją prozą, ale również swemi filmami. Są naturalnie pomiędzy nimi i dobre i ciekawe. Do rządu tych ostatnich należy np. jeden z obecnie wyświetlanych filmów, mający za bohatera Rasputina oraz jego zabójcę (ks. Jusupowa), jakkolwiek nazwisko tego ostatniego — przebywającego zresztą w Paryżu — zostało na ekranie przeinaczone. Są jednak inne filmy, biorące sobie za tło tak drastyczny temat, jak homoseksualizm, których propagowanie we Francji nie może mieć innego celu, jak tylko szerzenie zepsucia.

Tę perfidną kampanję niemiecką, prowadzoną w duchu „lokarneńskim“, spotyka się na każdym kroku. Ilość dziennikarzy i najrozmaitszych emisariuszy berlińskich na paryskim bruku jest wprost zadziwiająca. W czasie bowiem wojny, podobnie jak w czasie pokoju Niemcy nie zaprzestają swej działalności, uprawianej z niezaprzeczoną zręcznością. Zmieniają sposoby walki, ale nie zmieniają celu. W tych warunkach zrozumieć łatwo, że chwytają się wszystkich środków dla szerzenia proniemieckiej reklamy i propagandy. Niejednego np. podróznika, czekającego w poczekalni pierwszej klasy na dworcu północnym, może niepomatu zadziwić „kolosalna“ fotografia katedry kolońskiej, zawieszona na ścianie, a nad którą figuruje czerwonymi załaskami wypisany napis „Allemagne“. Nierzadko niegdyś znajdowały się mikroskopijne kartki pocztowe, przedstawiające katedrę w Rouen, podczas kiedy mogła tam raczej być zawieszona reprodukcja męczeńskiego Reims, okaleczonego od nocisków hordy teutońskiej — a to tem więcej, iż wychodząc z tej poczekalni znajduje się ogromny filar, na którym są wypisane nazwiska tych wszystkich urzędników kolei północnej, którzy zginęli od broni niemieckiej. Reklama nawet artystycznych Niemiec jest tu naturalnie nie na miejscu: ich agenci notrafia jednak wykorzystać każdą okoliczność, by stawić potęgę, piękność, albo nawet „nokołowość“ uczuć Germanii! Ta bowiem pozostała wierna tradycyjnemu hasłu, jakim jest znane hasło: „Nach Paris“.

I. Briares.

TEATR ŚWIETLNY „SŁOŃCE“

Od poniedziałku, dnia 23 grudnia r. b.

Świąteczny program humoru i śmiechu

CZARNE DOMINO

szampańska komedia.

W rolach Głównych: **HARRY LIEDTKE**

Wera Schmeterów — Valerja Blanka — Hans Junkermann

Herman Picha — Ernest Verebes

Rekordowa obsada! Doskonała gra artystów! Niezwykłe „omiczcie sytuacje“!

Początek seansów o. 7, 9. Miejsca numerowane!

Przedprzedaż biletów od 12—2 w pol. Pw 8 (3-521)

Pod znakiem Locarna

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.

Paryż, w grudniu.

Berlin umie walczyć każdą bronią, przystosowaną do czasu i danych okoliczności. To też w okresie pseudopacyfizmu, rozpoczął on między innymi, i literacką ofensywę, zalewając Francję produkcją utworów niemieckich, traktujących o wojnie — jak oślawione „Na zachodzie nic nowego“

Remarque'a, „Wojna“ Renna, „Cztery piechurów“ Johansena, „Rocznik 22“ Glaesera itd. itd.

Od kilku też miesięcy Paryż jest tą ciężką artylerią formalnie bombardowany. Pociśki te co prawda nie są śmiertelne, ani też nie powodują natychmiastowego otrucia; działają one jednakowoż jak narkotyki. Literatura

Ogłoszenia do numeru świątecznego przyjmujemy większe do poniedziałku, 23 b. m., godz. 18,30 wieczorem, mniejsze do wtorku, 24 b. m., godz. 10 przed poł.

Los Polaków na Śląsku Czeskim

Przemówienie posła polskiego Choboty w sejmie czesko-słowackim

Praga, 23. 12. (PAT.) W czasie dyskusji sejmowej nad oświadczeniem rządowym zabrał głos również poseł polski Emanuel Chobot, który wyraził żal, że musi skarżyć się na zachowanie się niektórych urzędników, pozostałych na Śląsku Cieszyńskim z czasów jeszcze austriackiej biurokracji. Urzędnicy ci popierają czechizację ludności polskiej, a niekiedy pomagają im w tym i urzędy miejscowe. Ludność polska jest w zupełności lojalną wobec państwa czechosłowackiego i dlatego ma prawo domagać się dla siebie sprawiedliwości oraz równych praw i jednakowego traktowania z innymi obywatelami. Mówiąc o teorii, że Polacy na Śląsku są spolszczonymi morawianami, teorię tę poseł potępił i stwierdził, że Polacy na Śląsku są autochtonami. Dalej domagał się stosowania języka polskiego przy załatwianiu interesantów narodowości polskiej w urzędach i sądach, założenia notariatu w Cieszynie i Frysztacie, umieszczenia napisów również w języku polskim w urzędach i na dworcach kolejowych w powiatach frysztańskim i cieszyńskim oraz na terytorjum kompetencji sądu pow. śląsko-ostrowskiego, wreszcie domagał się udzielenia wsparcia gimnazjum

polskiemu w Orłowej, które otrzymuje dotychczas rocznie jedynie 20 000 koron czeskich subwencji państwowej gdy samo utrzymanie zakładu kosztuje 60.000 koron. Poseł Chobot domagał się aby do krajowej rady szkolnej w Bernie Morawskim mianowano dwóch członków narodowości polskiej.

W dalszym ciągu poseł Chobot uskarżał się na to, że Polaków pomija się przy obsadzaniu wolnych miejsc, a robotników polskich zwalnia się z pracy, o ile nie są członkami narodowodemokratycznego związku czeskiego. Kolejarze polscy przenoszeni są do Czech i na Morawy, na Śląsk zaś posyła się kolejarzy narodowości czeskiej. Koniecznym jest, zaznaczył dalej mówca, aby przy przydzielaniu ziemi z reformy rolnej, uwzględnione były w pełnej mierze podania o ziemię rolników polskich. Również wiele trudności czyni się przy udzielaniu obywatelstwa nawet tym ludziom, którzy osiedlili się na Śląsku od 30 czy nawet 40 lat. W końcu poseł Chobot wyraził nadzieję, że żądania te będą spełnione, co umożliwi współpracę z rządem. Mowę tę przyjęto oklaskami na ławach sejmowych.

Po dymisji min. Hilferdinga

Głosy prasy

Berlin, 23. 12. (PAT.) Dzisiejsza prasa niemiecka, omawiając sprawę dymisji ministra Hilferdinga, zgodnie podkreśla, że były minister finansów Rzeszy, nie mogąc sprostać atakom prezydenta Banku Rzeszy Schachta, utracił tem samem autorytet, konieczny do skutecznej obrony interesów niemieckich na drugiej konferencji haskiej. Zadna z frakcji parlamentarnej, zaznacza prasa, nie okazywała też chęci utrzymania Hilferdinga na urzędzie. Ustępujący minister posiadał wprawdzie wielką wiedzę teoretyczną w zakresie gospodarki finansowej i jego sądy krytyczne o innych ministrach finansów były trafne — jednakże brakło mu silnej ręki i ener-

gji dla odparcia czynników niepowołanych, usiłujących wywrzeć wpływ na jego resort.

Dzienniki zarzucają ministrowi Hilferdingowi, że zezwolił na to, aby skonstruowany przez niego preliminarz budżetowy został rozbity przez zakulisowe intrygi partyjne. Ostatni cios zadało ustępującemu ministrowi ujawnienie deficytu kasowego, który przybrał katastrofalne rozmiary. Prasa demokratyczna podkreśla jednak, iż wina za ten stan finansów państwowych nie spada wyłącznie na ministra Hilferdinga, który odziedziczył po swoich poprzednikach ciężką spuściznę.

Jubileusz papieski

Rzym, 22. 12. (PAT.) Na zakończenie uroczystości z okazji 50-lecia kapłaństwa, Ojciec św. odprawił uroczystą mszę w Bazylice św. Piotra w obecności swych krewnych, członków dworu watykańskiego, kardynałów, oraz wielkich mistrzów kapituły orderów papieskich. Ojciec św. przybył do Bazyliki na sedia gestatoria, w otoczeniu świty. Pomimo widocznego zmęczenia odprawił uroczystą mszę św., podczas której chóry Bazyliki odśpiewały „Oremus pro Pontifice”, na-

stępnie zaś „Te Deum”. Papież pobłogosławił obecnych, poczem wrócił do swych apartamentów.

O godz. 5 po południu w kościele św. Karola Boromeusza odbyło się odsłonięcie ołtarza na pamiątkę jubileuszu papieskiego. Uroczystość odsłonięcia odbyła się w obecności legata papieskiego, kardynała Pompili, korpusu dyplomatycznego, przedstawicieli władz cywilnych rzymskich. Kardynał Pompili udzielił papieskiego błogosławieństwa.

Nieudały zamach na wicekróla Indyj

London, 23. 12. (PAT.) W odległości 10 mil od Nev Delhi został dokonany zamach na pociąg wicekróla. Bombę rzucono przez okno do wagonu restauracyjnego, w którym jednakże w chwili zamachu nie było nikogo. Dzięki temu zamach nie pociągnął za sobą większych ofiar. Ranna jest jedna oso-

ba, należąca do służby. Wagon restauracyjny uległ zniszczeniu. Wicekról w chwili wypadku był w trzecim przedziale sąsiedniego wagonu. Zamach nastąpił na kilka godzin przed przewidywaną konferencją między wicekrólem a przedstawicielami indyjskich kół nacjonalistycznych.

Pakt mocarstw śródziemnomorskich

Nowy Jork, 23. 12. (Radjo.) Tułtejszy „Herald” donosi, że rząd włoski zaproponował Briandowi pakt bezpieczeństwa mocarstw śródziemnomorskich, który, wzorowany na umowie lo-

carneńskiej, obejmowałby Włochy, Francję, Hiszpanję i Anglię.

Katastrofa w kopalni

Pięciu górników zasypanych węglem

Sosnowiec, 23. 12. (AW.) Na kopalni „Juljusz” w Kazimierzu, zostali zasypani węglem i odcięci od światła górnicy: Marcin Zawierucha i Michał Marzec, oraz ładowacze Władysław Mistowski, Józef Pawliczek i

Józef Rogowski. Wczoraj przed południem z górnikami Zawieruchą i Pawliczkiem można się było porozumieć i jest nadzieja, że w ciągu nocy zostaną wydobyti. O losie pozostałych trzech górników nic nie wiadomo.

Istnieje przypuszczenie, że zginęli. Akcja ratownicza jest utrudniona z powodu trudnego dostępu.

Eksport czeski przez Gdynię

Gdańsk, 22. 12. (AW.) W tutejszych sferach gospodarczych liczą się ze znacznym ożywieniem ruchu tranzytowego portów polskich z powodu wejścia w życie z dniem 1 stycznia 1930 roku nowej kolejowej taryfy towarowej między Czechosłowacją a Polską. Szczególnie zwiększył się eksport wyrobów czeskich przez Gdynię. Sfery zaś czechosłowackie oczekują importu wielu artykułów przez Gdańsk. Nowa taryfa jest bardzo korzystna dla obu stron, polskiej i czeskiej.

„Bando!

czego ty jeszcze chcesz?”

Czy to tytuł jakiego filmu o walkach opryszków? Nie, to — „ministerjalny” tytuł przez pięć lamów w „Przedświcie” artykułu wstępnej inż. Jędrzeja Moraczewskiego.

P. Moraczewski w swoim czasie rzucił oszczerstwo na b. ministra skarbu Zdziechowskiego. Przyparty przezeń do muru, by zarzuty swe poparł dowodami, bo w przeciwnym razie on, p. Zdziechowski, i każdy uczciwy człowiek będzie p. Moraczewskiego uważał za oszczercę, p. Moraczewski pozostał głuchy.

Teraz znowu p. Moraczewski rzucił w „Przedświcie” oszczerstwa na szereg osób wybitnych obozu narodowego. Wezwany przez prasę narodową, by tym razem dostarczył dowodów na swoje zarzuty, wykreślił się w „Przedświcie”, słomą, że .. nie jest prokuratorem, zresztą — „bando, czego ty jeszcze chcesz?”

Podajemy to do publicznej wiadomości, jako dokument „moralności” i „kultury” obozu „sanacyjnego” po wczasy. Tego rzucania oszczerstw, a następnie wykłamywania się i jeszcze leniuteczniejszych mianem „bandytów”, tych „sanacyjnych” metod warszawskiego powiśla i innych żałków opinia publiczna nie zapomni.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,87 1/2 zł w Gdańsku na Warszawę 8,89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,82 zł. gotówką — 212,40 zł. za 100 guld. gd. w dewizach — 173,39 zł, gotówką — 173,05 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 23 grudnia 1929.

Dzisiejsza giełda jako ostatnia przedświąteczna miała tendencję niejednolitą. Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych doszło do notowania tylko kilkoma walorami, z których kształtowały się mocniej 8 proc. listy dolarowe P. Z. K. notując 93 proc. w placeniu (przy dew. 8,882) oraz 6 proc. listy żytnie, za które płacono 22,50, jedynie oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 38 proc.

Akcje bankowe bez zobrotów. Większe zafiarowanie zauważono na akcje Banku Związku, które oddawano po 78,50 i niżej oraz na Kwilecki, Potocki po 75,— z prawem dokupu. Jedynie był w poszukiwaniu Bank Polski po 173,—.

Z akcji przemysłowych robiono transakcje Herzfeldem po 41,— i oddawano R. Maya po 88,—. Większy napływ materiału był w akcjach Cegielskiego, które oddawano po 45,— jednakże nie było nabywców.

Z pap. nieoficjalnych płacono za Bank Cukrownictwa 150,—.

Następne zebranie giełdowe odbędzie się dnia 27 b. m., o zwykłym czasie.

Cedula urzędowa z dnia 23 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred 93% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred 38% O.

Gwiazdka dla pięknych pań

Modne perfumy, kosmetyki, pudry, kremy, pomadki do ust i ołówki do brwi. — Nadeszło dużo nowości na podarki.

Najlepsze wody kolońskie i kwiatowe oraz mydła toaletowe.

Ceny na gwiazdkę znacznie zniżone

Perfumerja Paryska,

Gwarna 10.

19 20859

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22,50 P.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Herzfeld - Viktorius I em. zł. 41,— +
Dr. Roman May I em. zł. 88,— O.
Tendencja: Niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 23 grudnia 1929 r.

Waluty	Gotówka		
	Dol. St. Zjedn.	8,88 3/4 sp.	8,90 3/4 kup.
	D e w i z y :		
	trans	sprzeż.	kup.
Belgia	124,66	124,97	124,35
Holandja	359,12	360,02	358,22
London	043,44	043,55	043,33
Nowy Jork	008,88	008,90	008,86
Paryz	035,07	035,16	034,98
Praga	026,42 1/2	026,49	026,35 1/2
Wiedeń	125,33	125,64	125,02
Włochy	046,60	046,72	046,48

Tendencja bez zmiany.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. trwest	000,00	000,00	000,00
5% poz. premi. dol.	000,00	068,50	067,75
5% poz. konw.	000,00	000,00	049,75

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—179,00
Bank Zw Sp Zarob.	000,00—78,50
Częstocice	000,00—030,00
Firley	000,00—039,00
W T Węgla	000,00—050,00
Lilpop	038,00—037,75
Modrzejów	018,00—017,50
Norblin	000,00—072,00
Parowozy	000,00—020,00
Starachowice	020,50—021,00
Haberbusch	000,00—103,50

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

Święta na giełdach. W dniach 24. 25 i 26 grudnia, to znaczy we wtorek, środę i czwartek giełda pieniężna i akcyjna warszawska, zarówno jak i wszystkie inne krajowe, będą nieczynne.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin dnia 23 grudnia 1929.

Pszonica march od st załad	
76-77 kg przeciętn. jakości	243,00—244,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Pszonica march od st załad	
78 kg przeciętn. jakości	245,00—246,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Zyto march od stacji załad	
72 kg przeciętn. jakości	170,00—172,00
Tendencja słabsza	
Owies march do stacji załad	150,00—158,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Ki kurydza Rumuńska zdrowa, sucha, fr. wagon Berlin	162
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	29,25—35,00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka żytnia	23,25—26,90
Tendencja cicha.	
Ospa pszenna	11,00—11,50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	09,75—10,25
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	21,00—21,00
Bób polny	18,50—20,00
Wyka	23,00—26,00
Lubin niebieski	13,75—14,75
Lubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	26,00—31,00
Makuch rzepakowy	18,40—18,90
Makuch lniany	23,80—24,00
Wytłoki suszone	08,20—08,40
Srót Soy.	17,50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,50—15,10
Ziemniaki jadalne białe	2,00—2,30
Ziemniaki jadalne czerwone	2,30—2,60
Ziemniaki jadalne żółte	2,70—3,00
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,50—4,00
Ziemniak fabryczny w fr.	0,08—0,09

Uwaga: do ziemniaków Dobre ziemniaki przemysłowe w poszukiwaniu.

Ogólna tendencja spokojna

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 23 grudnia 1929.

Wyplaty na Warszawę 46,775—46,975

Noty wiekłe 46,60—47,00

„PUDLISZKI“

to marka znakomych cukierków śmietankowych, produkowanych na świeżym śmietanie i świeżym masle z własnej nowoczesnej mleczarni. Każda matka dbająca o rację i zdrowie swojego dziecka zaopatruje je w cukierki PUDLISZKI.

Zakłady Przem Spoż Maj. Pudliszki p. Krobia (Włok.)

Pw 8101-31 268

W 11-tą rocznicę oswobodzenia Poznania, a następnie Wielkopolski z niewoli niemieckiej odbędzie się

w drugie święto Bożego Narodzenia

dnia 26-go grudnia, o godzinie 6, zaraz po capstrzyku na dużej sali Domu Rzemieślniczego przy ulicy Ratajczaka 26—27

uroczysta akademja

z następującym programem:

1. Zagajenie — b. prezes Rady Ludowej na m. Poznań i prezes Związku Uczestników Powstania Wlkp., dr. Czesław Meissner.
2. Przemówienie o powstaniu wielkopolskim — b. przewodniczący Rady Żołnierzy i Robotników dr. Celestyn Rydlewski.
3. Przemówienie prezesa dzielnicy wielkop. Tow. Gimn. „Sokół” p. Antoniego Wolskiego na temat: „Sokół a powstanie wielkopolskie”.
4. Deklamacja drowej Marii Kucnerowej: „Pacierz za zmarłych” Or-Ota i „Przed Twe ołtarze” Romana Krecznera.
5. Przemówienie ks. prał. Prądzyńskiego.
6. Śpiew wspólny „Rota”.

Legion Wielkopolski — Związek Uczestników Powstania Wielkopolskiego — Towarzystwa Uczestników Powstania: Śródmiście, Wilda, Jeżyce i Łazarz — Związek Hallerczyków, chorągiew wielkopolska — Związek Podoficerów Rezerwy ziem zachodnich — Towarz. Gimn. „Sokół”, dzieln. wielkopolska — Stowarzyszenie Porządku Publiczn.

Projekt ustawy przeciw nadużyciom wyborczym

Stronnictwa centrowo - lewicowe wniosły do łaski marszałkowskiej w Sejmie następujący projekt ustawy:

Art. 1. Postanowienia niniejszej ustawy mają moc obowiązującą dla wyborów do Sejmu i Senatu, Sejmu śląskiego, oraz ciał samorządowych.

Art. 2. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem wpływa bezprawnie na wynik głosowania, a w szczególności:

- a) sporządza listę głosujących z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych;
- b) używa podstępów, celem nieprawidłowego sporządzenia listy głosujących;
- c) uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia protokoły lub inne dokumenty głosowania;
- d) dopuszcza się nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów;
- e) dopuszcza się nadużycia przy zgłaszaniu lub ustalaniu listy kandydatów, albo też unieważnia bezprawnie deklaracje wyborców, dotyczące zgłoszeń kandydatów — ulega karze więzienia do lat pięciu.

Art. 3. Urzędnik, który przemocą, groźbą, podstępem lub innym niedozwolonym sposobem w związku ze swoim urzędowaniem przeszkadza:

- a) odbyciu zgromadzenia wyborców;
 - b) swobodnemu wykonywaniu prawa zgłaszania kandydatów;
 - c) swobodnemu wykonywaniu prawa głosowania;
 - d) głosowaniu lub obliczaniu głosów — ulega karze więzienia do lat trzech.
- Art. 4. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem lub też wyraźnym albo domniemanem powołaniem się na nie, używa przemocy, groźby, podstępów lub innego niedozwolonego sposobu, celem:

- a) wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania;
- b) wywarcia wpływu na zgłaszanie kandydatów, albo na ich zaniechanie, w szczególności także na umieszczenie lub wycofanie podpisów na deklaracji, dotyczących zgłoszenia kandydatów — ulega karze więzienia do lat pięciu.

Art. 5. Tej samej karze ulega urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem, lub też wyraźnym albo domniemanem powołaniem się na nie, udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej albo osobistej uprawnionemu do głosowania czy też innej osobie,

- a) celem wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania;
 - b) celem wywarcia wpływu na zgłaszanie kandydatów czy też ich zapiechanie, w szczególności także na umieszczenie lub wycofanie podpisu na deklaracji, dotyczącej zgłoszenia kandydatów.
- Art. 6. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem przy głosowaniu tajnym zapoznaje się w sposób bezprawny z treścią cudzego głosu — ulega karze aresztu do jednego roku.

Art. 7. Ze skazaniem za czyny, w powyższych przepisach przewidziane, łączy się w każdym wypadku następujące kary dodatkowe:

- a) pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego do ciał i instytucji publicznych przez 10 lat, w wypadku zaś, przewidzianym w art. 6 — przez 5 lat; oraz utrata piastowanych mandatów,
- b) wydalenie ze służby państwowej,

względnie z samorządowej, z utratą praw, wynikających z tej służby;

c) pozbawienie prawa piastowania urzędów publicznych.

Powyższe kary dodatkowe mają być orzeczone w wyroku i wymierzone łącznie.

Art. 8. Przepisy o karach, w tej ustawie zawarte, mają tylko o tyle zastosowanie, o ile przestępcze działanie według powszechnych ustaw karnych cięższą karą nie jest zagrożone.

Art. 9. Urzędnikiem w rozumieniu tej ustawy jest każda osoba, pełniąca funkcje publiczne w imieniu państwa lub samorządu. Za urzędników uważać również należy członków komisji wyborczych.

Art. 10. Dla rozpoznania spraw, w tej ustawie określonych, właściwym jest sąd okręgowy.

Art. 11. Najpóźniej w przeciągu 48 godzin od chwili otrzymania doniesienia o popełnieniu jednego z przestępstw, przewidzianych w tej ustawie, obowiązany będzie oskarżyciel publiczny skierować sprawę do sądu okręgowego, celem wdrożenia śledztwa.

Śledztwo prowadzi sędzia śledczy, któremu sprawa przypadnie w drodze przyjętego w Sądzie Okręgowym podziału czynności.

Jeżeli wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy w toku śledztwa doprowadzi do ustalenia, że należy przeprowadzić rozprawę główną, sędzia śledczy obowiązany będzie orzec natychmiast zawieszenie oskarżonego urzędnika w urzędowaniu i o tem zawiadomić właściwą władzę przełożoną.

Art. 262, 264 i 272 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19-go marca 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 33, poz. 313) w kodeksie postępowania karnego, nie mają tu zastosowania.

Art. 12. W razie umorzenia śledztwa sędzia śledczy zawiadamia o tem osobę, która doniosła o popełnieniu przestępstwa.

Przestroga

Poseł Witos ogłosił na naczelnem miejscu „Piasta” z 22 bm. uwagi, ujęte w sposób uderzający.

Przytacza mianowicie na wstępie rozważania Adolfa Nowaczyńskiego w „Gazecie Warszawskiej” na tle dzieła A. Urbańskiego o zniszczonych dworach i wspaniałych siedzibach polskich na Wołyniu, Podolu i Ukrainie, tak zakończone przez znakomitego pisarza:

„Dookoła słyszy się i czyta te same zdania, te same prowokacje, które wtedy stale powtarzali obrońcy i ideolodzy samodzieństwa i autokracji: „Rosja nie dotrosła jeszcze do konstytucji, lud rosyjski nie chce Dumy, muzyk rosyjski jest cichy i pokorny i pragnie spokoju. Opozycja w gruncie rzeczy jest bezsilną, prowodyrzy wszystkiemu winni. Usunąć przywódców, wszystko będzie dobrze. Partje żrą się między sobą, trzeba więc na nie nahać. Zlikwiduje się Dumę raz, potem drugi, trzeci raz i będzie spokój...”

„Tam byli tacy, którzy pchali do rozgrywki z Dumą, do wstrząsów i awantur, oraz tacy, którzy ostrzegali przed wszelkiem cesarskim ciecieniem, przewidując, że wcześniej, czy później odbije się to przedewszystkiem na tych, co mają najwięcej do stracenia...”

„Gdy się czyta prasę konserwatywną, w ostatnich dniach, dziwnie napastliwą, ofensywną i prowokującą, mimo woli ciągle przypomina się rok 1917 w Rosji...”

Przytoczywszy obszerniej wywody Nowaczyńskiego, p. Witos pisze od siebie:

„Gdyby chodziło o obserwację tylko, nie byłoby potrzeby dodawać ani jednego słowa, ponieważ jednak chodzi tu o coś więcej, bo o państwo i o nas, chodzi, o spokój, — milczenie, mojem zdaniem, byłoby grzechem nie do darowania.”

„Wbrew opinii wielkiej części prasy „sanacyjnej” i konserwatywnej, wszelkie przejawy naszego życia politycznego przenikają dziś z piorunującą szybkością do najwięcej nawet zapadłych zakątków kraju. Każda wiadomość, często przekreślona, a zawsze prawie przeobrzymiona, polykają masy z jakimś epidemicznym głodem. Gorączka wiadomości i pragnień czegoś zaczyna trawić ludzi. Znamienne szepty, czy to na kolejach, na odpuszcach, czy też na jarmarku, odbywają się masowo, nie mówiąc o codziennych sąsiedzkich pogadankach.”

„Kłótnie i różnice partyjne pomiędzy chłopami ustają. Chłopi i robotnicy, którzy sobie dawniej skakali do włosów, zaczynają w najlepszej chodź komitywie, wskazując na wspólnego wroga. Głód ziemi i drożyna drzewa waka-

ją wyraźnie jego sprawcę, obszarnika, nadużycia podatkowe, administracyjne, wciąż niskie ceny produktów rolnych, coraz większa drożyzna wyrobów przemysłowych zwracają się przeciw „sanacji”. Od Sejmu i posłów żąda się już nietylko poprawy stosunków, ale także i wskazówek. Bezceremonjalne, często prowokacyjne występy sanatorów i dziedziców pod osłoną policji wnoszą rozgoryczenie, ale też dyktują zawiść i pragnienie zemsty.

„Nikommu nie myślę radzić, muszę jednak wyrazić zdziwienie, że tego nie chcą widzieć nasi waleczni „sanatorzy”, że ślepi zostają na te przejawy nasi obszarnicy. Niech ci Radziwiłłowie, Stądniccy, czy Sapiehowie, propagujący tak skwapliwie przewroty i rewolucje, zjedną na dół, to się dowiedzą, że i tam jest pragnienie przewrotu, ale dowiedzą się także, co jest więcej ciekawe, przeciw czemu i komu on musiałby być skierowany. Dowiedzieliby się, że bierna prawie dotąd masa przemienia się w masę płynną i coraz więcej gorącą, którą lada wypadek może rozpalic do białości. Obrońców na wsi dziś szkoda byłoby szukać.”

„Kiedy patrzyłem na dwóch ostatnich posiedzeniach Sejmu na krzyżących i hałasujących niektórych posłów z B. B., nie dziwiłem się wcale, wiedząc, że nie wiele więcej umieją i spełniają rolę, jaką im wyznaczono, wprowadzić często bezdennie głupia, no, ale pan każe, sługa musi. Trudno żądać od wynajętych żołdaków lub ciurów bezwolnych, by robili co innego. Jeżeli jednak Stądniccy i Radziwiłł uważają, że prowadzą państwową robotę, gdy śpiewają „Brygadę” w Izbie poselskiej, gdy wspólnie uniemożliwiają marszałkowi prowadzenie obrad, gdy na trybunie udają komediantów, to chyba już oznaki jakiegoś obłędu, na który się Nowaczyński powołuje. Ostatnie posiedzenie dało dużo materiału, bardzo znamiennego pod tym względem.”

„My do tych, co grożą, nie należeliśmy nigdy, nie mamy także powodu ostrzegać podżegaczy i szaleńców, burzących podstawy gmachu, w którym siedzą; nam chodzi tylko o to, by gmach ten, spadając z hukiem na ich głowy, nie spadł równocześnie na głowę narodu.”

Czy to nie wstyd dla konserwatystów z B. B., że poseł Witos pouczać ich musi o tak elementarnej prawdzie, o tem, co konserwatystom mówić powinien ich własny instynkt samozachowawczy, nie mówiąc już o zrozumieniu dobra narodu i państwa?

Odpowiedź min. Kwiatkowskiego

Minister przemysłu i handlu Kwiatkowski ogłosił w prasie prorządowej odpowiedź na znane oświadczenie b. premjera i ministra skarbu Władysława Grabskiego, odpierające zarzut korupcji, uprawianej przez jego rząd w stosunku do posłów i stronnictw sejmowych.

Min. Kwiatkowski w odpowiedzi swej podtrzymuje zarzut, że na działalność kredytową Banku Gospodarstwa Krajowego miały wpływ interwencje posłów sejmowych zwłaszcza w okresie rządów p. Grabskiego. Na dowód przytacza sprawozdanie prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego, przedstawione na posiedzeniu komitetu ekonomicznego Rady Ministrów w dniu 9 listopada 1927 r.

W sprawozdaniu tem prezes B. G. K. zalicza szereg transakcji kredytowych, przeprowadzonych przez Bank, do rzędu transakcji „politycznych”, t. j. dokonanych pod „wpływem sfer polityczno - sejmowych albo bezpośrednio, a więc drogą bezpośrednich interwencji tych czy innych posłów, czy klubów, albo też pośrednio a mianowicie via ministerstwo skarbu”.

Do takich transakcji sprawozdanie zalicza: 1) kredyt udzielony socjalistycznemu Bankowi Ludowemu, 2) kredyty, udzielone fabryce „Iskra” (nieznanej nam — red.), 3) kredyty, udzielone Bankowi Stow. Mechaników, zbliznemu do „Wyzwolenia”, oraz pokrewnej spółce akc. Związek Handlowy Rolników Polskich; 4) kredyty udzielone Bankowi Narodowemu, zbliznemu do b. posta chrześc. dem. Dymowskiego. Wszystkie te kredyty — według sprawozdania — nie były należycie zabezpieczone i stanowiły dla Banku Gosp. Krajowego transakcje niekorzystne. Udzielone być miały pod naciskiem odnośnych posłów względnie stronnictw.

W dalszym ciągu swej odpowiedzi min. Kwiatkowski replikuje na ewentualne oświadczenie p. Wł. Grabskiego, że oświadczenie nie zalecał on przeprowadzenia tych spraw, i że nie ma dowodów pisemnych jego ingerencji. P. Kwiatkowski twierdzi mianowicie, że wszystkie analogiczne dyspozycje były załatwiane przez ministerstwo skarbu telefonicznie, bez śladu pisemnego.

Wreszcie p. Kwiatkowski utrzymuje, że te próby, które nie były poparte interwencją stronnictw, napotykały na opór, choćby chodziło o rzeczy ważne z punktu widzenia państwowego i przytacza tu sprawę kredytu 1 miliona „złotych bonów” dla fabryki chorzowskiej. Kredyt ten — według p. Kwiatkowskiego — wypłacony został dopiero wtedy, gdy ówczesny pos. Bartel zorganizował wycieczkę posłów z różnych stronnictw do Chorzowa, by ich przekonać o ważności sprawy.

Na Gwiazdkę!

- I. Perfumy, Wody Kolońskie, Artykuły Toaletowe,
- II. Ozdoby choinkowe — Świeczki,
- III. Aparaty fotograficzne

poleca w Olgryzmim Wyborze po Cenach Najniższych

BR. MACHALLA, Poznań

ul. 27 Grudnia 2 naprzeciw Kom. Półtefi

Skarbonki oszczędnościowe.

Z bardzo praktycznym podarkiem gwiazdkowym wystąpił Poznański Bank Ziemi, ofiarując swej klienteli, która złożyła depozyt w wysokości 10 zł, solidnie wykonaną skarbonkę. Skarbonkę zamyka się na klucz, który pozostaje w banku. Gdy w skarbonce zbiera się pewna ilość monet lub banknotów, skarbonkę zancsi się do banku, który zawartość zapisuje na oprocentowane konto bankowe.

Wszyscy przeświadczeni jesteśmy o konieczności zbierania drobnych oszczędności, które stanowią podstawę kapitalizacji. W obecnym czasie kryzysu wszechświatowego nielato będzie Polsce uzyskać nowe pożyczki zagraniczne, dla tego w pierwszym rzędzie dążyć musimy do tego, aby jak najbardziej wewnątrz kraju starać się podnieść zmysł oszczędnościowy i skierować najdrobniejsze nawet wpłaty do banków. Skoro to nastąpi, to banki wówczas sumami do nich skierowanymi będą mogły zasilać wydajniej życie gospodarcze. zw 20 862a

Skarbonkę oszczędnościową obejrzać można w oknie wystawowym Poznańskiego Banku Ziemi S. A., Aleje Marcinkowskiego 13. Jak się dowiadujemy publiczność żywo zainteresowała się zaprowadzoną inowacją i zgłasza się licznie w banku po skarbonki.

Zubożenie produkcji polskiej

Skutki „radosnej twórczości” w zakresie bezrobocia

Wzrost bezrobocia w Polsce nie wywołuje dotychczas większego zainteresowania. Utrzymuje się przekonanie, że bezrobocie jest u nas stosunkowo bardzo małe, a zwiększanie się liczby bezrobotnych uważane jest jako naturalne zjawisko zakończenia sezonowych robót budowlanych i w rolnictwie. Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w państwowych urzędach pośrednictwa pracy na dzień 24 listopada br. wynosiła sto pięćdziesiąt tysięcy. Ponieważ mieliśmy już w Polsce do trzystu tysięcy bezrobotnych, cyfra ta wydaje się bardzo mała. Wygląda to jednak trochę inaczej przy zestawieniu z tym samym okresem czasu roku ubiegłego — 92.365 bezrobotnych. Mamy więc zwiększenie się liczby bezrobotnych w Polsce o 23.090, czyli o 25 proc. W takim więc stosunku osłabła produkcja w Polsce. Jest to jednak również tylko efekt ogólny. Wiadomo, że górnictwo węglowe stale zwiększa eksport i produkcję, popierane specjalnymi przywilejami taryfowymi. W związku z tem zwiększa się liczba zatrudnionych w górnictwie, a wobec stałego zapotrzebowania górników polskich do Francji liczba bezrobotnych górników musi się szybko zmniejszać.

Potwierdza to zestawienie ubytku i zwiększenia się liczby bezrobotnych w poszczególnych województwach. Zmniejszyła się liczba bezrobotnych w województwie śląskim o 15.801, na terenie Zagłębia Dąbrowskiego o 1.124, czyli ogółem o 16.925. Jednocześnie liczba bezrobotnych zwiększyła się: w r. województwach centralnych o 24.272, w województw. poznańskim i pomorskim 8.171, w województwach południowych o 5.132, w województwach wschodnich o 1.316. Ogółem o 38.891.

Na jednego więc bezrobotnego, który ubył w okręgu węglowym przybyło więcej niż dwóch. W zestawieniu powyższym uderza wielka różnica w przyroście bezrobocia w poszczególnych okręgach. Największe cyfry przyrostu bezrobotnych wykazuje województwo centralne i północno-zachodnie, czyli najbardziej uprzemysłowione. Najmniejszy jest cyfrowo wzrost bezrobocia w województwach południowych i wschodnich, wybitnie rolniczych i o niskiej kulturze. Wskazywałoby to, że zastój dotyka głównie przemysł. Potwierdzają to ściślejsze zestawienia procentowego wzrostu bezrobocia. Za podstawę naszych obliczeń bierzemy te samą statystykę urzędową na dzień 24 listopada roku 1929 i z tej samej daty roku 1928, czyli mamy tutaj ściśle porównanie w jednakowych warunkach sezonowości, już po zakończeniu sezonowych robót w rolnictwie, które odbywały się w roku bieżącym w tych samych mniej więcej terminach co przed rokiem wobec takich samych warunków atmosferycznych.

Województwo wschodnie: 24 listopada 1928 r. było bezrobotnych

3.800, 24 listopada 1929 r. było bezrobotnych 5.116, liczba bezrobotnych zwiększyła się o 1.316 czyli o 34 proc.

Województwo południowe: 24 listopada 1928 r. było bezrobotnych 11.971, 24 listopada 1929 r. było bezrobotnych 17.103, liczba bezrobotnych zwiększyła się o 5.132 czyli o 50 proc.

Województwo centralne: 24 listopada 1928 r. było bezrobotnych 47.897, 24 listopada 1929 r. było bezrobotnych 72.169, liczba bezrobotnych zwiększyła się o 24.272 czyli o 66 proc.

Woj. poznański i pomorski: 24 listopada 1928 r. było bezrob. 6.771, 24 listopada 1929 r. było bezrobotnych 14.942, liczba bezrobotnych zwiększyła się o 8.171 czyli o 125 proc.

Podobne wyniki dają zestawienia dla trzech większych miast przemysłowych: Białegostoku, (wzrost bezrob. o 16 proc.), Łodzi (63 proc.) i Warszawy (88 proc.).

Kierunek wzrostu bezrobocia jest aż nadto jasny: zwiększa się ono ze wschodu na zachód, od produkcji prymitywnej do najbardziej uszlachetnionej. 125 proc. przyrostu bezrobocia w województwach poznańskim i pomorskim mówi wyraźnie jak silnie ucierpiała produkcja, oparta na bardzo różnorodnym przemyśle, produkującym głównie wyroby bardziej uszlachetnione i na zbyt wewnętrzny.

Podobny charakter ma zestawienie Białegostoku i Łodzi. Pierwszy wyrabia tańsze gatunki, Łódź naogół o wiele więcej uszlachetnione. Zubożała ludność musiała ograniczyć swoje potrzeby do materiałów najtańszych i stąd Łódź ucierpiała 4-rotnie silniej niż Białystok.

Warszawa posiadająca tak różnorodny przemysł i wykazująca 88 proc. przyrostu bezrobocia potwierdza to samo — niezwykle zubożenie naszej produkcji, jako wynik zubożenia szerokich mas ludności polskiej i to w ciągu jednego roku. Poza przemysłem węglowym, nastawionym wybitnie na eksport, pozostałe gałęzie produkcji skazane na rynek wewnętrzny musiały skurczyć swoją produkcję jako skutek zmniejszenia się konsumpcji. Największy przyrost bezrobocia w centrum i na zachodzie, w dzielnicach najbardziej kulturalnych stwierdza, że najsilniej ucierpeli ci, którzy mieli coś do stracenia. Słabo uprzemysłowione i znajdujące się na najniższym poziomie kultury i dobrobytu dzielnice wschodnie wyszły tutaj obronną ręką, bo nie wiele mogły stracić i o nie wiele ograniczyć swoje prymitywne potrzeby.

Przemijająca konjunktura gospodarcza posłużyła do takiego „rozbudowania” nieopatrznych inwestycji, że wyczerpało to nie tylko całą nadwyżkę tej dobrej konjunktury, ale i zasoby niezbędne dla życia gospodarczego.

„Radosna twórczość” tak wypłókała kieszeni obywateli, że musieli oni ograniczyć swoje potrzeby do najbardziej niezbędnych.

A 1. Mar.

Zadania

nowego sejmu czechosłowackiego

Czwarty z rzędu sejm rzeczypospolitej czechosłowackiej rozpoczął z dniem 12 grudnia pierwszą sesję zwołałą. Sytuacja zmienia się w nim o tyle, że opozycja, stosunkowo mało liczebna i politycznie nie bardzo wpływowa, nie będzie odgrywała wybitniejszej roli i zgóry skazana jest tylko na wygłaszanie okolicznościowych mów lub zakładanie teoretycznych sprzeciwów. Ani na wypadki polityczne ani też na wyniki poszczególnych głosowań decydującego wpływu wywierać nie będzie. Można zatem już teraz przewidzieć zupełnie normalny i spokojny rozwój parlamentarnych prac, które nie będą przerywane lub opóźniane poważniejszą akcją opozycji. Co najwyżej będzie chodziło w praktyce o szybkie usuwanie trudności programowych, mogących się ujawnić w łonie samej większości koalicyjnej, utworzonej z czynników tak różnorodnych, jak socjaliści, agrarjusze, mieszczaństwo, rzemieślnicy i nieklasowe stronnictwo katolickie.

Projektów ustaw, które stopniowo mają być wnoszone do sejmu, jest długi szereg. Większość ich znajduje się już w opracowaniu. Na pierwszy ogień idzie budżet państwowy, który uchwalony będzie prawie bez zmian w brzmieniu, ułożonym przez stronnictwa koalicyjne, rozporządzające w

Izbie większością ponad dwie trzecie. Dyskusja budżetowa nie zapowiada się burzliwie. Poważniejszych momentów politycznych zawierać nie będzie. Nikt nie zdradza chęci do stoczenia zawziętej kampanii. Jedyne komunisty próbują zainicjować walkę, która zgóry skazana jest na niepowodzenie, choćby ze względu na osłabienie klubu komunistycznego, a następnie i z tego powodu, że katolicy ludowcy słowaccy oraz posłowie niemieccy z frakcji chrześcijańsko-społecznej nie zechcą wystąpić, stojąc w lojalnej opozycji, antypaństwowymi wychryczkami międzynarodowego autoramentu.

Poza budżetem znajdują się na porządku dziennym obecnej kadencji sejmowej ogólne zagadnienia natury gospodarczej, administracyjnej lub finansowej. Pewien polityczny przyśmak może przybrać tylko dyskusja nad rozmiarami i sposobem spłacania odszkodowań, lecz i tu ewentualna rozbieżność zdań nie będzie roztrząsana na plenarnych posiedzeniach Izby, lecz na poufnych konferencjach grup, wchodzących w skład większości parlamentarnej. Niemalęm uproszczeniem dotychczasowego proceduru międzypartyjnego jest zniesienie t. zw. piątki lub ósemki, to znaczy zebrań przywódców stronnictw. rządo-

wych, których nazywano w poprzednim sejmie drugim, lub przybocznym rządem. Tej instytucji obecnie niema i uzgadnianie szczegółów programowych przeszło w zupełności na ministrów koalicyjnych.

Między najważniejszymi zagadnieniami, których rozwiązanie oczekuje nową Izbę, na pierwszym planie stanie reorganizacja finansów samorządowych, które od dłuższego czasu sprawiają niemałe trudności i nastroczają pewne obawy. To też już poprzedni rząd, opierający się na czesko-niemieckiej większości niesocjalistycznej, zajął się tą sprawą i na mocy ustawy z 1927 roku uregulował przynajmniej częściowo tę palącą kwestię. Wówczas jednak socjalistyczna opozycja podniosła przeciw niektórym punktom ustawy zarzuty. Obecnie, gdy sama znalazła się w obozie rządowym będzie się starała ustawę w tym kierunku nowelizować.

Na drugi plan wysuwa się sprawa ochrony lokatorów, która również staje się aktualną i nie będzie mogła być dłużej odraczana. Trudność wynika z powodu rozbieżności interesów robotniczych i mieszczańskich, których naturalni obrońcy zasiadają obok siebie w większości rządowej. Niemniej pilną jest sprawa podniesienia pensji urzędników państwowych, co wymagać będzie nowych dochodów i znalezienia środków na ich pokrycie. Do bramy sejmu zapuka też zagadnienie inwestycyj państwowych, w Czechosłowacji znacznie upośledzonych i zaniedbanych. Nie chodzi tylko o koleje państwowe i wogóle przedsiębiorstwa państwowe, ale wogóle o inwestycje prywatne i gospodarcze. I znów trzeba szukać nowych źródeł kredytów. Poza tem rosnący kryzys w rolnictwie musi być przez sejm wyczerpująco omówiony i przynajmniej zlagodzony, jeśli nie zlikwidowany. Do tego przylgają się bolączki wywozowe i grożąca stagnacja w bilansie handlowym itp.

Zadania, jakie stanęły przed nowym praskim sejmem, są więc liczne i niełatwe. Pod względem politycznym ich rozwiązanie natrafi zapewne na większe przeszkody. Ujawnić się one mogą przy praktycznym przeprowadzaniu projektowanych reform, wymagających gotówki i kredytów państwowych. W tych właśnie ramach poruszać się będzie dyskusja w nowym sejmie, który obecnie obraduje co dzień i zaraz po Nowym Roku wznowi swe prace.

V. Dresler.

Rozłam w Stowarzyszeniu Katol. Młodzieży Akadem. „Odrodzeniu”

„Gazeta Warszawska” pisze, co następuje:

Dawno już trwający w Stowarzyszeniu Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie”, stan wrzenia doprowadził ostatecznie do wielkiego rozłamu, który nieomal całkowicie likwiduje koło warszawskie tej organizacji.

Już na kongresie „Odrodzenia” zgłosił swe wystąpienie prezes koła warszawskiego „Odrodzenia” p. Puciata. Trwające dalej rozdwojenie i nielojalne metody zakulisowych kierowników „Odrodzenia” spowodowały wystąpienie z organizacji p. Michała Słomińskiego, prezesa Centrali Akademickich Bratnich Pomocy i wiceprezesa Naczelnego Komitetu Akademickiego.

Wreszcie w dniu 18 grudnia b. r. byli członkowie Katolickiej Młodzieży Narodowej (połączonej w maju b. r. z „Odrodzeniem”) na zwołanem nadzwyczajnym zebraniu stwierdzili, że „nie właściwe metody, stosowane przez wła-



P 8004-1, 252

dze naczelne „Odrodzenia”... zmuszają... do stwierdzenia własnej odrębności organizacyjnej w imię zagrożonych w „Odrodzeniu” zasadniczych postulatów katolickiej organizacji wychowawczej.”

W ten sposób koło warszawskie „Odrodzenia” jest rozbite w zupełności. Znaczący należy, że prezes tego szczątkowego koła p. Karol Pieńkowski został podczas wyborów ogólnie - akademickich postawiony przed sąd Bratniej Pomocy za insynuowanie publiczne opinii, że wybory będą napewno sfalszowane.

Zmiany, dokonane w deklaracji ideowej „Odrodzenia” stają się zrozumiałe, jeśli się zważy, że wybijający się na czoło wszystkich działaczy „Odrodzenia” p. Henryk Dembiński z Wilna, jest jednym z czołowych publicystów „Słowa” - konserwatywnego „Słowa” i głównym obok p. Cata - Mackiewicza przeciwnikiem obozu narodowego.

Masoneria a młodzież

„Dziennik Wileński” donosi, że dnia 15. b. m. odbyło się w Wilnie pod przewodnictwem p. Zwieryńskiego wielkie zgromadzenie polityczne, zorganizowane przez Stronnictwo Narodowe.

Pierwszy referat wygłosił ks. poseł Antoni Sobczyński na temat „Pierwiastek religijny i narodowy w wychowaniu”. Referat był odpowiedzią na odczyt ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego, p. Czerwińskiego, który przed paru tygodniami był w Wilnie wygłoszony i transmitowany przez radio na całą Polskę. Ks. poseł podkreślił między innymi konieczność ochrony młodzieży od wpływów masonskich, które dzisiaj coraz bardziej się rozszerzają. Wskutek tych wpływów w umysłach wielu ludzi miejsce Boga zajmuje dziś człowiek. Stwarza się nową „religję”, opartą na ubóstwieniu człowieka. Tej nowej niezgodnej z nauką katolicką religii wyrazem były niektóre ustępy z mowy p. ministra Czerwińskiego. Trzeba odrzucić wszystkie masonskie „religje” i uwzględnić w wychowaniu religję katolicką.

Nacjonalizm nasz, który p. minister nazwał „nacjonalizmem zoologicznym” nie jest wcale takim. Jest on zgodny z nauką katolicką i musi być propagowany. Ks. Sobczyński dał ciekawe wytłumaczenie genezy wyrażenia „nacjonalizm zoologiczny”, czyli zwierzęcy. Okazuje się, że w pismach talmudycznych, wszyscy nie - Żydzi są porównywani do zwierząt. Stąd przymiotnik zwierzęcy lub zoologiczny dzięki wpływom żydowskim jest stosowany do nacjonalizmu narodów chrześcijańskich.

Po entuzjastycznie przyjętym referacie ks. posła Sobczyńskiego zabrał głos wicemarszałek Sejmu książę Seweryn Czetwertyński, który scharakteryzował obecne położenie polityczne.

Następca Gaspari'ego

Rzym, 23. 12. (AW.) Dotychczasowy Nuncjusz Apostolski w Berlinie Mgs. Pacelli ma objąć stanowisko kardynała sekretarza stanu przy Watykanie na miejsce Kardynała Gaspari'ego, którego dymisja oficjalnie w tych dniach będzie podana do wiadomości publicznej.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

KINO STYLOWE

Telefon 78-90.

W środę, 25 b. m. premjera
wesołego programu świątecznego.

Rozkoszna Betty Balfour oczaruje Poznań w niezwykle miłym filmie

„Królowa Włóczegów”

Historja pokojówki, która dla ukochanego zgadza się zostać księżną.

Przedstawienia o godz. 5 — 7 — 9. — Miejsca numerowane.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szlakiem niszczycielskiego ognia

Podpalenie dla uzyskania premii asekuracyjnej — Wyrodny mąż — Podejrzane pożary — Skutki nieostrożności

Aresztowanych w związku z pożarem w Trzoku w pow. średzkim braci Kazimierza i Stanisława Brodowskich zwolniono po ukończeniu dochodzeń. Okazało się, że ostatni podpalił należący do swego brata Kazimierza młyn, na którym ciążyły pieniądze należące mu się tytułem spłaty czy też pożyczki. Wobec trudności gotówkowych brat nie zdołał wywiązać się ze zobowiązań, więc Stanisław podpalił młyn, by umożliwić bratu uzyskanie premii asekuracyjnej w wysokości około 230 tys. zł.

Już przy samym wybuchu pożaru nasunęło się podejrzenie, iż ogień podłożono. W związku z tem wyjechała niezwłocznie na miejsce specjalna komisja śledcza złożona z urzędników kryminalnych i przedstawiciela Krajowego Ubezpieczenia Ogniewego. Wkrótce już zdemaskowano podpalacza, który przyznał się do czynu; aresztowano też jego brata Kazimierza podejrzanego o pomoc. Okazało się m. in., że podwyższył on polisę ubezpieczeniową w październiku b. r. za poradą brata.

Wpow. chodzieskim w niezwyklej sposób usiłował podpalić swoje mieszkanie Albert Feder. Jak już pokrótce donosiliśmy, usiłował spuścić z dymem łóżko, w którym spała żona jego Helena z nieletnim dzieckiem. Zbrodnicy zamiar jednak nie powiodł się, gdyż Federowa przebudziła się i zdołała się uratować z dzieckiem, a ogień stłumiono. Jak się okazuje, przyczyną powyższego kroku były właśnie ro-

dzinne między małżonkami. Feder aresztowano.

W Osieczynie w pow. leszczyńskim spalił się chlew, wartości około 3 tys. zł. w zabudowaniach Michała Juchnicwicza. W tym samym dniu w Krobi w pow. gostyńskim poszła z dymem stodoła ze zbożem i dach nad chlewem w zabudowaniach Józefa Chudego. Strata wynosi około 4 tys. zł. W nocy w Dzieńmierowie w pow. śremskim, spaliły się 3 stogi żyta, własność Stanisława Leichnera. Straty ocenia się na około 12 tys. zł. We wszystkich trzech wypadkach podejrzewa się zbrodnicze podpalenie.

Mnożą się również wypadki wywoływania pożarów przez lekkomyślność i niedbałe obchodzenie się z ogniem. Oto w zabudowaniach restauratora Józefa Trzebiatowskiego w Bydgoszczy przy ul. Saperów 21 poszła z dymem część obory. Stratę ocenia się na około 2 tys. zł. Jak się okazało, ogień wzniesił 14-letni chłopiec do posług Jan Rower, nieostrożnym obchodzeniem się z lampą naftową. Rowera aresztowano.

Również z nieostrożności wybuchł pożar, jak się w późniejszych dochodzeniach okazało, w składzie Jana Barańskiego we Wrześni. Był tam ustawiony piec żelazny w pobliżu łatwopalnych materiałów. Mimo środków ostrożności poszła z dymem część urządzenia. Z tej samej przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach Stanisława Korca w Staszewicach w pow. śremskim. Straty ocenia się na około 20 tys. zł. (k)

Pod radosnym znakiem Gwiazdki

Gen. Haller wśród członków „Błękitnej Drużyny” — Ks. bisk. Dymek na uroczystości Kat. Tow. Robotników Polskich — W Stow. Urzędników Komunalnych

Dorocznym zwyczajem komenda poznańskiej Drużyny Błękitnej przy Chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hallerczyków ze współudziałem Koła pań wspomnianego związku, urządziła 21 bm. w „Sali Amaranowej” dla swych członków, tradycyjny obchód wigilijny. Uroczystość zgrupowała wszystkich niemal drużyniaków z pod błękitnego znaku, przedstawicieli władz, delegatów organizacji o charakterze przysposobienia wojskowego, zaproszonych gości i panie z Koła Zw. Hall.

Przybył również gen. J. Haller w towarzyszyście pulk. Modelskiego. Młodzież błękitna uformowana w szeregach przywitała wchodzącego generała, który w jednych słowach przemówił do błękitnych. Po przemowie, którą wysłuchano z uwagą generał dokonał ceremonii wbicia gwoździ do poręczycy oraz wręczył w ręce komendanta dla drużyny upominek gwiazdkowy. Przy rzęsiście oświetlonym drzewku, zespół drużyniaków odegrał kolendy, poczem w im. ks. prob. Budaszewskiego okolicznościowe piękne przemówienie wygłosił ks. Joachimowski.

Nastąpiło tradycyjne dzielenie się opłatkami. Po odczytaniu rozkazu przez komendanta Dworzańskiego, generał, drużyniaci i goście zasiędlili do stołów racząc się kawą i piernikami. W końcu rozdano upominki ofiarowane przez społeczeństwo. Wielką zasługę w urzędzeniu tak miłej uroczystości mają przedewszystkiem panie, które młodzież błękitną szczególną darzą opieką. Podkreślono też ofiarności p. J. Rymarowicza ojca chrzestnego proporca, który dał na gwiazdkę zwój materiału błękitnego. (z)

Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich przy Tumie urządziło w Domu Katolickim Gwiazdkę dla dzieci po zmarłych członkach, starców i bezrobotnych. Uroczystość zaszczycił swą obecnością ks. bisk. Dymek oraz patron Towarzystwa ks. G. Kucharski.

Prezes powitał Dostojnego Gościa i ks. proboszcza podnosząc ich wielkie zasługi jakie położyli dla sprawy robotniczej. Następnie uczczono przez powstanie pamięć zmarłych członków, poczem orkiestra odegrała kolendę. Z kolei ks. biskup w serdecznych słowach mówił o znaczeniu Bożego Na-

rodzenia, poczem dzieci wygłosiły deklamacje, a ks. prob. Kucharski mówił o znaczeniu opłatka. W czasie dzielenia się nim orkiestra przygrywała kolendy. W końcu rozdano podarki składające się z ubrań białych, obuwia, pieczywa, wyrobów mięsnych, łakoci itp. Towarzystwo na ten cel przeznaczyło około 2 tys. zł; poza tem wpłynęły również ofiary. Następnie uczestnicy obchodu wigilijnego zasiędlili do stołów, przy których raczono ich smakołykami i kaszą. (z)

Miła uroczystość gwiazdkowa odbyła się w sobotę w przepelnionej sali p. Jarockiego z inicjatywy Stow. Urzędników Komunalnych m. Poznania. Obecnych powitał prezes p. Reil, w imieniu magistratu przemówił serdecznie p. dyr. Zaleski, w im. zarządu okręgu Stow. Urz. Państw., Samorz. i Kom. p. inż. Leszczyński. W serdecznych słowach zwrócił się do dzieci p. radny Sobolewski, poczem zabrał głos rektor zgromadzenia XX. Salezjanów ks. Kasprzyk, wskazując na Boże Narodzenie, jako święta miłości i pokoju.

Po łamaniu się opłatkami nastąpił rozdział podarków gwiazdkowych, a dużo urozmaicenia wprowadził p. Musidewski jako gwiazdor. Miłe wrażenie zrobił śpiew kolend i koncert orkiestry pod kierunkiem p. Liebiga. Na zakończenie odbyła się wspólna herbata.

Obdarzono ogółem 22 wdowy, z tych 12 z dziećmi. Na podarki złożyły się: odzież, mąka, cukier, słodycze oraz zasilek pieniężny. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 23 grudnia 1929
Słońce: wschód 8,02; — zachód 15,02; — długość dnia 7 godz. 40 min.
Księżyc: wschód 0,00; — zachód 12,13; — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Poniedziałek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 8 st. Cels. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne 756 mm. Pogodnie W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 1 st. Cels., najniższa minus 5 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych wczoraj plus 0,49 m; dziś plus 0,38 m.

Kal. rz.-kat.: Wiktorja; jutro Adam i Ewa
Kal. słow.: Sławomir; jutro Gotysław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.
Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.
Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Z parafii archikatedralnej. Dnia 24 bm. wigilja z postem ścisłym.

W katedrze o godz. 14,45 uroczyste nieszpory, o godz. 22,30 w nocy uroczysta jutrznia, o północy „Pasterka”.

W kościele św. Małgorzaty o północy „Pasterka”.

Dnia 25 grudnia:

W katedrze: O godz. 6 prymarja, o godzinie 7 uroczysta msza św. „In aurora” o godz. 8 i 9 msze św. śpiewane; o godz. 9,30 kazanie; o godz. 10,15 uroczysta sułta pontyfikalna, którą odprawi J. Em. Ks. Kardynał Prymas Polski; kazanie wygłosi ks. infułat Adamski; o godz. 14,45 uroczyste nieszpory.

W kościele Najśw. Panny Marji: O godzinie 12 w południe msza św. z kazaniem.

W kościele św. Małgorzaty: O godz. 9 msza św. z kazaniem dla dzieci. Wszystkie dzieci są zobowiązane na tę mszę śp. przybyć. — O godz. 3 po południu śpiewanie kolęd przy żłóbku Dzieci niech przyniosą ze sobą „Nasze Modlitwy”.

Dnia 26 grudnia (św. Szczepana).

We wszystkich kościołach nabożeństwa o zwykłym czasie.

OSOBISTE

— * Nowy radca Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu. Na odbytem w Warszawie walnym zgromadzeniu Związku Banków w Polsce, pod przewodnictwem naczelnika wydziału przemysłu i handlu w urzędzie wojewódzkim w Poznaniu, dr. Franciszka Hempowicza, jako komisarza wyborczego, dokonano uzupełniającego wyboru rady do Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu, w miejsce zmarłego śp. dyr. Czesława Bugzela. Wybrany został jednomyślnie p. Stanisław Waszyński, członek zarządu Banku Kwilecki, Potocki i Ska w Poznaniu.

W Wigilię, dnia 24 grudnia 1929 r.

wyjdzie:

Orełownik Wielkopolski

o godzinie 10 rano

Kurjer Poznański

o godzinie 13 w poł.

Następne wydanie Kurjera Poznańskiego po świętach ukaże się w piątek, 27 grudnia rano o zwykłym czasie.

Biura zamykamy w Wigilię:

Centralę o godz. 13-tej w poł.

Ekspedycję gazet i filje

o godz. 16-tej po poł.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Ułatwienie pracy domowej. Kurs 10-dniowy, zorganizowany jest staraniem Szkoły gospodarzo-zawodowej w Poznaniu, ul. św. Marcin 69, oddzielny dla pań i oddzielny dla gospodyń i służących, dzienny lub wieczorny, obejmujący w 3-godzinnych praktycznych lekcjach codziennie wszystko to, co nowoczesna kuchnia wraz z gospodarstwem domowym wymaga. Ramy tego 10-dniowego kursu wypełnia 5 działów: 1 ogólny i 4 praktyczne. W pierwszym dziale obznajmia się słuchaczki z gospodarstwem domowym jako zawodem i wiedzą, ze związkiem jego z gospodarką krajową i rynkami światowymi, z techniką i wynalazkami. Reszta działów obejmuje: racjonalne odżywianie, towaroznawstwo, gotowanie, pieczenie, pranie, prasowanie, wywabianie plam, sprzątanie, ścieranie kurzu, czyszczenie mebli, dywanów i ubrań, obchodzenie się z dywanami i pościelą, konserwacja ubrań, futer i odzieży, łepienie robactwa, wzorowe urządzenie wnętrza domu itd. Początek kursów 9 stycznia.

WYSTAWY

— * Wystawa ogierów, koni wierzchowych, powozowych i remontowych odbędzie się w kwietniu 1930 r. w Poznaniu połączona z licytacją. Na wystawie tej Zarząd Stałnin Państwowych zakupi ogiery. Prywatnych przetargów ogierów nie będzie. Również Komisja Remontowa

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej

Poznań-Śródmieście
urządza dorocznym zwyczajem
w pierwsze święto Bożego Narodzenia

Tradycyjny Wieczór Kolendowy

połączony

z zabawą taneczną,

który odbędzie się w salach Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego nr. 1.

Program wielce urozmaicony. Początek o go.iz. 20-ej. Wszystkich życzliwych Stowarzyszeniu i sympatyków jaknajprzejmiej zaprasza zw 23822/3

Zarząd.

Przy braku apetytu, kwaśnym odbijaniu się, zepsutym żołądku, upośledzonym trawieniu, obstrukcji, wzdęciu kiszek, zaburzeniach przemiany materji, pokrzywce i swędzeniu skóry naturalna woda gorzka Franciszka Józefa usuwa z organizmu substancje gnilne, zatrzymujące organizm. Już dawno mistrzowie wiedzy medycznej uznali, że woda Franciszka Józefa jest jedynym pewnym środkiem przeczyszczającym dla organizmu. Żądać w apt. nw 6225

kupować będzie konie dla wojska. Zgłoszenia do Związku Hodowców Konia Szlacheckiego w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej.

— * Złoty krzyż zasługi otrzymali pp. Hubert Kruczkowski, rolnik w Drzymiu, pow. Świecie, za zasługi na polu pracy oświatowej i organizacji rolnictwa na Pomorzu; prezes Okr. Urzędu Ziemskiego w Katowicach Alfred Okolowicz za zasługi w dziedzinie urozmaicania stosunków agrarnych; insp. rolny inż. Jerzy Radwan, kier. Okr. Urzędu Ziemskiego w Poznaniu, za zasługi położone przy organizowaniu prac urzędów ziemskich w województwach poznańskim i pomorskim.

— * Odznaczenie. Krzyż kawalerski orderu „Polonia Restituta”, poza wymienionymi już za „Monitorem” z dnia 3 bm., otrzymał także em. radca pocztowy p. Józef Biedowicz w Poznaniu za zasługi na polu pracy narodowo-społecznej i przy organizacji poczty polskiej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Szkolne wakacje świąteczne rozpoczęły się w sobotę dnia 21 bm. i potrwać do czwartku dnia 2 stycznia. (k)

— * 11-ta rocznica niepodległości Polski uroczystość będzie obchodzona przez pierwszą orkiestrę firmy H. Cegielski w dniu 27 bm. w sali ćwiczeń klubu sportowego firmy H. Cegielski, G. Wilda 180. — Początek obchodu o godz. 18.

— * Z Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy. Wobec często zachodzących twierdzeń pp. pracodawców, że bezrobotni, pobierający zasiłek z Funduszu Bezrobocia nie podejmują zaofiarowanej im przez pracodawców pracy, P. U. P. P. zwraca wszystkim pp. pracodawcom wzgl. zakładom pracy uwagę na obowiązek zgłaszania każdego wolnego miejsca pracy, zarówno dla pracownika fizycznego jak umysłowego, do P. U. P. P. Tylko wtenczas będzie możliwym pozabawić niechętnych do pracy zasilek z Funduszu Bezrobocia. Pracodawcy, którzy wspomnianego obowiązku nie przestrzegają, przyczyniają się do istnienia niepożądanych stosunków. P. U. P. P. może ich za to ścigać prawnie.

— * Rekrutacja robotników do Francji. W piątek, dnia 3 stycznia o godz. 9 odbędzie się w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu (plac Prezydenta Drwęskiego) rekrutacja górników i robotników do kopalni węgla i rudy żelaznej we Francji. Przyjmowani będą robotnicy w wieku do lat 35, samotni i żonaci. Żonaci mogą wyjechać tylko sami. Chętni na wyjazd kandydaci, zdrowi i silni, zgłosić się mogą w dniu rekrutacji z wykazem osobistym, w którym musi być bezwzględnie stwierdzona przynależność państwową polską, — książeczka wojskowa i świadectwami pracy. Robotnicy poborowi w wieku do lat 23, posiadacze muszą zezwolenie z P. K. U. na wyjazd zagranicę.

— * Świadczenia przemysłowe. Celem odciążenia nawalu przy wykupywaniu świadczeń przemysłowych i kart rejestra-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Rywal własnego syna”.
Aurora: „Szakale stepów” z Tomem Mixem.

Bajka: „Szajka zgrozy”.
Casino: „Walka z szatanem”.
Colosseum: „Sportowiec z miłości”.
Corso: „Tajemnicza banda”.

Edison: „Krwawa litera”.
Kapitol: „Skazaniec z Stambułu”.
Metropolis: „Grzechy ojców”.

Odeon: „Z Raju Bolszewickiego” (męczeństwo miłości).

Renaisance: „Kapitan Chaplin”.

Słońce: „Czarne domino”.
Stylowe: „Szantaż”.
Wilsona: „Awantura grabbska”.

cyjnych za rok 1930 urządził Magistrat stol. m. Poznania dla płatników IV Urzędu Skarbowego. To jest obwódów podatkowych 1, 3 i 4 na czas od 27 do 31 bm. osobną kasę poborową w lokalach parterowych nowego ratusza. Wszystkie inne podatki w tym czasie są również tam płatne.

— **Podatek od obrotu.** Rada miejska stol. m. Poznania uchwała pobierać za rok kalendarzowy 1930 15 proc. dodatku miejskiego do państwowego podatku od obrotu.

— **Służba pocztowa w wigilię i podczas świąt.** W wigilię dnia 24 bm. odbędzie się tylko jednorazowe doręczenie przesyłek pocztowych w godzinach przedpołudniowych, jednak doręczanie przesyłek pośpiesznych oraz protestownie w ekli odbędzie się normalnie. Służba okienkowa w ruchu pocztowym będzie w tym dniu trwała tylko do godziny 17. — Godziny służbowe w telegrafii i telefonii pozostają bez zmiany.

W pierwsze święto Bożego Narodzenia ustaje w zupełności zewnętrzna służba pocztowa oraz służba doręczeń przesyłek pocztowych.

W dniu 26 bm. obowiązuje normalna służba zewnętrzna przy okienkach od godziny 9—11 oraz jednorazowe doręczanie wszystkich przesyłek listowych tak zwykłych jak polecanych, tudzież przesyłek pieniężnych i paczek dla osób prywatnych i tych adresatów, co do których doręczanie będzie możliwe.

— **Dyrekcja Oddziału P. K. O. w Poznaniu** zawiadamia, że w dniu 24 bm. jako w wigilię Bożego Narodzenia Kasa Oddziału czynna będzie dla publiczności tylko do godziny 11.

— **Generalny Konsulat Niemiecki w Poznaniu** jest otwarty dla publiczności celem udzielenia wiz w szczególności pilnych wypadkach w dniu 24, 26 i 31 bm. tylko od godz. 10 do 12.

— **Ściągnięcie loterii kanarków,** urządzona staraniem Pozn. Klubu Hodowców Ptactwa Śpiewającego, odbędzie się we wtorek o godzinie 16 w sali Gospody Polskiej przy Św. Marcinie 40. Odbywająca się wystawa kanarków, cieszy się ładną frekwencją. (k)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Konfiskata.** Wczoraj skonfiskowała policja w kioskach i oddziale „Polonii” przy ul. Zielonej 1 — nr. 1874 „Polonii” z dnia 22 bm. za sprawowanie z rozprawy sądowej w Katowicach, umieszczone w artykule p. t. „Poseł Korfanty contra wojewoda Grażyński”; sprawa do tyczyła naruszenia autonomii śląskiej.

— **Pod gwiazdkę gwiazdki.** Z inicjatywy Tow. Pomocy dla Inteligencji odbył się w mieszkaniu przewodniczącej p. Maniewskiej wieczór gwiazdkowy, który zgromadził liczne zastępy pań z zubożałej inteligencji. Przy rześcieniu oświetlonej chojnice rozdano po odśpiewaniu kolendy upominki w postaci przedmiotów praktycznych. Do zgromadzonych przemówił dyr. „Caritasu” ks. Wolkowski, poczem nastąpiło tradycyjne łamanie opłatka. (z)

— **Z targu.** Dnia 23. b. m. na pl. Sa-
pieżyńskim placono za nabiał: 1 kg
masła wiejskiego 6,80—7,20 zł; masła mle-
czarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40
zł; mendel jaj 3,60—4,20 zł; litr śmietany
2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 groszy;
za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,60 do
3,80 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł;
wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny
3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skop-
powiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł.
smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para
kurcząt 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5,00 zł;
perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł;
1 kg. tuczonej gęci 4 zł; para gołębi 2—3
zł; para kuropatów 6—7 zł; indyk 10—16
zł; królik 3—4 zł; zając 12—13 zł; za ryby:
1 kg. szczupaka 6—7 zł; karpia 5—5,20 zł;
lina 5,00—6,00 zł; karasia 3,00—4,40 zł;
leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł;
suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80 do
1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków
8—10 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; bura-
ków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku
1,20 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg. pietruszki
50 groszy; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki
1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy;
modrej i włoskiej 40 do 60 groszy.
1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00
zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20
zł; 1 kg. borówek 2,80 zł; za owoce: 1 kg.
jabłek 0,40—1,60 zł; za grzyby: 1 kg.
zielonek 1,40 zł; 1 kg. szarych zielonek
0,80 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zie-
lonych 1,60—1,80 zł; olej jadalny liniany
litr 2,40 zł; makowy 2,80 zł — Targ bardzo
ożywiony, szczególnie targ rybami. Cenę
ryb mimo dużego dowozu jeszcze zwyż-
kowały. Masło także droższe. (hu)

KRONIKA POLICyjNA

— **Ujęcie złoczyńców.** W sobotę ujęła policja 16 osób, w tem 5 kobiet którym dowiedziono popełnienie kradzieży z włamaniem, zwykłych kradzieży oraz oszustw. Część skradzionych przedmiotów znaleziono u aresztowanych i zwrócono poszkodowanym (z)

— **Kradzież bagażu.** P. Sobas Marja z Leszna zgubiła kwit bagażowy na ba-
gaż ręczny na głównym dworcu. Kwit
znalazł nieznaną osobnik i odebrał bagaż.
W walizce znajdowały się bluzki jedwab-
ne, spódnice i różne materiały, ogólnej
wart 300 zł (z)

— **Służąca złodziejka.** Przyjęta przez
p. Krenz Pelagję, ul. Łąkowa 14, w cha-
rakterze służącej 29-letnia Bronisława
Murawska, oddała się po jednym dniu

Sprzedaż Kurjera Poznańskiego

na
Riwierze Francuskiej

uskuteczna
Polskie Biuro Podróży „Francopol”
Nice, 14 rue Halévy

Biuro to zaopatruje w pismo nasze
następujące miejscowości:

Nicea
Kioski gazetowe głównych ulic miasta

Cannes
Księgarnia Perrier, 4 rue d'Antibes

Juan-les-Pins
Księgarnia Gracias, Av. de la Gare

Monaco
Księgarnia 1 bis rue Grimaldi

Menton
Główny kiosk gazetowy.

służby, kradnąc bieliznę i odzież wartości 900 zł. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Włamano się do składu p. Cabańskiej Ireny przy ul. Wielkiej 19 i skradziono większą ilość bielizny, trykotaży i pończoch, wart. 15 tysięcy zł. Część skradzionego towaru odnaleziono i zwrócono poszkodowanej.

— P. Kubicki Mieczysław, ul. Wielka 15, doniósł, że trzech nieznaną osobników usiłowało włamać się do jego składu papieru, lecz zostali spłoszeni i zbiegli, pozostawiając na miejscu żelazny łom. — P. dr. Łapkowskiemu, ul. Wyspiańskiego nr. 2, skradziono z balkonu III piętra futro męskie, wart. 700 zł. — Z mieszkania p. Zbińskiego przy ul. Pałacowej 85 skradziono futro męskie (białe barany, poszycie szare), granatowy damski płaszcz, dwa srebrne zegarki — męski i damski, dwie obrączki ślubne (złote znacz. N. W. i Z. W.) i inne przedmioty, łącznej wartości 1000 zł. — P. Sawickiej, ul. Dąbrowskiego 56, skradziono w kościele Św. Florjana podczas nabożeństwa torebkę damską skórzaną, zawierającą 13 zł, legitymację Uniwersytetu Poznańskiego nr. 269-29 i inne przedmioty. (z)

Z OSTATNIEJ GWILI

— **Napadnięto między Augustowem a Lubnicą** w pow. śmigiełskim handlarke drobiu i nabiału z Lubnicy Marjanę Kreczkową. Gdy Kreczkowa przejeżdżała wozem, skoczyło dwu około 20-letnich mężczyzn, z których jeden zatkał jej ręką usta a drugi zabrał portfel z zawartością około 400 zł w papierach 5 i 10-złotowych, świadectwo okręgu na handel drobiem i nabiałem, oraz atest na konia. Z powodu ciemności bandyci zdolali uciec w kierunku Gradowic. Napad ten wywołał duże zaniepokojenie. Kreczkową, która stawiała opór rabusiom, poraniono dotkliwie na twarzy i rękach. (k)

— **Zaginęła w dniu 21 bm. 17-letnia Halina Heiniczówna,** córka pracownika kolejowego w Pryprostyni w pow. nowotomyskim. W tym dniu dziewczyna opuściła dom i nie powróciła. Dopiero później znaleziono pod mostem kolejowym Zbąszyń — Międzychód, prowadzącym przez Obrę chustkę i torebkę, w której były naczynia kuchenne, własność zaginionej. — Nasuwa się podejrzenie, że Heiniczówna popełniła samobójstwo przez utopienie się. (k)

— **Do rowu wjechał autobus** firmy „Express”, kursujący między Poznaniem. Obornikami a Czarnkowem, kierowany przez szofera Stefana Majcherczaka z Czarnkowa. Przyczyną wypadku był nagły defekt światła, wskutek czego kierowca stracił orientację. Jadąc jako pasażerka Prakseida Krzyżostaniak z Poznania wypadła przez okno i została przyniesiona karoserją autobusu, odnosząc lekkie obrażenia cielesne. Autobus po wydobyciu go z rowu mógł odjechać do Czarnkowa. (k)

— **We Wrześni przytrzymał** w tych dniach Stanisława Joachimiaka z Orzechowa i Jana Walczaka z Piąckowa, którzy wspólnie z niejakim Franciszkiem Wojtyńskim w Miłosławiu dopuścili się oszustwa na sumę około 800 zł. Poszkodowany jest Józef Stasiak z Wrześni. Aresztowanych odstawiono do więzienia sądowego. (k)

— **Mnożą się kradzieże świń** w ostatnim czasie. W nocy na 19 bm. porwano 2 świnię z zabudowań rolnika Piotra Kaszkowiaka w Kamionkach w powiecie śremskim. Jak wykazują ślady, świnię zabito na miejscu i odwieziono powózka. (k)

— **Samobójstwa.** W Bydgoszczy dn. 21 bm. pozbawiła się życia 22-letnia Teresa Koszowa, żona st. sierżanta 61 p. p. Powodem samobójstwa miało być złe prowadzenie się jej męża, który naraził się ponadto na karę aresztu. — W Lasociach w pow. leszczyńskim powiesiła się we własnym mieszkaniu 70-letnia Elżbieta Gumprecht. Przyczyną samobójstwa była przewlekła choroba. (k)

— **Pod pociąg wpadła** na stacji kolejowej w Przyłubiu w pow. bydgoskim 30-letnia Franciszka Durkowska, żona robotnika kolejowego, która chciała przebiec przez tor kolejowy. Koła parowozu przeszły jej przez głowę i śmierć nastąpiła natychmiast. (k)

Piękna uroczystość

Nowe organy w kościele oo. Zmartwychwstańców

Wilda przeżywała rzadką uroczystość, która na parafianach robiła wielkie wrażenie: oto w tych dniach ukończono budowę wspaniałych organów o 3 manualach, a w niedzielę nastąpiło oficjalne przejście przez księży Zmartwychwstańców.

Wieczorem o godz. 19 kościół rzeźbiście oświetlony wypełnił się parafianami, którzy wysłuchali w skupieniu „Veni Creator” w wykonaniu chóru Zmartwychwstańców pod batutą p. Mężydły, poczem ks. prob. Torbus wygłosił kazanie na temat — organy w świetle liturgii. Zkolei koncert Bacha nr. I odtworzony po mistrzowsku przez prof. Fel. Nowowiejskiego, zrobił na wiernych wielkie wrażenie. Następnie odśpiewała p. Pieprzówna „Pieśń do Matki Boskiej”, a prezes K. Bojarski „Zwiastowanie” — Moniuszki. Następnie chór Zmartwychwstańców odśpiewał — według melodii Księdza Prymasa — motet marjański na 6 głosów przy akomp. organów. Bardzo pięknie wypadł śpiew „Sargo” — Händla wykonany przez artystkę Opery p. Nochowiczównę. Po wykonaniu przez p. prezesa K. Bojarskiego „Nie opuszczaj nas” układu prof. Nowowiejskiego, odegrał ten ostatni „Postludium” — Guilmana. Wkońcu przy rześcieniu oświetlonym ołtarzu ks. prob. zaintonował „Te Deum”, które następnie odśpiewał chór. Wreszcie przy akompanjamentem organów wykonano wspólnie „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

Narazie z 3 manualów jeden tylko jest czynny, bowiem nie sposób było w przeciągu kilku miesięcy upiększyć i wyposażyć świątynię w kompletne organy, gdy staje na przeszkodzie tak ważny czynnik, jak brak gotówki. Skoro zbierze się odpowiedni fundusz to i dwa dalsze manualy będą uruchomione. Należy mieć nadzieję, że pieniądze znajdą się, znając ofiarność naszego społeczeństwa. Organ wykonał przez firmę Biernacki w Warszawie istotnie robią imponujące wrażenie, a fachowcy wyrażają się o nich jaknajpochlebniej. (z)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Żejce.** Gwiazdka dla dzieci odbędzie się dn. 25 bm. o godz. 16 w sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań — Boże Ciało** urządza w święta „Jasienka lu dowe”. Jasienka ta odegrana będą w dn. 26 bm., 1 stycznia oraz w niedzielę, dnia 5 stycznia, każdorazowo o godz. 19 w ognisku przy Walech Jagielly (budynek poklasztorny). Wejście z ul. Wały Jagielly oraz ul. Łąkowej.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań — Śródmieście im. s. p. Franciszka Ratajczaka** urządza z okazji rocznicy 27 Grudnia w czwartek uroczyste zebranie o godz. 19 w lokalu p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim, podczas którego odbędzie się dzielenie opłatka i dekoracja członków. Rodziny członków mile widziane.

— **Klub Wioślarski z roku 1904** urządza w dzień św. Sylwestra równocześnie 2 reduty, a mianowicie Bal maskowy w salach Domu Rzemieślniczego i redutę kostjumową w salach Belwederu.

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego Poznań — Łazarz.** Próba generalna kolendy odbędzie się dziś, 23 bm. o godzinie 20 w kościele M. B. Bolesnej na św. Łazarzu pod kierownictwem p. Pawłowskiego. Wzywa się do punktualnego stawienia się w dniach 25 i 26 bm. o godz. 12 na chórze w kościele Matki Boskiej Bolesnej.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Edmund Kaczmarekiewicz 100 zł; — Antoni Szymański, Pleszew 5 zł; — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski i prośbą o dalszą opiekę 10 zł; — T. Zynda 10 zł; — Marja Smorawińska za wysłuchane prośby 10 zł; — Parowicz 15 zł; — Z. Kober 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1294,30 zł.

Na blednych parafii jezyckiej: Kasa Teatru Polskiego 120 zł.

Na chleb św. Antoniego: J. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski i z prośbą o dalszą opiekę 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 85 zł.

Na Tow. św. Wincentego a Paulo w Jeżycach: N. N. 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 55 zł.

Na biedne dzieci: Marja Wieruszowa na gwiazdkę 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 93,50 zł.

Na zakład Ks. Ks. Salezjanów: Antoni Szymański, Pleszew 5 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Antoni Baczkiewicz, przemysłowiec, 83 l. Wiesława Gendola, siostra Elżbietańska, 22 l. Wiktor Karabas, murarz, 71 l.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Casanova”. We wtorek teatr zamknięty. W środę melodia pełna humoru operetka „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanową (tytułowa), Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W czwartek o 15 po cenach znizowanych balet - opera Nowowiejskiego „Tatry”, wieczorem „Hrabina Marica” z pp. Fontanową, Grabowską (tytułowa), Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. W piątek wspaniałe wystawiony balet „Pan Twardowski”. W sobotę „Casanova” z p. Drabikiem w tytułowej partii.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 14 wyborna komedia Dunin - Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pieśń”. — Jutro w wigilię Bożego Narodzenia teatr zamknięty. W pierwszy dzień świąt tylko jedno przedstawienie wieczorowe. — Odegrana będzie lekka komedia Hennaquina i Coolusa „Królowa Biarritz”. W drugi dzień świąt po południu po cenach znizowanych bajka dla dzieci Walewskiego „Kopciuszek”; wieczorem po raz 126 krotochwila Adama Grzymały - Siedleckiego „Maman do wzięcia”. W trzeci dzień świąt piękna komedia J. Szaniawskiego „Advokat i róża”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz trzeci głośna amerykańska sztuka znakomitej spółki autorskiej Andersona i Stallingsa p. t. „Rywale”. Sztuka ta — to największy przebój sezonu teatralnego w Poznaniu. Rozentuzjowana publiczność przyjmuje wykonawców niemiłkącymi oklaskami przy otwartej kurtynie. Treść „Rywali” osnuta jest na tle wielkiej wojny światowej i mimo poważnych konfliktów, obfituje w wiele momentów żołnierskiego humoru i pre-komicznych sytuacji. W roli Charmain, pięknego dziewczęcia, w którym zakochują się dwaj rywale: oficer i sierżant — p. Cieszkowska. Reżyserja p. dyr. Rudkowskiego, dekoracje Al. Kobrynina. We wtorek — w wigilię Bożego Narodzenia — teatr nieczynny.

W czwartek po południu o godz. 3.30 przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów”, która cieszy się ogromnym powodzeniem u naszych milusińskich.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova”, opera Różyckiego. Wtorek, 24. 12. — Teatr zamknięty. Środa, 25. 12. „Kryśka Leśniczanka” operetka J. Jarno. Czwartek, 26. 12. o godz. 3 po poł. „Tatry”, balet-opera F. Nowowiejskiego. Czwartek, 26. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Piątek, 27. 12. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Sobota, 28. 12. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego. Niedziela, 29. 12. o godz. 3 po poł. „Cavalleria Rusticana”, opera Mascagniego i „Pajace”, opera R. Leoncavalla. Niedziela, 29. 12. wiecz. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno. Poniedziałek, 30. 12. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na sale wpuszczony nie będzie. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pieśń”. Wtorek, 24. 12. — Teatr zamknięty. Środa, 25. 12. „Królowa Biarritz”. Czwartek, 26. 12. o godz. 3 po południu „Kopciuszek”. (Ceny znizowane) Czwartek, 26. 12. wieczorem „Maman do wzięcia”. Piątek, 27. 12. „Advokat i róża”. Sobota, 28. 12. „Królowa Biarritz”. Niedziela, 29. 12. o godz. 3 po południu „Kopciuszek”. (Ceny znizowane) Niedziela, 29. 12. wieczorem „Królowa Biarritz”. Poniedziałek, 30. 12. „Advokat i róża”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”. Wtorek, 24. 12. — Teatr zamknięty. Środa, 25. 12. „Rywale”. Czwartek, 26. 12. o godz. 3.30 po południu „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów”, bajka dla dzieci. Czwartek, 26. 12. wieczorem „Rywale”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygorskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NA DWOCH KRANCACH: W TORUNIU I WILNIE

WYKRYCIE DYPLOMU KIEJSTUTA UDZIELONEGO MIASTU TORUNIOWI

(Od naszego korespondenta)

Torun, 22 grudnia.

Wydział historyczno-archeologiczny naszego Towarzystwa Naukowego odbył w ubiegłym tygodniu posiedzenie, które między innymi obejmowało referat dyrektora tutejszego archiwum Miejskiego dra Kazimierza Sochaniewicza o „zaginiemym dokumencie Kiejstuta dla miasta Torunia.

Referent przedstawił wyniki własnych badań nad zagadkowem pochodzeniem pieczęci Kiejstuta ze zbiorów sfragistycznych Archiwum Miejskiego w Toruniu.

Dotychczas nie było określone pochodzenie pieczęci toruńskiej (oryginał wyciśnięty na białym wosku, z resztkami pasków pergaminowych), której podobiznę reprodukowano kilkakrotnie w literaturze naukowej. Referent określił chronologię pieczęci na czas przed rokiem 1352-gim, poczem przedstawił wynik swoich poszukiwań za dokumentem, z którego pieczęć tę oderwano.

Oryginał dokumentu, już dziś nie istniejący, znajdował się przed przeszło stu laty w Archiwum Toruńskim, jak to wynika z starych inwentarzy, w których zdołał odszukać jego streszczenie. Był to dyplom, wystawiony wspólnie przez Lubarta i Kiejstuta, a zezwalający kupcom toruńskim na korzystanie w ich podróżach na Ruś Czerwoną z drogi na Brześć Litewski i Luck. Jest ten dyplom ważnym nie tylko jako przyczynek do historii handlu toruńskiego, lecz także do politycznej roli Torunia, jako ważkiego czynnika w procesie obalenia panowania Krzyżaków (przy równoczesnym okrażaniu sprzyjającego im Mazowsza) na tle wspólności interesów Polski, Litwy i Rusi w pierwszej połowie XIV. stulecia.

JAK PRACUJE WILEŃSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

Ostatni zeszyt „Ateneum Wileńskie”, wydawanego przez Wileńskie Towarzystwo Przyjaciół nauk, pod redakcją prof. T. E. Modelskiego przedstawia się świetnie zarówno pod względem formy, jak i treści. Minęły dawne czasy „powojenne”, kiedy pierwsze numery ukazywały się na cienkim gazetowym papierze. Papier i druk teraz taki, jak w najlepszych czasopiśmie naukowych. Objętość wynosi przeszło 18 arkuszy. Treść zgodnie z założeniem ograniczona do dzieł ks. Litewskiego, ale bardzo urozmaicona, obejmująca rozmaite dziedziny życia i epoki dziejowe.

Rozprawy idą w porządku chronologicznym. Kwestję zajęcia Podlasia przez Giedymina bada znany lwowski historyk Litwy dr. Zajackowski. Prof. Koneczny zajmuje się mową Jana z Ludziska, wygłoszoną w r. 1447 oraz stosunkiem mówcy do Litwy. Cenne niezmiernie studium geograficzno-historyczne dał S. Wysłouch o rozwoju granic i terytorjum powiatu kobryńskiego do połowy XVI. w. Ks. Jan Poplatek zbadał powstanie seminarjum papieskiego w Wilnie. Dr. Gumowski opisał Wileńską szkołę medalerską w XVI. i XVII. w. Dalsze epoki również zostały uwzględnione.

Na treści numeru odbił się jubileusz Uniwersytetu; uczczeniu bowiem tego momentu został ostatni tom poświęcony. Nie brak więc artykułów, związanych z przeszłością Wszechnicy. Sam redaktor prof. T. E. Modelski w gruntownym i obszernym studjum, opartym w znacznym stopniu na materiale archiwalnym, rozpatruje powołanie J. Lelewela na katedrę historii w Wilnie. P. Kon daje ciekawe przyczynki do pobytu Mickiewicza w Kownie na podstawie ksiąg rachunkowych tamtejszego gimnazjum. P. Erdman-Jabłońska opisuje kolegów kowieńskich A. Mickiewicza.

W „Miscellaneous” obok innych rzeczy znajdujemy ciekawy pamiętnik z życia palestranta żmudzkiego, obejmujący lata 1781—1833. Podał go do druku znany badacz przeszłości wileńskiej p. Michał Brensztejn. Niezmiernie ważne do poznania życia umysłowego w Wilnie są 2 artykuły z zakresu bibliografii regionalnej, zaś systematycznie ułożona kronika ilustruje

Ciekawy przyczynek do dziejów polskiej sztuki-kościelnej na Pomorzu, która stać się powinna przedmiotem szczegółowych badań naszych uczonych, dał prezes T-wa Nauk ks. Alfons Mańkowski w referacie pt.: „Pomorscy artyści wieku XVI.—XIX.”, opierającym się na materiałach archiwalnych. Prelegent uwzględnił szereg dotychczas nieznanych, albo też bardzo mało znanych malarzy, rzeźbiarzy i złotników, działających na obszarze Pomorza i Ziemi Chełmińskiej od schyłku XVI. stulecia, aż po rok 1815 (w tym roku malował niejaki Fr. Kalicki 5 portretów do kościoła w Złotowie). Nad referatem rozwinęła się ożywiona dyskusja z udziałem pp. konserwatora Chmarzyńskiego i dra Sochaniewicza. Mówcy, którzy zaznaczyli, że cechy charakterystyczne zabytków sztuki należy więcej uwzględniać przy ustalaniu autora i czasu powstania dzieła, niż przekazy archiwalne. Te ostatnie są często problematyczne i bardzo zawodne, aniżeli wskazówki dostarczane przez styl i charakter dzieła sztuki. Interesujące posiedzenie zakończył drugi referat ks. Mańkowskiego o „Kronice Walichnowskiej z lat 1703—1725”, dziele ks. Marcina Augustyna Szeli, zm. w r. 1728 kanonika kruświckiego i dziekana gdańskiego. Referent zilustrował interesującą i bogatą w rysy obyczajowe treść kroniki szeregiem charakterystycznych wyjątków, jako to: o papieskim alumnie brunsberskim, o pobożności Szwedów, o prezentach na probostwa kolacji królewskiej, o kazaniach niemieckich dla Lutrow w kościołach katolickich, o życzliwym stosunku innowierców polskich do Szwedów, a w końcu o zarazie morowej w latach 1709—1711-go.

Zarówno „Kronika Walichnowska” jak i wyniki badań dra Sochaniewicza nad dokumentem Kiejstuta dla m. Torunia ogłoszone zostaną drukiem w „Zapiskach” Towarzystwa Naukowego. Adam Münnich.

działalność Towarzystwa Naukowego i innych środowisk kulturalnych.

Wileńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wydało też roczne sprawozdania ze swej działalności za r. 1928. Z niewielkiej tej broszurki dowiadujemy się dokładnie o wyteżonej działalności Towarzystwa.

Praca zarządu skierowana była przede wszystkim na gruntowny remont gmachu i zrobienie niezbędnych inwestycji. Dokonać tego można było wskutek wydatniejszej pomocy w sumie 75.000 zł z Funduszu Kultury Narodowej. Dzięki temu zbiory Towarzystwa otrzymały właściwe schronienie, a sam gmach, który Towarzystwo otrzymało przed wojną niewykończony, został doprowadzony do należytego wyglądu. Ta niezbędna praca nad uporządkowaniem swej siedziby bynajmniej jednak nie przedstawiała całkowicie działalności Towarzystwa. Główna praca naukowa skupiła się w poszczególnych Wydziałach — zorganizowanych na podobieństwo poznańskich „komisyj”.

W Wydziale literatury i sztuki I. — wygłoszono 12 referatów na 9 zebraniach. Z wydawnictw ukazały się: Pigoń St. Autograf „Zdań i mowy A. Mickiewicza”. 2) Srebrny: Aluzje Arystofanasa do tematów cudzych komedij. 3) Słowacki J. Samuel Zborowski, wydanie krytyczne w opracowaniu St. Gwizdzkiego. Na Wydziale II. — Nauk matematyczno-przyrodniczych i lekarskich odbyto 2 posiedzenia, zreferowano 14 prac. Ukończono druk IV. tomu Prac Tow. Przyj. Nauk Wyzd. nauk matem. i przyrodn. — Wydział III. historii, filozofii i nauk społecznych odbył 9 posiedzeń. Omówiono tu sprawy wydawnicze i wygłoszono 7 referatów. O pracach Wydziału III., poza tem już w „dziale”. Prócz tego odbywały się posiedzenia naukowe ogólne, na których wygłoszono 6 odczytów.

Bardzo pracowita i żmudna działalność członków zarządu ujawnia się ze sprawozdań i biblioteki i muzeum. Dzięki gorliwej pracy prof. St. Kosińskiego i kustosa Muzeum M. Brensztejna dokonano reorganizacji w rozmieszczeniu i układzie zbiorów. Wogóle sprawozdanie świadczy chlubnie o energii i zapobiegliwości zarządu z czcigodnym prezesem prof. A. Parczewskim na czele.

Poznań

Dr. K. Ch.

ZYCIE KULTURALNE

„GWIAZDKA NASZEGO DZIAŁU”

Na jutrzejszy numer gwiazdkowy przygotował Dział Kultury i Sztuki parę interesujących nowalij, a to poza pracami naszych stałych współpracowników działu, które znajdują się na innych stronicach „Kurjera Poznańskiego”.

Wiadomo, jak skąpe są jeszcze źródła do genetyzacji dzieł Stanisława Wyspiańskiego. O „Sędziach” twierdziło się dotychczas, że Wyspiański zacerpnął ich treść z notatki dziennikarskiej o głośnym swego czasu procesie karnym w Galicji wschodniej Jutro będziemy mogli wskazać miasto, w którym ten proces się odbył, oraz akta sądowe, mieszczące jego przebieg. Będzie to dla badaczy Wyspiańskiego z pewnością interesujące i pożyteczne. Informator nasz ma dane do twierdzenia że Wyspiański był osobiście w tej okolicy, gdzie rozegrała się tragedia prawdziwej Jewdochy, która dała poecie materiał do arcydzieła.

Dla entuzjastów Wyspiańskiego będzie też interesującym tok myśli z pracowitego i gruntownego studjum dr. Przemysława Mączewskiego, które nosi tytuł „Wyspiański i Wagner”.

Podajemy też wyniki poszukiwań za szczątkami króla Leszczyńskiego, które miał zostawić w Poznaniu generał Sokolnicki, gdy w r. 1814 w naszym mieście bawił, wracając z Nancy. Wysoce interesująca ta sprawa wywiązała się z umieszczenia niedawno na Wawelu małego sarkofagu Leszczyńskiego, przewiezionego w sekrecie z Rosji przez pewnego repatrijanta.

Dział nasz uzupełnił oczywiście zwykle rubryki informacyjne i krytyczne.

NAUKA

O piszących kobietach. Niezwykle zasłużony i sędziwy badacz Aleksander Kraushar podjął wydanie szkieł o słynnych autorkach polskich. Cykl pierwszy zatytułowany „Polki twórcze czasów nowszych” (Warszawa 1929) mieści sylwetki Deotymy, Ilnickiej, Sowińskiej, Hoffmannowej, Żmichowskiej i Potockiej. Deotymy broni autor przed lekkomyślnym zarzutem bliższych stosunków z carską Rosją. Szkoda, że miesza z tą sprawą dyskusję o wartości talentu poetki. Zdaniem moim Deotymę mocno przeceniono. Najlepszy sędzia — czas rozstrzygnął o tem. Gawęda o wtorkach p. Ilnickiej jest ciekawa, podobnie jak inne. Oparta na materiale pamiętnikarskim, dowodzi cała książka głębokiego pietyzmu dla przedstawianych postaci i godną jest dużego uznania. (T. Gr.)

Z Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział wileński odbył posiedzenie naukowe z referatem prof. dr. Wacława Lastowskiego p. t. „Wartość spostrzeżeń fenologicznych w związku z lokalnymi warunkami klimatycznymi i wegetacyjnymi”. (nw)

VARIA

Książki pod choinkę. „Tajemnica Romka”, nowa opowieść p. M. Heleny Bobińskiej, przypomni młodemu czytelnikom Romka Nawrockiego z książeczki „O szczęśliwym chłopcu” (obie wyszły nakładem Tow. Wydawniczego w Warszawie). Tym razem jest Romek już starszy i ma poważniejsze przygody, wkładające na niego odpowiedzialność moralną, z której szczęśliwie wychodzi.

W tym samym nakładzie ukazało się po latach trzynastu drugie uzupełnione i ilustrowane wydanie słynnych „Głębin” prof. dra Michała Siedleckiego. Znakomity przyrodnik jest równie świetnym popularizatorem. Życie głębin morskich przesuwa się przed czytelnikiem z fascynującą siłą. Czytelników znajdzie także czwarte już wydanie „Chłopców z placu Broni”, przełożonych z węgierskiego. napisał ich bowiem znany komedjopisarz Franciszek Molnar. “:.”

Do książek gwiazdkowych przybył jeszcze w ostatniej chwili drugi tom zbiorowego wydania bajek Andersena (Warsz. Tow. Wydawnicze). Jest to wydanie kompletne, bez skrótów, ilustrowane ciekawymi rysunkami Kaya Nielsena, duńczyka, w wybornych kolorowych reprodukcjach. Nieśmiertelna poezja Andersena ma w tem uplastycznieniu wymowę i wdzięk.

Wreszcie na rocznicę powstania wielkopolskiego z d. 27 grudnia 1919 ukazała się opowieść dla młodzieży: „Wezeł na chustce”. Napisał ją p. Kazimierz Piekarczyk, autor tak popularnych „Skarbów na Czorsztynie”. Jest to historia o skautach wielkopolskich, którzy przyczynili się do oczyszczenia Poznania z Niemców. Pisane z humorem i barwnie, dostarczyło do opowiadania zajmującej lektury naszym harcerzom i tym, którzy nimi niedługo zostaną. (Ks.)

ZE SCENY I Z ESTRADY

W MUZYCZNYM LWOWIE

(Od naszego korespondenta)

L w ó w, 22. g r u d n i a.

Bilans naszych koncertów symfonicznych przedstawia się, jak dotąd, skromnie. Mieliśmy dwa koncerty Tow. Muzycznego. Na pierwszym wykonano pod batutą dr. Adama Soltysa IX. symfonję Beethovena i Psalm XIII. Liszta. W wykonaniu dzieła beethovenowskiego uczestniczyła orkiestra i chóry Tow. Muzycznego i Konserwatorium, jako soliści zaś artyści miejscowi pp. Platówna, Trawińska i Bender, oraz znany na estradach niemieckich śpiewak oratoryjny, p. Antoni Kohmann, tenorzysta, Polak i lwowianin, bratanek słynnego w swoim czasie tenora Florjańskiego. Odspiewał on także solo tenorowe w psalmie Liszta. Kompozycja to piękna i ciekawa dla charakteru muzyki religijnej z drugiej połowy XIX. wieku. Przenosi ona na teren muzyki religijnej wszelkie środki techniczne muzyki orkiestralnej świeckiej. Na drugim koncercie zaprezentował się nowy profesor kursu koncertowego gry na skrzypcach p. Henryk Czaplinski, wykonując pięknym tonem i z poczuciem stylu koncertu Beethovena.

W dziale muzyki komnatowej mieliśmy po raz pierwszy holenderski kwintet instrumentalny (skrzypce, altówka, wiolonczela, flet i harfa). Programy układa ten zespół w dwu kierunkach: muzyki najnowszej, oraz przedbachowskiej — obie zaś te dziedziny są u nas zaniedbane, a zasługują na poznanie. Starszą muzykę reprezentowało trio J. F. Rameau na flet, wiolonczelę i harfę, oraz kwartet Mozarta — najnowszy kwintet Smita, trio Goosensa i koncert na pięć instrumentów J. Jonsena. Kwintet jest zabarwiony egzotyczną harmoniką i zreżymie wprowadzoną polifonalnością. Gościł też wyborny kwartet drezdeński, którego duszą jest pierwszy skrzypek S. Fritsche, artysta o fenomenalnie pięknym tonie.

Liczne były popisy solistów. Przypomnił się jako pianista i kompozytor Zygmunt Stojowski, który po raz pierwszy po długim czasie zawitał do Lwowa z Ameryki, gdzie stałe przebywał, jako głośny twórca, pianista i pedagog. Jego Sielanki polskie ujmują szczerością odczucia, dobrym smakiem i świetną techniką kompozytorską. Niemalą zasługą w ich powodzeniu była interpretacja, świetnie dostosowana do charakteru utworu, wyciskająca piękno wysokiej kultury artystycznej i na innych numerach programu, przede wszystkim na kompozycjach Chopina i Paderewskiego.

Z obcych wirtuozów należy zanotować pianistów: Alfreda Hoehna (koncerty Beethovena i Czajkowskiego), Mauricego Rosenthala, oraz pianistów jazzowych Wienera i Douceta. Wysoce jednak ciekawym był koncert znanej pianistki warszawskiej, p. Lucyny Robowskiej, która poświęca swe programy wyłącznie kompozycjom polskim, co jest niemalą zasługą a także i odwagą. Tym razem dała ona przegląd mało znanych kompozycji z ostatniego stulecia, rozpoczynając od roku 1830, a sporo miejsca zarezerwowała kobiecie polskiej. Kompozycje te, już choćby historycznie niezmiernie ciekawe, dały świadectwo niejednemu rzetelnemu talentowi zwłaszcza ostatniej doby; wśród tych ostatnich wymienić wypada zaakcentowaną indywidualność i świetną znajomość techniki kompozytorskiej w warjacjach J. Grzegorzewiczówny, subtelną robotę W. Friemanna i stylizację mazurka Łabuńskiego. Ozdobą koncertu był Krakowiak Szymanowskiego.

Dr. Stefanja Łobaczewska.

PISMA NADEŚLANE

„Przegląd Budowlany”. Zeszyt 10/11. Treść: Streszczenie zeszytu w języku franc., niem. i ang. — III Zjazd Przemysłowców Budowlanych R. P. — Racjonalizacja budownictwa w oświetleniu ogólnych zagadnień gosp. społ. — W sprawie programu mieszka na rok 1930 — Inż. Alfred Dziedziul: Ruch budowlany a sprawy budowl. w Gdyni — Inż. i Luft: Budowlane Kasy Oszczędności. — Czas pracy w budownictwie — Inż. Przystępski: Racjonalizacja budownictwa — Domy stalowe. — Bud. I. Pianko: Określanie objętości budowy. — Zastosowanie żużla wielkopiecowego. — Objętość piasku wilgotnego. — Kronika. — Tabela.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Burza w szklance... wódeczki

Od 15-go grudnia r. b. począwszy wszystkie osoby, bawiące w czasie od godziny 12-tej w nocy do 6-tej rano w restauracjach itp. zakładach gastronomicznych, uprawnionych do wyszynku trunków, obowiązane są do opłaty nowego, miejskiego podatku od rozrywek; wysokość tego podatku jest minimalna, wynosi bowiem w lokalach pierwszorzędnych 1,— zł od osoby, zaś w drugorzędnych 0,50 zł. Bufety kolejowe i teatralne są wyłączone z pod obowiązku podatkowego, pozostałe zaś lokale, a raczej ich właściciele obowiązani są inkasować podatek od swoich gości, doliczając do rachunku sumę opłaty miejskiej i wzamian wręczając gościom kwitki, odcierane z błozków przez magistrat dostarczonych.

O ten podatek toczyły się spory w naszym mieście od stycznia r. b. Magistrat miał zamiar wprowadzić „opłatę od przebywania w lokalach nocnych” jeszcze przed wystawą, jednak urząd wojewódzki sprzeciwił się temu zamiarowi, uzasadniając odmowę aprobaty względami na P. W. K. Natomiast obecnie województwo wyraziło swą zgodę na podatek, jak wspomnieliśmy, zaczęto pobierać od połowy grudnia.

Mimo iż nima i nie było najmniejszych widoków uchylecia podatku, na który korporacje miejskie dosyć chętnie się zgodziły, pewne koła, powiedzmy otwarcie, niektórzy restauratorzy wywołali huczek w mieście i w prasie. godny zaiste grubszej nieco sprawy. Jeśli i my w dyskusji na ten temat głos dzisiaj zabieramy, to po to tylko, aby wykazać, że — acz niemili dla restauratorów, jak każdy zresztą — podatek od rozrywek jest uzasadniony i sprawiedliwy.

Pojęcie sprawiedliwości w opodatkowaniu różnie było w różnych epokach. W państwie starożytnym, opartym na idei przemocy i podboju, „sprawiedliwym” było opodatkowanie cudzoziemców i krajów podbitych na rzecz obywateli. W państwie średniowiecznym i stanowym zasada sprawiedliwości wymagała opodatkowania poddanych, Żydów i cudzoziemców wzamian za ochronę jaką im dawał panujący. W państwie absolutnym wszyscy obywatele płacą podatki jako cenę swego bezpieczeństwa i pokoju. W dzisiejszym państwie demokratycznym podatki są środkiem jego utrzymania i rozwoju, dla wspólnych celów moralnych i materialnych; zaś wysokość podatkowa powinna stosować się do siły podatkowej, czyli t. zw. możliwości płacenia.

Po tym wykładzie o sprawiedliwości w opodatkowaniu powracając do właściwego naszego tematu, uznajemy że podatek rozrywkowy słusznie został nałożony na bywalców w lokalach nocnych, wydatki bowiem ponoszone z tytułu kolacyjek itp. libacyj nocnych, należą do rzędu wydatków zbytkowych. Gmina nasza, potrzebując pieniędzy, słusznie zrobiła, odnosząc się do tych warstw ludności, które swą „możność płacenia” manifestują przez bywanie w restauracjach, otwartych po godzinie 24-tej.

Przyznajemy, że restauratorzy, w nowej roli poborców podatkowych, nowo mają kłopoty. To jednak nie uzasadnia burzy, która się rozpełtała nad omówionym podatkiem. Jest to burza w szklance... wódeczki.

Krótkie Informacje gospodarcze

— We Lwowie odbędzie się 17 bm. połączenie Patronatu Spółdzielni Rolniczych, skupiającego kasy Stefczyka i spółdzielnie mleczarskie ze Zw. Rewizyjnym Spółdzielni Rolniczych we Lwowie, grupującym spółdzielnie rolniczo-handlowe.

— Wywóz węgla przez port gdański w listopadzie osiągnął 436.066. Głównymi odbiorcami byli: Szwecja, Danja, Francja, Włochy, Lotwa, Norwegia, Finlandja itd.

— Do portu gdańskiego zawinęło w listopadzie 507 okrętów o łącznej pojemności 352.354 t., opuściło port 510 okrętów o łącznej pojemności 344.470 t., w tym z ładunkiem 449 okrętów o pojemności 309.547 tnn.

— Amerykański dom bankowy Morgana obejmie prawdopodobnie pożyczkę austriacką. Głównym przedmiotem toczących się obecnie pertraktacji jest sprawa pożyczki inwestycyjnej w wysokości 100 milj. dolarów, oraz pożyczki dla celów budowlanych, w wysokości miljarde szylingów.

O samodzielność gospodarczą

Corocznie odbywa się w Polsce tydzień, poświęcony propagandzie idei samowystarczalności gospodarczej naszego kraju. Przekonał się, że realizacja tej idei oddziaływa silnie na stałość waluty krajowej, na stan bezrobocia, na tętno i wielkość obrotów pieniężnych i towarowych, na produkcję i konsumpcję, więc na zagadnienia pierwszorzędnej wagi dla naszego somodzielnego bytu gospodarczego.

Do dziedzin gospodarczych, w zakresie których hasło samowystarczalności gospodarczej przy dobrej woli społeczeństwa dałoby się zrealizować względnie łatwo i prędko, należy asekuracja. Istotnie: mamy własne towarzystwa asekuracyjne, które uprawiają wszelkie rodzaje ubezpieczeń, które więc mogą pokryć każde odnośne zapotrzebowanie. Zatem nie zachodzi wcale potrzeba uciekania się do towarzystw zagranicznych. Mimo to pracuje w Polsce jedenaście zakładów zagranicznych, robiąc dość znaczne obroty, dzięki skłonności pewnego odłamu społeczeństwa do wszystkiego, co pochodzi z zagranicy. Własnych towarzystw ubezpieczeń (nie licząc 40 zakładów małych, posiadających tylko znaczenie lokalne) mamy w Polsce 40, mianowicie 21 akcyjnych, 11 wzajemnych większych, 7 publicznych i 1 mające charakter osoby prawa publicznego. Polskie towarzystwa ubezpieczeń wypłaciły od czasu wprowadzenia waluty złotej, więc od 1924 r. do końca 1927 r. tytułem odszkodowań poważną sumę 200 milionów złotych, nadto stan lokat ich oraz wkładów w instytucjach kredytowych w dniu 31. 12. 1928 r. przekroczył już 100 milionów złotych — tą więc sumą asekuracja zasilała w gotówce życie ekonomiczne naszego kraju. Słowem: nasza asekuracja zdobyła sobie silne podstawy finansowe i poważne znaczenie i niewątpliwie będzie stale czyniła szybkie postępy w kierunku uzyskania w życiu gospodarczym naszego kraju stanowiska równie poważnego i poważanego, jak w innych produjących państwach.

Do pomysłowego rozwoju nasza asekuracja nie potrzebuje pomocy kapitałów zagranicznych. Bówiem asekuracja wogóle nie wymaga kapitałów większych o charakterze inwestycyjnym, których brak tak dotkliwie odczuwają niektóre inne dziedziny gospodarcze. Również pod względem środków obrotowych zapotrzebowanie asekuracji w Polsce nie jest takie, by konieczną dla niej była pomoc zagraniczna; w każdym razie to jest pewnym, że dopuszczenie do działalności w Polsce 11 towarzystw zagranicznych nie daje właściwego rozwiązania tej kwestji, bówiem jako jedyny rezultat wytworzonego w ten sposób stanu rzeczy obserwujemy zaostrezenie się walki konkurencyjnej i zejście jej nieraz na tory budzące poważne zastrzeżenia, słowem powiększenie się trudności tamujących prawdziwy rozwój asekuracji polskiej. W niektórych dziedzinach gospodarczych dopływ kapitałów zagranicznych jest konieczny i pożyteczny. Lecz w asekuracji — przeciwnie: Kapitał zagraniczny walczy z instytucjami polskimi, chce je zgnieść, chce sam opanować polski rynek. Właściwe rozwiązanie sprawy jest zupełnie inne: Asekuracja polska będzie się pomysłnie rozwijała, jeżeli powiększy się konsumpcja ubezpieczeniowa, więc popyt czyli zapotrzebowanie na asekurację w polskich towarzystwach. Usunięcie obecnych trudności ekonomicznych (zubożenie społeczeństwa, ciasnota gotówkowa, zastój itd.) niewątpliwie ożywi asekurację i powiększy jej stan posiadania. Lecz ważniejszym warunkiem jest krzewienie wśród wszystkich warstw społeczeństwa uświadczenia o celowości i konieczności ubezpieczenia się i to wyłącznie w polskich towarzystwach. Przemysł polski, ubezpieczając się w towarzystwie zagranicznym, wtajemnicza zagranicę w swoje najtajniejsze urządzenia, co nieraz może być bardzo niepożądane, tak pod względem interesów własnych jak i państwa jako takiego. To samo może odnosić się do każdej innej branży wytwórczości jakiegokolwiek rodzaju lub handlu. Faktem jest, że niektóre zagraniczne towarzystwa ubezpieczeń mają bardzo ścisły kontakt z wywiadowcami wzgl. nawet zakładają własne wywiadownie, z których wiadomości czerpie tamtejszy przemysł i handel — i rząd. W razie wojny lub komplikacji międzynarodowych asekuracja dokonana w towarzystwie zagranicznym może stracić zupełnie swoją wartość, np. ci rodacy nasi, którzy przed wojną ubezpieczyli się w

amerykańskich, francuskich lub rosyjskich towarzystwach, nie uzyskali dotychczas ani grosza i stracili wszystkie wpłacone składki, a tymczasem polskie towarzystwa przeprowadziły już waloryzację swoich ubezpieczeń przedwojennych.

Wzmocnimy się gospodarczo tylko wtenczas, gdy będziemy ufali naszym własnym instytucjom i je czynnie popierali; bo obrót (towarowy i pieniężny) — to podstawowy warunek bytu i rozwoju gospodarczego; obrót — to życie, to rozkwit, brak obrotów — to agonia. Ta prawda jak i druga zasada ekonomiczna, że każdy towar można wytwarzać taniej i lepiej, im większa jest jego produkcja, mają pełne zastosowanie także w odniesieniu do asekuracji polskiej: będzie ona mogła zadanie swoje spełniać tem lepiej, im większą będzie ilość ubezpieczeń. W tym kierunku droga jest jeszcze bardzo daleka: wielka część naszego społeczeństwa odnosi się do polskich towarzystw ubezpieczeń z niezrozumiałą obojętnością, a nawet z specyficzną nieufnością. Suma ubezpieczona na życie wynosi przeciętnie na osobę w Polsce zaledwie 10 złotych, w Stanach Zjednoczonych Ameryki natomiast 853 dolary, t. j. 7.600 zł. W tym kraju nieograniczonych możliwości łączna suma kapitałów ubezpieczeniowych na życie przekroczyła już 100 miliardów dolarów: ubezpieczenia te są zawarte prawie wyłącznie w amerykańskich towarzystwach, zagraniczne zakłady tam prawie wcale nie istnieją. Liczby te wykazują najlepiej, jak ogromna różnica zachodzi między popularnością, jaką asekuracja cieszy się w Ameryce, gdzie polisa na ubezpieczenie życiowe należy do ulubionych podarków ślubnych czy imieninowych, a między nastrojami, jakie w społeczeństwie naszym nurtują w stosunku do własnych instytucji ubezpieczeniowych. Zmienić taki sentyment ogół społeczeństwa jest zadaniem żmudnym, lecz do pracy tej musimy przystąpić niezwłocznie. Zasada o konieczności kapitalizacji wewnętrznej i odbudowy kapitałów rodzimych cieszy się obecnie już ogólnym uznaniem — a przecież asekuracja również służy temu celowi; spełniając ponadto ważną rolę kojenia materialnych następstw zdarzeń losowych.

Prof. Eichstaedt.

PODATKI I OPŁATY

(p) Termin wykupna świadectw przemysłowych na rok 1930 nie będzie przedłużony. Zgodnie z art. 30 ustawy o państwowym podatku przemysłowym winny być wykupione świadectwa przemysłowe oraz karty rejestracyjne na rok 1930 najpóźniej do dnia 31 grudnia 1929 r. Ustawowy termin bezwarunkowo przedłużony nie zostanie. W związku z powyższym ministerstwo skarbu poleciło izbom skarbowym, aby wydały odpowiednie zarządzenia o przystąpieniu — natychmiast po upływie wspomnianego terminu tj. już w dniu 2 stycznia 1930 r. do lustracji przedsiębiorstw i zajęć, obowiązanych do nabycia świadectw przemysłowych. Zaznacza się przytem, że przewidziany w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721) 14-dniowy termin ulgowy nie ma zastosowania do należności za świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne. (c)

(p) Nagrody za działalność artystyczną nie podlegają opodatkowaniu. W związku z nasuwającymi się przy wymiarze państwowego podatku dochodowego wątpliwościami co do opodatkowania przychodów z nagród muzycznej i literackiej ministerstwa w. r. i o. p., przyznawanych przez to ministerstwo za działalność artystyczną, ministerstwo skarbu wyjaśniło, iż przychody te nie mają charakteru wpływów perjodycznych i dających się przewidzieć, wobec czego w myśl art. 7 ustawy przy ustalaniu dochodów do opodatkowania osób nagrodzonych nie powinny być do podstaw opodatkowania włączone. Ponadto zauważyć należy, że wspomniane nagrody nie wynikają ze stosunku służbowego, a zatem brak również tytułu do opodatkowania ich. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Zebranie kupców i przemysłowców samochodowych w Bydgoszczy. W dniu 14 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa dyr. St. Sierszyńskiego zebranie kupców i przemysłowców samochodowych Bydgoszczy i okolicy. Na zebraniu omawiano szczegółowo sprawy uregulowania stosunków w handlu pneumatykami oraz sytuację w przemyśle karoseryjnym. Po obszerniej dyskusji, w której zabierali głos wszyscy obecni na wniosek p. Lewandowskiego z Inowrocławia oraz p. Kabacińskiego z Bydgoszczy, postanowiono poprzeć akcję Kupców i Przemysłowców samochodowych Ziemi Zachodnich w Po-

znaniu oraz zwrócić się do wszystkich kupców i przemysłowców samochodowych z apelem by jak najspieszniej zgłosili swe przystąpienie do Związku i podpisali umowę konwencyjną. Obszerną dyskusję wywołała sprawa przyjmowania używanych samochodów w handlu jako wpłaty na nowe wozy. Jako meża zaufania wybrano p. Kabacińskiego z Bydgoszczy, który utrzymywać będzie stały kontakt z ramienia bydgoskiego kupiectwa ze zarządem Zw. Kupców i Przemysłowców samochodowych w Poznaniu.

(k) Herzfild & Victorius, Sp. Akc. Grudziądz. Dnia 21 grudnia odbyło się walne zebranie akcjonariuszów w sali posiedzeń Banku Zw. Sp. zar. w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. S. Samulskiego. Sprawozdanie oraz bilans z rachunkiem zysków i strat za rok 1928/29 przedstawił zgromadzonym członek Zarządu p. inż. Zb. Jagodziński, nadmieniając, iż czasokres od 1 lipca 1928 do 30 czerwca 1929 roku dał wynik finansowy zadowalający. Droga dalszych ulepszeń technicznych i dzięki zwiększonej wydajności pracy podniesiono zdolność produkcyjną zakładów. Przy zwiększonym stanie robotników o trzy proc. w stosunku do ubiegłego roku wzrosła produkcja o przeszło 10 proc. Eksport stanowił niecałe 25 proc. ogólnej sprzedaży. W roku sprawozdawczym uruchomiła Sp. jedną z większych odlewni i emaljni „Słowianin” M. Hochberg w Końskich i nabyła połowę przedsiębiorstwa, które przekształcone zostało w międzyczasie na Sp. Akc. Poza tem Sp. uruchomiła dział wytwórczości aparatów i kuchenek gazowych według patentów i doświadczeń f-my Junker & Rhu, Karlsruhe, oraz podjęła na zasadzie umowy ze Sp. p. f-ą Karol Szeiber, produkcję panczerzy i armatur do pieców tejże firmy na zasadzie prawa wyłączności. Rozpoczęła w roku ub. budowa żelbetonowego piętrowego magazynu o powierzchni 3.900 m. kwadratowych przy bocznicy kolejowej nad Wisłą została ukończona magazynu zaś przeznaczone zostały na warsztaty produkcyjne, których brak z powodu rozszerzającego się co roku programu produkcji dotkliwie był odczuwany. Na P. W. K. w Poznaniu uzyskała Sp. za swe wyroby najwyższe odznaczenie mianowicie duży medal złoty oraz dyplom honorowy min. przem. i handlu. Bilans zamykający się sumą 19.965.673,37 zł. przyjęto jednogłośnie i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk wykazany w kwocie 538.091,46 zł. podzielono we formie proponowanej tak, że na dywidendę i superdywidendę przypada 10 proc. Dywidenda jest płatna od 1 lutego 1930 r. równocześnie nastąpi zmiana starych akcji na akcje nowe. W miejsce ustępujących z kolei pp.: St. Kucharskiego i inż. Józefa Kozielskiego wybrano pp. dyr. Banku Zw. Sp. Zar. Adolfa Legisa oraz b. min. Stefana Przanowskiego, dyr. firmy Norblin, Bracia Buch i T. Werner. Zarząd spoczywa w rękach pp. inż. Lucjana Kołodzkiego i inż. Zb. Jagodzińskiego.

(k) Dochody Polski z tranzytu kolejowego. Jak wynika z opublikowanego przez Główny Urząd Statystyczny bilansu płatniczego za rok 1928 dochody Polski z tytułu tranzytu kolejowego wynosiły przeszło 80 milj. zł. 98 proc. tej sumy otrzymuje Polska od Niemiec z tytułu transportów przez Pomorze Polskie z Niemiec do Prus Wschodnich i naodwrot. Przy tym tranzytce korzystają Niemcy z ulgowych taryf i tych wszystkich udogodnień, które przewiduje konwencja paryska z r. 1921.

Z ZAGRANICY

(z) Bezrobocie w Rosji. Rząd sowiecki poświęca wzmogłą uwagę problemowi bezrobocia. Po przeprowadzeniu ostatniej rewizji giełd pracy, w wyniku której z list bezrobotnych skreślono wszystkie osoby, uchodzące za wrogów ustroju sowieckiego, t. j. wszystkich byłych przedstawicieli klasy burżuazyjnej, dalej te osoby, które nie chciały przyjąć posad, wskazanych im przez giełdy pracy, oraz osoby, które znalazły się bez zajęcia na skutek nieprzebrzeżenia obowiązujących przepisów o dyscyplinie pracy, okazuje się, że w całym państwie pozostało wciąż jeszcze 1.298.000 bezrobotnych (według statystyki z 1 sierpnia 1929 roku).

(z) Konferencja dyrektorów europejskich związków przemysłowych. W tych dniach odbyła się w Berlinie konferencja dyrektorów europejskich związków przemysłowych. Na konferencji tej omawiano sprawę rewizji taryf amerykańskich i na podstawie referatu p. de Laverge i Parryza w tej kwestji zebrani wypowiedzieli się, iż przeprowadzenie reformy taryfowej w Ameryce nie tylko zagraża europejskiej produkcji, ale również europejskiej sile nabywczej. Dr. Milenaar z Hagi wygłosił referat w sprawie zasadniczych linii międzynarodowej polityki gospodarczej przemysłu górniczego oraz w kwestji utworzenia międzynarodowego organu i organizacji w tym przemyśle. Wreszcie dr. Herle z Berlina wygłosił referat w sprawie współdziałania centralnych organizacji przemysłowych w pracach gospodarczych Ligi Narodów. Z ramienia Polski w obradach brał udział dyrektor Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górniczego, Handlu i Finansów p. Jerzy Lempicki.

Z zebrania poznańskich pracowników piekarskich

W czwartek 19 b. m. odbyło się nadzwyczajne zebranie filii piekarzy Zw. Robotn. i Rzemieślników Z. Z. P.

Po przyjęciu porządku obrad udzielił głosu mistrzowi piekarskiemu p. Ledworowskiemu, który zgłosił się z referatem na temat nocnej pracy w zawodzie piekarskim. Referent uzasadnił w swym przemówieniu przykładami, że nocna praca w piekarniach w obecnym czasie jest nietylko niepotrzebna, ale zdaniem referenta — szkodliwą dla zawodu piekarskiego. W końcu swego przemówienia apelował mowa o czeladzi piekarskiej, a żeby dążyli do zniesienia pracy nocnej.

Następnie sekretarz Związku p. Sporakowski w przemówieniu swym wskazał na szkodliwość nietylko nocnej pracy, ale przedewszystkiem pracy w godzinach nadliczbowych, specjalnie dla młodocianych pracowników, gdyż praca do 24 godz. (?) na dobę (Ktoby tego śmiał żądać? — przyp. Red.) jest nietylko szkodliwą dla zdrowia, ale również niepożądaną dla zawodu piekarskiego, ponieważ z tego właśnie powodu jest w zawodzie piekarskim w Poznaniu około 100 bezrobotnej czeladzi. Mówca apeluje do zebranych, a żeby wszyscy zatrudnieni przestrzegali ustawowego czasu pracy, by przez to dać możność zarobkowania tym bezrobotnym, którzy znajdują się w bardzo krytycznym położeniu, albowiem w myśl ustawy z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, zasiłek z Funduszu Bezrobocia im nie przysługuje.

Po dyskusji przedłożono następującą rezolucję: „Zgromadzona czeladź piekarska na nadzwyczajnym zebraniu w dniu 19. 12. 1920 filii Zw. Rob. i Rzemieślników Z. Z. P. na sali p. Światalskiego, po przeprowadzonej dyskusji w sprawie nocnej pracy, uchwała jednogłośnie — zaprzestania od dnia 1 stycznia 1930 r. pracy nocnej w czasie od 9 wieczór do 5 rano, a w zakładach pracujących na dwie zmiany, od 10 wieczór do 4 rano.

Rezolucję uchwalono jednogłośnie a po omówieniu drobniejszych spraw, zebranie zakończone.

Tragedja dwóch braci zrosniętych

Po całym świecie rozeszła się wiadomość o małżeństwie dwóch braci sjamskich, pochodzących z wysp Filipińskich, z dwiema Angielkami. Małżeństwo to doszło do skutku, a kiedy dwie pary używają podróży poślubnej, prasa opisuje wypadek identyczny, jaki zdarzył się w roku 1854. Bracia sjamscy, Chang i Eng, zdobyli sobie w cyrku Barnuma tak pokaźny majątek, że postanowili założyć ognisko domowe. Obaj mieli wówczas już 45 lat życia. Wyjechawszy do Londynu jak i dzisiejsi ich następcy, znaleźli dwie Angielki, które zgodziły się na małżeństwo.

Zaraz po ślubie obie pary wyjechały do Południowej Karoliny, gdzie bracia sjamscy mieli solidną posiadłość. Szczęście małżeńskie obu trwało jednak zaledwie kilka miesięcy. Przyczyną chmur na ich małżeńskim niebie były właśnie, obie małżonki. Poczęły one kłócić się ze sobą. Początkowo były to tylko utarczki słowne, potem dochodziło nawet do bicia. Próżno małżonkowie starali się ich godzić. Wywoływało to jeszcze większe podniecenie. Mięło jednak lat kilkanaście. Jedna para miała sześcioro dzieci, druga pięcioro. I to posłużyło również za jeden z powodów do walki słownej. Sceny zazdrości nie kończyły się. Jednym słowem bracia sjamscy mieli piekło na ziemi.

Takie stosunki doprowadziły nareszcie do tego, że postanowili obaj zwrócić się do chirurgów, by ich rozdzielił.

Jeden z chirurgów stanowczo twierdził, że operacja się nie uda, drugi zaś orzekł, iż po rozdzieleniu braci, jeden z nich tylko żyć będzie, drugi musi umrzeć. Naturalnie, że bracia nie zgodzili się na operację i radzi nieradzi powrócili do Ameryki z niczem. W Ameryce tymczasem wybuchnęła wojna północy z południem i obaj bracia, po przyznaniu murzynom praw wolnych obywateli ponieśli dotkliwe straty materialne. Pogorszyło to jeszcze więcej stosunki domowe.

Chang miał w przeciwieństwie do brata, charakter bardziej milczący, był on wrażliwy, to też wziął wszystkie wypadki i nieszczęścia żywo do serca, co spowodowało, że począł chorować i stan jego z dnia na dzień był coraz gorszy. Po kilku tygodniach stan jego pogorszył się do tego stopnia, że pewnym było już że umrze.

Teraz Eng czynił wszelkie starania, aby znaleźć chirurga, któryby go uwolnił od brata. Chang zmarł w roku 1874, prawie nagle, aczkolwiek oczekiwano jego śmierci. Eng, który nawet w chwili gdy brat umierał czuł się doskonale, przeżył okropne chwile. Złączony nierozdzielnie z trupem, czuł, jak obieg krwi zaczyna umierać i w jego ciele. Krzyczał o ratunek, ale nikt mu

go dać nie umiał. Trzy godziny trwała straszliwa walka o życie, aż i Eng przeżył się za bratem do wieczności.

Polska wyprawa przez Afrykę

Niedawno zakończyła się szczęśliwym wynikiem pierwsza polska wyprawa przez ład afrykański od Przylądka Dobrej Nadziei przez profesorów dr. Walerego Goetla i dr. Jerzego Lotka z Warszawy. Wyprawa ta zasługuje na specjalną uwagę, gdyż była to pierwsza polska podróż wzdłuż całego kontynentu Afryki, z południa na północ. Prof. Goetel i Loth brali udział w międzynarodowym kongresie geologów, który się odbył w Pretorji, dawnej stolicy Transwaalu, a dzisiejszej stolicy administracyjnej Unji Południowo-afrykańskiej. Przy tej sposobności mogli względnie dokładnie zwiędzić rozległe przestrzenie południowej Afryki, zarówno w Unji, jak w dawnej Afryce poł.-zachodniej niemieckiej oraz we wschodniej Afryce portugalskiej.

Po zakończeniu kongresu podróżnicy podążyli na północ do Rodezji, gdzie zwiędzili ruiny Zimbabwe, dawnego Ofiru oraz cuda natury: wodospady Wiktorji na rzece Zambezi. Z kolei zatrzymali się w Broken Hill w północnej Rodezji, gdzie odwiedzili jedyną w Afryce polską misję katolicką, na czele której stoi ksiądz Siemiński, podziwiając ład i wzorowy porządek, jakim ta misja się odznacza. Prowincja Katanga w Kongu belkińskim, z jego stolicą Elisabethville i bogatymi kopalniami miedzi, rzeki Luabala i Konga, oraz jezioro Tanganika były następnymi etapami wyprawy. W Udzieli podróżnicy stanęli pod tem samem drzewem manganowem, pod którem w roku 1871 Stanley spotkał Livingstone'a. Poprzez Tanganikę, dawną wschodnią Afrykę niemiecką, podążono do jeziora Wiktorja Njanza, poczem podróżnicy skierowali się do stóp Kilimandżaro, najwyższej góry w Afryce (6010 m), udając się stamtąd przez słynny rezerwat zwierzyny Kenji, do stolicy tej kolonii, miasta Nairobi. Przez Ugandę podążono następnie do źródeł Nilu oraz do gór Księżycowych — Ruwenzori, a potem przez jezioro Alberta do Rejafsu, gdzie się rozpoczęła żegluga na Nilu. Przez Chartum i Assuan osiągnięto po przeszło czteromiesięcznej podróży Kair i Aleksandrię, skąd przez Ateny, Saloniki, Białogród powrócono do kraju z bogatym zbiorem zdjęć i okazów etnograficznych.

Biała flaga na gmachu aresztu policyjn. w Pradze

Przed kilku dniami na gmachu aresztu policyjnego w Pradze wywieszona została biała flaga. Wywołało to niemałą sensację wśród przechodniów ulicznych, którym w ten sposób (według praktykowanego tu zwyczaju) dano do zrozumienia, że w areszcie policyjnym niema ani jednego aresztanta. W stolicy Czechosłowacji wywieszenie białej flagi na gmachu aresztu policyjnego należy do rzadkości, co jest zrozumiałe w mieście milionowem. To też dzień 17 grudnia r. b., kiedy nad bramą aresztu policyjnego powiewała biała flaga, był dla Pragi dniem poniekąd historycznym.

Protest muzyków czechosłowackich przeciwko muzyce mechanicznej.

W najbliższych dniach odbędzie się w Pradze wielki wiec protestacyjny zawodowych muzyków, którzy protestować będą przeciwko zaprowadzaniu muzyki mechanicznej w kinematografach i innych instytucjach rozrywkowych. Protest muzyków czechosłowackich skierowany będzie w szczególności przeciwko filmom dźwiękowym, które w Pradze

bardzo szybko się spopularyzowały, pozabawiając zajęcia licznych muzykantów kinematograficznych.

Czekolada i biegun.

Bogaty fabrykant czekolady z Melbourne w Australji, Merpherson Mac Robertson, ofiarował znanemu podróżnikowi australijskiemu, Douglasowi Mawsonowi, 250 000 dolarów na kosztą nowej wyprawy do bieguna. Mawson zamierza wyprawę tę odbyć częściowo okrętem, częściowo zaś saniami.

Ille samochołów wypadła na tysiąc mieszkańców

Według obliczeń statystycznych po dzień 1 stycznia 1929 r. przeciętna liczba samochodów na tysiąc mieszkańców przedstawiała się następująco: w Europie — Anglja 25.2, wolne państwo Irlandja 13.7, Austrija 2.5, Belgja 14.3, Czechosłowacja 3.5, Danja 28.3, Finlandja 4.9, Francja 26.8, Grecja 2.8, Hiszpanja 5.0, Holandja 9.1, Niemcy 8.4, Norwegja 13.3, Polska 1.0, Portugalia 4.3, Z. S. S. R. (Rosja) 0.1, Rmunja 1.6, Szwajcaria 17.0, Szwecja 17.6, Węgry 1.9, Włochy 3.4.

W Ameryce Północnej — Kanada 85.6, Stany Zjednoczone 206.5; w Ameryce Środkowej — Meksyk 3.5; w Ameryce Południowej — Argentyna 29, Brazylja 4.4. W Azji — Ceylon 3.3, Chiny 0.0, Indje Brytyjskie 0.4, Japonja 1.2. W Afryce — Alger 6.4, Egipt 1.7, Marokko francuskie 3.6, Związek Południowo - Afrykański 9.9. W Oceanji — Australja 82.9.

Z różnych stron Polski

Koszt brukowania ulic w Warszawie

Według obliczeń, zatwierdzonych przez prezydenta m. Warszawy, koszt niezbędnych inwestycji brukarskich w śródmieściu wynosi 61 milj. zł, a w tem: na jezdnie asfaltowe — 34 milj., na kostkę granitową — 20 milj., na chodniki — 7 milj. zł. Prócz tego koniecznem jest zabrukowanie 426 ulic na przedmieściach, dotychczas niebrukowanych, co wyniesie około 39 milj. zł i położenia nowych chodników, co będzie kosztowało około 12 milj. złotych, czyli przedmieścia pochłoną razem 59 milj. zł.

Ponadto należy wybudować cały szereg nowych ulic w liczbie 411, których koszt obliczony jest na sumę 77 milj. zł. Ogólny więc koszt niezbędnych inwestycji brukarskich w stolicy dosięga 196 milj. zł, czyli 2/3 budżetu m. Warszawy.

Echa procesu Ulitza

Przed sądem prasowym w Katowicach stanął redaktor odpowiedzialny organu socjalistów niemieckich „Volkswille” Józef Helmrich za umieszczenie artykułu, w którym zarzucał władzom sądowym stronniczość w procesie Ulitza. Oskarżony został skazany na 1 miesiąc więzienia. W związku z procesem Ulitza ukazał się we wspomnianem piśmie drugi artykuł krytykujący wyrok. Za umieszczenie tego artykułu Helmrich skazany został na 2 miesiące więzienia. Poza tem oskarżony skazany został na 300 zł grzywny za artykuł omawiający stosunek rządu do organizacji powstańców śląskich.

Dziennie świeżo palona
KAWA nr. 21

Świąteczna

Prawnie zastrzeż. znak. towar. nr. 1-851

1/2 kg zł **7⁰⁰**

Specjalna reklamowa mieszanka
doborowych gatunków kawy ziarnistej
o wybornym smaku i wielkiej wydajności

WIELKA PALARNIA
KAWY

St. Milachowski
POZNAŃ

ul. Fr. Jatajczaka 40 (narożnik ul. 27 Grudnia 1)

W 1927 b. 1, 2

Strajk pracowników żydowskich w Wilnie

Trwający od paru dni strajk w żydowskich instytucjach handlowych, przemysłowych i kupieckich rozszerzył się na inne branże. Zastrajkowali również pracownicy konfekcyjni. Obecnie strajkuje przeszło trzy tysiące pracowników. W związku ze strajkiem doszło w mieście kilkakrotnie do awantur między strajkującymi a t. zw. łamistrajkami. Akcja strajkowa rozszerza się z dnia na dzień i grozi ogólnym strajkiem w żydowskich instytucjach i przedsiębiorstwach.

Miesiące wzięcia za dawanie łapówek staroście

Żyd, przemysłowiec Machel Stahl w Łasku swego czasu zwrócił się do miejscowego starosty jako przewodniczącego komisji poborowej z prośbą o pobłażliwe potraktowanie jednego z jego pracowników, niejakiego Berka Pukacza, który za kilka dni miał stanąć przed komisją poborową. Starosta oświadczył, iż nie może mu przyrzec, ponieważ leży to w kompetencji lekarzy.

Po kilku dniach Pukacz stanął przed komisją, która go zwolniła z wojska, jako niezdatnego. Wtedy to nazajutrz do gabinetu starosty (a było to akurat przed świętami Wielkanocnymi) przyszedł jakiś młody człowiek, który, położywszy na stole kopertę, śpiesznie się oddalił. W kopercie znajdowały się dwa banknoty po 500 złotych oraz wizytówka Stahla z dopiskiem „Wesołych Świąt”.

Sprawą tą zajmował się sąd w Łasku i uniewinnił Stahla, który się tłumaczył, że pieniądze te (z dopiskiem „Wesołych Świąt”) był przesał na budowę pomnika Wolności. Obecnie jednak wskutek apelacji prokuratora sąd okręgowy po zbadaeniu sprawy i świadków wyrok i instancji zmienił i skazał Machela Stahla na 1 miesiąc aresztu.

KARMELKI
WEDLA
60 ODMIAN

Księgarnie Kolejowe T-wa „RUCH” S. A.

posiadają

Ciekawe nowości beletrystyczne
KSIĄŻKI dla dzieci i młodzieży

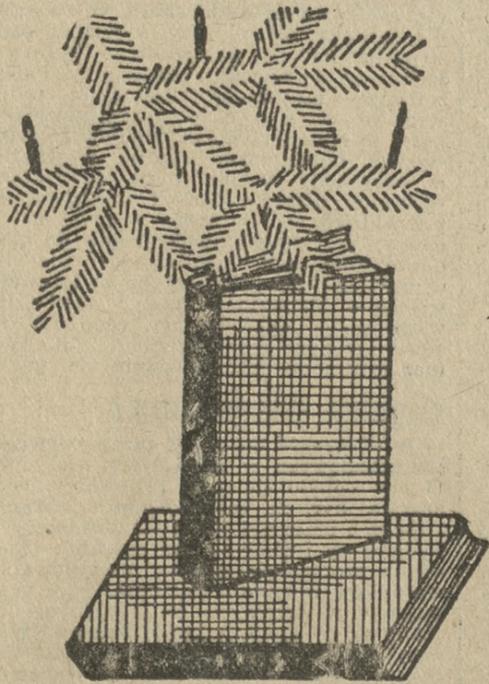
po różnych cenach.

Galanterję podróżną.

Papeterję.

Karty do gry.

Wyroby tytoniowe.



SPORT

dry ruchowe

Hazena. „Warta“ I — „Warta“ II 11:9 (2:6). Mecz z powodu mrozu odbył się w hali ośrodka. Drużyna I wystąpiła w składzie: Jaworska, Frydrychówna, S. Kryżanka, J. Kryżanka; drużyna II: Klimczakówna, Kryśkówna, Wittrychówna, J. Prinkówna, Grochowicka, P. Kryżanka, Chudzińska. Mecz wykazał, że „Warta“ dysponuje materiałem, z którego da się wyrobić doskonale w przyszłości hazenistki. Drużyna I, niedotrenowana, do przerwy zupełnie nie może się zorientować, a dopiero po pauzie uzyskuje lekką przewagę. Bramki zdobyły dla drużyny I: S. Kryżanka 6, Takwodówna 5, dla drużyny II: P. Kryżanka 5, Chudzińska 2, Grochowicka 1 i jedna samobójcza. Sędziował p. Adamczak.

Siatkówka o mistrzostwo okręgowe. „Warta“ — „Harc. Druż. Lotn.“ 30:0 (15:4). Jedyne mecz w tym dniu wygrała łatwo „Warta“.

Tabela mistrzostwa w siatkówkę przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier, zdobyte punkty i stosunek rzutów): 1) „Czarna Trzynastka“ (3: 6, 90:49), 2) „AZS“ (3: 4, 60:24), 3) „Warta“ (4: 4, 95:74), 4) „Marcinkowski“ (4: 3, 83:73), 5) „Berger“ (2: 2, 55:47), 6) „Sokół“ (3: 0, 40:90), 7) „Harc. Druż. Lotn.“ (2: 0, 14:60).

Koszykówka o mistrz. kl. B. „Warta“ II — „Drukarz“ 30:0 (w o.). Gra ostra, z wyraźnym nadużywaniem swej przewagi fizycznej przez „Drukarza“. Wynik do przerwy 10:9 na korzyść „Warty“. Po przerwie „Warta“ stopniowo uzyskuje przewagę w koszach i to skłania „Drukarza“ do brutalnej gry, na co oczywiście odpowiednio reaguje sędzia. Przy stanie 19:9 na korzyść „Warty“ jeden z graczy „Drukarza“ wytrącił sędziemu piłkę z ręki, a drugi uderzył piłką w twarz, na skutek czego sędzia odgwiżdżał mecz, przynajmniej w o. dla „Warty“. Wysoce niesportowe zachowanie się „Drukarza“ znalazło niewątpliwie swój epilog w Pozn. O. Z. G. Sp. „Sparta“ — „Harc. Dr. Lotn.“ 25:7 (10:3), „Korona“ — „Czarna Trzynastka“ II 30:0 (w o.) z powodu niestawienia się „Trzynastki“.

Tabela mistrzostw kl. B. przedstawia się obecnie następująco (w nawiasach podajemy ilość gier, zdobyte punkty i stosunek koszy): 1) „Warta“ II (6: 12, 259:49), 2) „Drukarz“ (6: 10, 131:74), 3) „Marcinkowski“ II (6: 7, 116:61), 4) „AZS“ II (5: 6, 129:65), 5) „Sokół“ II (5: 6, 88:100), 6) „Sparta“ (6: 6, 91:138), 7) „Berger“ II (5: 5, 74:101), „Korona“ (6: 2, 98:119), 9) „Czarna Trzynastka“ II (6: 2, 49:147), 10) „Harc. Druż. Lotn.“ II (6: 0, 50:231).

W Łodzi gościła warszawska YMCA, która rozegrała kilka spotkań. W siatkówce męskiej ulegli goście LKS 28:26, a w rewanżowym spotkaniu przegrali w stosunku 33:31. W koszykówce pokonała YMCA „Triumf“ 24:16, uległa jednak w spotkaniu z „LKS“ 28:23. (Tel. wł.) W. K.

Hokej na lodzie

Program międzynarodowy w Zakopanem na najbliższy czas przedstawia się jak następuje (zaznaczyć przytem należy, że organizacja jego spoczywa w rękach PZHL niezależnie od tego, że w programie ujęto również zawody łyżwiarские): 2 i 3 stycznia — międzynarodowe zawody łyżwiarские; 10, 11 i 12 stycznia — krajowy turniej hokejowy; 10, 11 i 12 lutego — międzynarodowy turniej w Zakopanem z udziałem „Morawskiej Ostrawy“, „E. V. z Opawy“, mistrza krakowskiego i kombinowanej drużyny poznańsko-pomorskiej; 15 lutego odbędą się krajowe pisy łyżwiarские. (Tel. wł.) T. S.

W międzynarodowym turnieju w Krynicy nie weźmie udziału jak dotąd było przewidziane „BKE“ z Budapesztu. W miejsce jego zakontraktowano światną drużynę „Troppauer Eislaufverein“ z Opawy. (Tel. wł.) T. S.

„AZS“ został przyjęty do P. Z. H. L. jednak w zawodach w Zakopanem i w Krynicy nie weźmie udziału, a jego gracie startować będą prawdopodobnie tylko w drużynie kombinowanej. Dotychczasowy zawodnik „AZS“ Krvgier wystąpi w bieżącym sezonie w barwach „Polonii“. (Tel. wł.) T. S.

W spotkaniu towarzyskiem pokonali Kanadyjczy z Toronto w berlińskim „Sportpalast“ drużyna kombinowana Europy łatwo w stosunku 7:2 (2:0, 1:0, 4:2). Reprezentacja Europy grała w następującym składzie: Leinweber (Niemcy), Holzboer (Szwajcaria), Abrahamsson (Szwecja), Jaenecke (Niemcy), Johansson (Szwecja), Brueck (Austria); do wymiany w ataku: Roemer i Ball (oba Niemcy), Malecek (Czechosłowacja). (Radio)

Drugie spotkanie Kanadyjczyków z reprezentacją Europy w niedzielę zakończyło się znów zwycięstwem gości 4:1 (Radio).

Zwycięstwo „Legii“ w Austrii. W sobotę wieczorem na sztucznym torze łyżwiarским w Moedling rozegrała „Legia“ warszawska swój pierwszy tegoroczny mecz, zwyciężając „H. C. Moedling“ (drugoklasowa drużyna austriacka — Red.) 3:0 (0:0, 1:0, 2:0). W drodze i trzeciej części gry „Legia“ po zapoznaniu się z terenem przeszła do ataku, odnosząc zasłużone zwycięstwo. Najlepszymi graczami zwycięskiego zespołu byli Pasterki i Szenajch. (PAT.)

Narciarstwo

W Zakopanem panuje spokój. Gości już zjechała się moc. Pogoda wspaniała, to też zimowy ruch zaczyna się ożywiać.

W niedzielę odbyły się próbne zawody sokołe na 10 km, w których zwyciężył Szostak przed Julianem Motyka. Zawody miały charakter treningowy, a startowało w nich 12 narciarzy. — Na związkowy kurs sokołi zgłosiło się dotąd 21 osób. Warunki śniegowe są dobre. (Tel. wł.) A. K.

Piłka nożna

„Warta“ — „Posnania“ 7:2 (4:1). Zawody towarzyskie tych drużyn odbyły się na boisku treningowym „Warty“, która wystąpiła w pełnym składzie, jedynie bez Scherfkego II. Mecz zgromadził około 150 osób. Przez cały czas przewagę mieli gospodarze, prócz początkowych minut, kiedy „Posnania“ trzymała się jeszcze jako tako; potem jednak ograniczyć się musiała tylko do sporadycznych wypadków, z których dwa zakończyły się bramkami. Dla „Warty“ uzyskali punkty: Przybysz trzy, środkowy napastnik dwa, Radojewski i Kniola — po jednym. Dla „Posnania“ strzelili Różycki i Walenciak.

„LTSG“ został mistrzem Polski kl. A. i jako taki definitywnie wchodzi do ligi. Niedzielny mecz, który zdecydował o tem dał wynik 3:2 (0:1) na korzyść „LTSG“. Mimo zimna zebrało się na boisku DOK w Łodzi około 2000 publiczności, która z ogromnym zaciekawieniem śledziła naogół dość interesujący mecz, prowadzony w pierwszej części przy przewadze „Ogniska“, grającego niezwykle dobrze w tym dniu. Już w 15 min. zdobywa dla nich prowadzenie Wasilewski I i przewaga gości utrzymuje się aż do przerwy, gdy tymczasem gospodarze grają słabo, a zwłaszcza Herbsteich i Milde w ataku oraz Pogodziński na środku pomocy. Po pauzie odrazu „LTSG“ przypuszcza generalny atak i wkrótce wyrównuje Herbsteich, a w 18 min. zdobywa prowadzenie Milde. Przy lekkiej przewadze gospodarzy toczy się gra bardzo nerwowo; niebawem z winy bramkarza Falkowskiego uzyskuje „Ognisko“ wyrównanie przez Wasilewskiego II, a na kilka minut przed końcem zdobywa Francman dla gospodarzy zwycięski punkt. Rozgadowana publiczność z okazji zwycięstwa i wejścia tem samem drużyny łódzkiej do ligi zniósła graczy z boiska. (Tel. wł.) W. K.

„Preussen“ zaborze — „Ruch“ (Wielkie Hajduki 2:0 (1:0)) Niełatwe zwycięstwo odniósł mistrz Śląska niemieckiego na własnym gruncie, przyczem niemało przyczynił się również do tego stronnicy sędzia. „Ruch“ wystąpił ponadto w osłabionym składzie. (Tel. wł.) F. G.

Katowice. „IFC“ — „Kolejowy K. S.“ 0:0. Zawody naogół dość ciekawe, odbyły się przy przejmującym zimnie. „Kolejowy“ był lepszy, jednak miał za mało zdecydowany atak, a dobra gra tyłów przeciwnika sprawiła, że mecz zakończył się wynikiem bezbramkowym. (Tel. wł.) F. G.

Wyniki zagraniczne. Anglia o mistrzostwo ligi angielskiej: „Birmingham“ — „Sunderland“ 3:1; „Manchester City“ — „Blackburn Rovers“ 3:1; „Bolton Wanderers“ — „Huddersfield Town“ 2:0; „Leicester City“ — „Burnley“ 4:3; „Liverpool“ — „Arsenal“ 1:0; „Manchester United“ — „Leeds United“ 3:1; „Middlesborough“ — „Portsmouth“ 2:0; „Derby County“ — „Newcastle United“ 3:2; „Sheffields United“ — „Everton“ 2:0; „Westham United“ — „Aston Villa“ 5:2; Niemcy, „Hertha SC“ — „Sp. Sp. Verein“ 5:3 (2:0); „Tennis Borussia“ — „Adlershof BC“ 5:4 (4:3); „Minerva“ — „Wedding“ 7:2 (2:1); „Drezno DSC“ — „Monachium 1860“ 3:0; „Sparta“ (Praga) — „Borussia Muenchen-Gladbach“ 3:1; „Hungaria“ — „Sp. Voz. Fuerth“ (mistrz Niemiec) 2:0 (2:0) przy udziale 10 000 widzów; „I. F. C. Norvembergia“ — „Bayern Muenchen“ 3:1. 10 000 widzów. (Radio)

Szereg projektów zmian statutowych co do zmniejszenia ilości członków zarządu wejdzie na walne zgromadzenie ligi. Ma się więc zarząd ten składać w przyszłości tylko z 9 osób, pełniących każda pewną ściśle określoną funkcję, przyczem sekretarz i skarbnik otrzymają zastępców, co jest słuszne ze względu na obciążenie tych osób największą pracą. Regularność przychodzenia na zebrania ma być ściśle przestrzegana, a opieszali już po dwukrotnem z rzędu opuszczeniu posiedzeń tracą swój mandat. Biorąc pod uwagę wysokie i niepotrzebne wydatki, spowodowane przez zamiejscowych członków komisji rewizyjnej, dochodzące do 900 zł na jedno w. zgromadzenie, projektuje się w roku przyszłym wybór miejscowych członków do tej komisji. Jako dobrą z punktu widzenia sportowego nowość zaprowadzono odznakę ligową, którą otrzymują co rok gracze drużyny mistrza ligi (poziłaczana) i wicemistrza (srebrna), a poza tem zastępują działacze. W tym roku rozdzielono 15 odznak dla nich, a w dalszych latach można będzie przyznać ją 2—3 sportowcom, zasłużonym dla organizacji ligowej.

Pięściarstwo

Zapowiedziane na sobotę do hali Gaglińskiego zawody nie odbyły się, gdyż „Warta“ w ostatniej chwili wycofała swych zawodników z powodu choroby. Rozegrano jedynie dwie walki wewnętrzno-klubowe. Radomski zwyciężył na punkty Lubińskiego, a Czerniak pokonał Lipińskiego również na punkty.

Spotkanie Wilno — Górny Śląsk zakończyło się zdecydowaną porażką Wilna, które przegrało w stosunku 14:0. Poszczególne wyniki były następujące: Koerner pokonał łatwo Michorowskiego (W) już w drugim starciu przez k. o.; Moczko zwyciężył na punkty Lucznina

(W), a Górny nieznacznie Pilnika (W), przyczem obaj Ślązacy walczyli w wyższych wagach. Mironowski uległ wysoko na punkty Barze (Śl). Wieczorek zwyciężył wysoko na punkty Matulewicz (W), a Garstecki (Śl) — Wojdanowskiego w wadze półciężkiej również na punkty. (Tel. wł.)

Spotkanie Bawarja — Węgry zakończyło się w Monachium wynikiem 10:6. Rezultaty poszczególnych walk (według kolejności wag) są następujące: Enekes (W) pokonał Merkla (B), Ausböck (B) — Szelesa (W), Gelbai (W) — Bichlera (B), Heldt (B) — Vogasa (W), Szobolewsky (W) — Muysersa (B), Kugler (B) — Szigetiego (W) po uwzględnionym proteście. Leidmann (B) — Kerięgo (W) i Haymann (B) — Körösyęgo (W) w pierwszym kole przez k. o.

Spotkanie towarzyskie „Makkabi“ — „Skra“ w Warszawie zakończyło się wynikiem remisowym 6:6.

Zycie organizacyjne

Na walnem zebraniu „LKS“ wybrany został przez aklamację prezesem klubu p. dypl. p. Chillarski. Ze znanych działaczy sportowych do zarządu weszli poza tem jeszcze pp.: Konopka, Skibiński, oraz inż. Kowalski. (Tel. wł.) W. K.

RADJO

Programy radiofoniczne

Wtorek, dnia 24 grudnia 1929 r. (Wigilia Bożego Narodzenia).

Poznań (335 m) godz. 13.03 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 audycja dla żołnierzy, godz. 17.00 słuchowisko dla dzieci młodszych pióra p. Janiny Poprawskiej p. t. „Chodźmy do szopecki“ (transmisja z Warszawy); godz. 17.45 muzyka z Krakowa w wyk. zespołu instrumentów dętych; godz. 18.15 słuchowisko dla młodzieży z Wilna, godz. 19.00 nadprogram; g. 21.30 audycja zbiorowa 5 polsk. stacyj; a) 21.30 Kraków, b) 22.00 Wilno, c) 22.30 Warszawa, (słuchowisko „Słowa wigilijna“ w ukł. i reż. Leona Schillera), d) 23.00 Poznań, (Program: Kolendy polskie odp. p. Kajetan Bojarski (tenor), przy fortepianie prof. Franc. Łukasiewicz; 1. Maszyński: a) Zima, b) Choinka, c) Z kolenda, 2. Noskowski: Witaj gwiazdo, Nowowiejski: Graj dudka, 3. Niewiadomski: a) Staneli my w tej stajence, b) Cztery lata, e) 23.30 Katowice; godz. 24.00 — 01.15 Pasterka z Katowic.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 17.00 transmisja z Warszawy; godz. 17.45 transmisja audycji kolendowej z Krakowa; godz. 18.15 transmisja słuchowiska z Wilna; godz. 21.30 audycja zbiorowa pięciu polskich stacyj. Katowice — „Gody śląskie“ — wieniec kolend ludowych śląskich w opracowaniu i pod kierunkiem Henryka Nczego wykona chór mieszany Stowarzyszenia Kolejarzy; godz. 24.00 transmisja Pasterki z Katedry św. Piotra i Pawła w Katowicach.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 17.00 słuchowisko dla dzieci młodszych pióra p. Janiny Porazińskiej p. t. „Chodźmy do szopecki“ (Warszawa); godz. 17.45 muzyka z Krakowa w wyk. zespołu instrumentów dętych; godz. 18.15 słuchowisko dla młodzieży z Wilna; godz. 21.30 audycja zbiorowa pięciu polskich stacyj; godz. 24.00 Pasterka z Katowic.

Środa, dnia 25 grudnia 1929 r.

(I-szy dzień Świąt Bożego Narodzenia)

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Celebruje J. E. Ks. Kardynał Prymas Hlond; kazanie wygłosi ks. Infułat Stanisław Adamski; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 16.00 polska muzyka taneczna z Katowic; godz. 17.00 muzyka taneczna z Krakowa; godz. 18.00 koncert wokalny kolend. Wykonawcy: Bogna Miłska (sopran), Kajetan Koczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godzina 19.00 nadprogram; godz. 19.15 koncert gramofonowy; godz. 20.00 audycja zbiorowa czterech polskich stacyj: a) 20.00 Wilno, b) 20.30 Poznań. (Transmisja z Auli U. P. (Wykonawcy: prof. F. Nowowiejski (organ), Janusz Nowak (śpiew), c) 21.00 Katowice, 21.30 Kraków; godz. 22.00 sygnał czasu z obserw. astr. U. P. — komunikaty sportowe; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z płyt gramofonowych.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 11.59 sygnał czasu; godz. 16.00 polska muzyka taneczna z Katowic; godz. 17.10 muzyka taneczna z Krakowa; godz. 20.00 audycja zbiorowa czterech polskich stacyj Wilna, Poznań, Katowic i Krakowa; po audycji nadaną będzie z Warszawy do godz. 24.00 muzyka taneczna z płyt gramofonowych;

Katowice (409 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa; godz. 16.00 muzyka lekka i taneczna. W programie utwory kompozytorów polskich; godz. 17.10 muzyka taneczna z Krakowa; godz. 20.00 audycja zbiorowa czterech polskich stacyj.

Czwartek, dnia 26 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Kazanie wygłosi ks. prałat Prądzyński; godzina 12.00 sygnał czasu; godz. 12.10 poranek symfoniczny. (Transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 16.00 muzyka gramofonowa; godz. 16.20 audycja dla dzieci p. t. „Nowy Rok“ (układ i reżyserja p. Wandy Trojanowskiej, art. Teatru Nowego, w wykonaniu harcerzy i harcerek hufca poznańskiego. (Transmisja do Warszawy); godz. 17.00 transmisja z Warszawy; godz. 17.20 koncert popularny. (Transmisja z Warszawy); godz. 19.00 nadprogram; godz. 19.15 odczyt p. t. „Salony“ (wygl. p. Jan Maleszewski); godz. 19.35 muzyka gramofonowa; godz. 19.45 odczyt p. t. „Boże Narodzenie na wsi wielkopolskiej“ (wygl. prof. Jerzy Soplica); godz. 20.05 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu; — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.30 radiografja; godz. 23.00 muzyka taneczna

Katowice (409 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa; godz. 12.10 poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.00 ks. dr. B. Rosiński: odczyt religijny; godz. 17.00 transmisja z Warszawy; godz. 17.20 koncert popołudniowy z Warszawy; godz. 19.25 „Fraszki“ — Kochanowskiego z ilustracją. (Transmisja z Warszawy); godz. 20.05 muzyka lekka z Warszawy; godzina 22.00 feljeton z Warszawy; godzina 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z Krakowa.

NIEMA DOBREGO ODBIORU BEZ LAMP RADIOWYCH



nr 5699

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 12.10 poranek symfoniczny. Wykonawcy: Orkiestra filharmoniczna, Kazimierz Witkomirski (dyrekcja) oraz Wera Neumark (fortepian). I. Z. Noskowski: Uwertura „Morskie Oko“, 2. H. Melcer: Koncert fortepianowy e-moll, II. 3. F. Rybicki: „Trzy nimfy“ tryptyk na orkiestrę smyczkową, 4. L. Kronenberg: Rycerz i pokusy, 5. A. Wieniawski: Suita baletowa „Lalita“; godz. 14.00 „Tajemnica powodzenia“. (Co lepsze: lut szczęścia czy funt rozumu?) — wygl. Wojciech Chmielnicki; godz. 14.20 muzyka; godz. 14.30 „Gospodarka prądziadów“ — 2000 lat temu — wygl. dr. Bohdan Derderko; godz. 41.50 muzyka; godz. 15.00 „Co słycać, o czym wiedzieć trzeba“; godz. 15.20 muzyka; godz. 16.00 o tajemnicach Marsa — opowie dr. Feliks Burdecki; godzina 16.20 audycja z Poznania; godz. 17.00 „O zabawach i uroczystościach świątecznych na dworze Władysława IV“ — opowie prof. Henryk Mościcki; godz. 17.20 koncert orkiestry; godz. 19.25 „Fraszki“ I. Kochanowskiego z ilustracją muzyczną; godz. 20.05 muzyka lekka. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Bronisława Szulca, Antoni Makowski (gitara hawajska i pila), Kazimierz Szerszyński (śpiew) i prof. Ludwig Urstein (akomp.); godz. 22.00 feljeton świąteczny — wygl. p. Zdzisław Kleszczyński; godz. 22.15 komunikaty; godzina 22.25 „Ostatnia fala“ — red. Jan Piotrowski; godz. 22.35 komunikaty PAT; godzina 23.00 muzyka taneczna z „Oazy“.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
Poznań ul. Mickiewicza 22 tel. 18-99.
nr 5025

NA GWIAZDKĘ:
BY APPOINTMENT TO
„Californian Poppy“
NAJWYTWORNIJSZE i NAJSUBTELNIJSZE PERFUMY
WSZECHŚWIATOWEJ SŁAWY
„Black Tulip“
OSTATNIA SENSACJA LONDYNU nr 6208
J. & E. ATKINSON Ltd.
DOSTAWCY NAJWYŻSZEGO DWORU LONDON S. E. 16.
Do nabycia we wszystkich pierwszorzędnym Magazynach.

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapomniamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami. Mianowicie lgnąc jak mucha do lepu do towarów zagranicznych, a zwłaszcza specyfików leczniczych, wysyłamy miliony złotych z Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne, gdyż można je z łatwością zastąpić wyrobami krajowymi. Pw 7453-4750

TABLETKI PARAMINT „ERBE“ o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i **PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY** GARDŁO I KRTAN, nie tylko dla chorych lecz i zdrowych, przy pielęgowaniu osób chorych zakaźnie, oraz podczas epidemii tak w domu jak i w szpitalach, szkołach, urzędach, w tramwaju i w kinie **PARAMINT „ERBE“** zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził **GRYPĄ, ANGINĄ** lub innymi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogerjach

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Czytelnik z Gowar. P. D.** Nie znamy tego banku, więc nie wiemy czy zasługuje na zaufanie. (K)
— **M. Rozwodu** „za zgodą“ niema. Sąd bada przedstawione mu powody i orzeka stosownie do uznania winy jednego z małżonków. Sprawę przyznania dziecka i u-

stalania zobowiązań finansowych również rozstrzyga sąd. (K)

— **P. Sulewski.** Nie znamy się na tem, nie wiemy też, czy olej taki dobywać można domowym sposobem. (K)

— **P. J. Redelbach.** Według ustawy o państw. podatku przemysłowym (załącznik I — T II A I) należy dla Pańskiego przedsiębiorstwa wykupywać świadectwo

przemysłowe kategorii II. W wspomnianym załączniku nie znajdujemy klasyfikacji przedsiębiorstw według obrotu wzgl. klas miejscowości; klasa miejscowości ma wpływ jedynie na cenę świadectwa, a nie na kategorię. Izba Skarbowa może nadal, po rozpatrzeniu przedstawionych jej okoliczności, uznać iż kat. III w tym wypadku wystarczy. (K.)

KINO „APOLLO“

Od poniedziałku, 23 grudnia 1929 roku
KOMEDJA

„Rywal własnego syna“

W rolach głównych ulubieniec publiczności **HARRY LIEBKE**
Ruht Weyher, Karl Huszar, Puffy. Reżyser: Gesa von Bolvary.

Seanse o godz. 4,30, 6,30 i 8,30. Pw 8106-62 11

KINO „METROPOLIS“

Na liczne życzenia P. T. Publiczności
dzisiaj poraz ostatni

„Grzechy ojców“

z **EMILEM JANINGSEM** w roli głównej.

Seanse o godz. 5-tej, 7-mej i 9-tej.

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!“

JUTRO, t. j. we wtorek, 24 bm. (Wigilia Bożego Narodzenia) kina nieczynne.



Dnia 21 grudnia r. b. wieczorem, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój dobry, troskliwy mąż, nasz szwagier i wujek, ś. p.

Wincenty Rybicki

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w pierwsze święto Bożego Narodzenia, o godz. 2,30, z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona
żona i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. zw 20 856



W sobotę, dnia 21 b. m., zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., w 23 roku życia, a 3 roku powołania zakonnego, nasza najdroższa córka, siostra, siostrzenica i kuzynka, ś. p. zw 20 853

Siostra Fabiola

z zgromadzenia Sióstr Elżbietanek

Wiesława Gendollanka

Nabożeństwo żałobne odprawi się we wtorek, 24, o godz. 8 rano, w kaplicy Najśw. Serca Jezusowego Sióstr Elżbietanek przy ul. Łąkowej 1/2 w Poznaniu, poczem pogrzeb na cmentarz Bożego Ciała w Dębcu

W smutku pogrążeni
ojciec i brat.

Poznań, Leszno, Bydgoszcz, Brodnica (Pomorze).



Dnia 21 grudnia 1929. wieczorem o godzinie 7,30, zasnął w Bogu, po krótkich, ciężkich cierpieniach, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany i troskliwy ojciec, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Heliodor Szafranek

kupiec

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w środę, I. święto Bożego Narodzenia, 25 b. m., po południu o godzinie 3 z domu żałoby, Solacz, ul. Podolska 10, na stary cmentarz św. Wojciecha, msza św. za spokój duszy drogiego Zmarłego, odprawi się w czwartek, 26 b. m. rano o godz. 8,30 w kościele św. Wojciecha, o czym donoszą

w smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Kościan, Krotoszyn, Gniezno, Bydgoszcz, Berlin, Warmbrunn, dnia 23. 12. 1929

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 3680

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak“ pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.



Dnia 21 b. m., zasnął w Bogu nasz wysoce ceniony, Kolega, ś. p. zw 20 866

Heliodor Szafranek

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się dnia 25 b. m. (pierwsze święto Bożego Narodzenia) o godz. 3, z domu żałoby Solacz, ul. Podolska 10.

Wszystkich pp. Kolegów uprasza się uprzejmie o gremjalny udział w ostatniej przysłudze ś. p. Zmarłemu.

Towarzystwo Kupców Samodzielnych
branży delikatesco-kolonjalnej.

Elektrotechnik

samodzielny, znający wszelkie gatunki motorów, naprawę dynamówek samochodowych, oraz nawijanie tworników, może się zgłosić zaraz na stałą posadę. Zgłoszenia przyjmuje osobiście lub piśmiennie, z odpisem świadectw.

FR. SKORACKI, mistrz ślusarski, LESZNO, ul. Kościelna 6, nr 3238



Dnia 21 grudnia 1929 roku, o godzinie 11 wieczorem, zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, nasz najukochańszy mąż, brat, szwagier i wuj, ś. p. zw 20 857/8

Michał Paetz

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w środę, 25 grudnia r. b., o godzinie 3 po południu, z domu żałoby Górna Wilda 132, na cmentarz parafji Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Za okazane dowody współczucia, złożone wieńce i oddanie ostatniej przysługi mej ukochanej żonie, dobrej córce i naszej drogiej siostrze, ś. p.

Marji z Leśniewiczów Lambryczakowej

a w szczególności Ks. Proboszczowi Gorgolewskiemu za eksportę, Księdzu Wyrwickiemu i Księdzu Mazurowi, jak również za śpiew, wykonany w czasie żałobnej mszy św., składa serdecznie zw 20 854/5

podziękowanie!

Rodzina.

Młodszy ksiązkowy

z znajomością języka polskiego i niemieckiego, ładnym charakterem pisma do prowadzenia ksiąg składowych poszukuje od 1. 1. 1930 r. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw, podaniem wysokości pensji do Kurjera Pozn. pod zw 20839

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN“ W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kвітający wygląd i pełne kształty ciała. Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6.—zł; 3 pudełka 15.—zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 6937 46.31

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Do wynajęcia 2 lokale

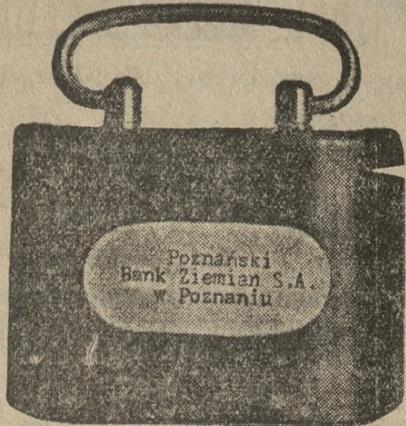
w śródmieściu, jeden pojem. około 400 m², drugi 40 m². Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 3672

Poszukiwany żonaty

stangret - szofer

do 1 kwietnia ewtl. wcześniej. Zgłoszenia z odpisem świadectw, podaniem referencji oraz żądań płatnych do Kurjera Poznańskiego pod zw 20826

Najpraktyczniejszy Podarek na Gwiazdkę

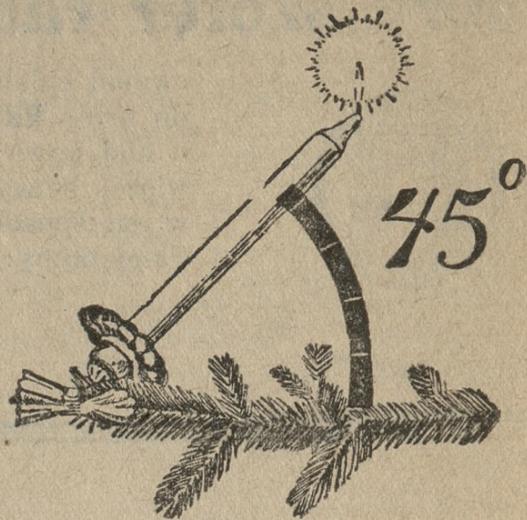


Za złożeniem wkładu 10 złotych
wydaje bezpłatnie skarbonkę

**POZNAŃSKI
BANK ZIEMIAŃSKI S. A.**
Poznań, Al. Marcinkowskiego 13

Ofiarując dziecku na gwiazdkę matą skar-
bonkę bankową — wpajacie w nie oszczędność
i poszanowanie dla grosza.

Kw 1866/97



Nawet w tej pozycji nie kapie
świeczki choinkowe

z Drogerji UNIVERSUM

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.

Olbrymi wybór w ozdobach choinkowych.

Mnóstwo pięknych nowości!



od wdzięcznego i kochającego
syna lub córki.

Matka poświęciła połowę swego życia, ażeby dzieci
wychować, wykształcić i wykierować na ludzi!

Wszystko, Jej zawdzięczają, niczego ona zato
nie żąda! Kw 1895

Ucieszy się ogromnie, jeśli na gwiazdkę otrzyma
coś ze złota! Tylko kilka godzin masz czasu!

Prosimy przybyć do firmy istniejącej 30 lat

W. MAYER ul. Nowa 11



Obaicie
o swoje zdrowie

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola” (z marką „Kogur”) są sto-
sowane przy chorobach: żołądka, trzpek, obstrukcji
i kamieni żółciowych

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola”

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym,
ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym
przeciwko nadmiernej otyłości. nw 10882

Wyrób A. Gąsecki w Warszawie.

OKAZYJNIE DO SPRZEDANIA

MASZYNA PAROWA leżąca jednocylindr. ca 20—25 K. M.,
MASZYNA PAROWA leżąca jednocylindr. ca 12—15 K. M.,
GNIoTOWNIK do siodu, PARNIK (Hensa) z r 1908, pojemn.
5 000 litr., PŁOCZKA do kartofli dług. 2,50 m., KOCIOŁ do wy-
twarzania pary dla mleczarni 0,5 atm., REZERWOARY
2 sztuki kwadr. otwarte pojemn. à 4 000 litr., WĄŁY trans-
misyjne 75 m/m i TARCZE pasowe, 2 BUKOWNIKI do koni-
czyny „Favorit” i „Viktor”. nw 6232

Wł. Czajkowski, — Lubawa (Pomorze) — Telefon 44

MOSIĘZNE

SZYLDZIKI NA DRZWI

wykonuje tanio i na
dozreczaniu firma

L. KAPELA

Poznań, Wrocławska 18
nw 6205



Łyżwy

anie i rodle
narzędzia do wyynania
maszynki do mięsa
maszynki do chleba
noże i widece
łyżki i łyżeczki
karmienie do okien
poleca korzystnie

JAN DEIERLING
Poznań, Szkolna 3.
Tel 35-18 i 35-43

nw 8107-87

Młody handlowiec

rutynowany, lat 30, kawaler.
Władający doskonale polskim,
niemieckim, angielskim, czę-
ściowo francuskim. poszukuje
zaraz lub później posady ko-
respondenta, ksiązkowego, se-
kretarza tłumacza etc w Pozna-
niu, Łodzi, Warszawie, Kato-
wicach lub zagranicą. Łask,
oferty uprasza się skierować
do Kurjera Pozn pod zw 20833

21 50-70

dziennie może każdy osią-
gnąć przyjmując zastęp-
stwo. Przy dobrych wy-
nikach stała pensja. Na-
tychmiastowe zgłoszenia
pod „Egzystencja” do Biu-
ra Stattera, Kraków,
Ryack 8. nw 8128

Bazantarnia Toruńska

przedaje stale żywe bażanty — koguty szerokoobrzęde
po 15,— złotych, kury po 20,— złotych za sztukę.

Przyjmuje się zamówienia na dostawę świeżych jaj ba-
żantich w porze niesienia. dw 3676

Cena za sztukę: w czasie l. legu do 15 maja = 2,— złotych,
w czasie późniejszym po 15 maja = 1,50 złotych.

Zamówienia przyjmuje się również na dostawę w po-
czątku stycznia 1930 r. żywych zajęcy dla odświeżenia krwi.
Cena za sztukę: samca 20,— złotych, samicy 60,— złotych.

Korespondencję uprasza się kierować pod adresem:

Magistrat miasta Torunia
VI. Wydział Dóbr i Lasów.

KTO

tylko nosi się z zamiarem kupna radjoodbiornika naj-
nowszych udoskon. konstrukcji, gramofonu eufonu
aparatu fotograficznego, maszyny do szycia (syst. Sin-
gera) powinien bezzwłocznie zażądać od nas bezpłatnego
ilustrowanego cennika, który odwrotnie wysyłamy bez
płatnie. Sumienne wykonanie zleceń zamiejscowych
Usługa fachowa. Ceny konkurencyjne. Warunki spłaty
długoterminowe, podług możliwości płatniczej poszczegół-
nego klienta. P-7823-72.11

Dom Towarowy „Un'wersal”, Lwów, Kollataja 3
Telefon 74-80.

Tradycyjnym zwyczajem kupuje się na Święta

B. KASPROWICZA

LIKIERY

KONIAKI

RUMY - ARAKI

ŻYTNIANKI.

Do nabycia wszędzie i w probierni
przy ul. 27 Grudnia 10.

Pw 2555-50 197



*Moja żona
dowodzi:*

Istnieją dwójakiego rodzaju
kawy siarniste: o zawartości
kofeiny i bez kofeiny. Ta
pierwsza może szkodzić i mnie
i rodzinie, gdyż zawiera tak
szkodliwą dla wielu kofeinę.
Ta druga napewno nam nie za-
szkodzi, gdyż jest pozbawiona
kofeiny. Dlatego odtąd w domu
moim podawana będzie jedynie
beskofeinowa kawa Hag.

KAWA HAG CHRONI



SERCE

Towarzystwom, Stowarzyszeniom i Organizacjom, polecam
w centrum miasta za minimalną opłatą

**elegancką salę z fortepianem
na wieczór sylwestrowy**

mogącą pomieścić paręset osób Spieszne zgłoszenia do eksp.
Kurjera Poznańskiego pod dw 3677

Dobry szofer radzi



swemu chlebodawcy, by odesłał cylinder i wał korbowy do firmy **ERGE-MOTOR, Poznań, ul. Mylna 38**, oraz zamówił u niej nowe tłoki, skoro silnik słabnie i zużywa nadto więcej benzyny i oliwy. Małym kosztem zapewnia się w ten sposób silnikom pełną sprawność i długie życie. Pamiętajmy:

Cylinder, tłok i wał korbowy przez ERGE-MOTOR znów jak nowy.

Telefon 79-29

nw 6242

VIS

Najwyborniejsza HERBATA



Oryginalna paczka zawartości 100 gr. zł **2⁶⁰**

IMPORT HERBATY

St. Miałachowski

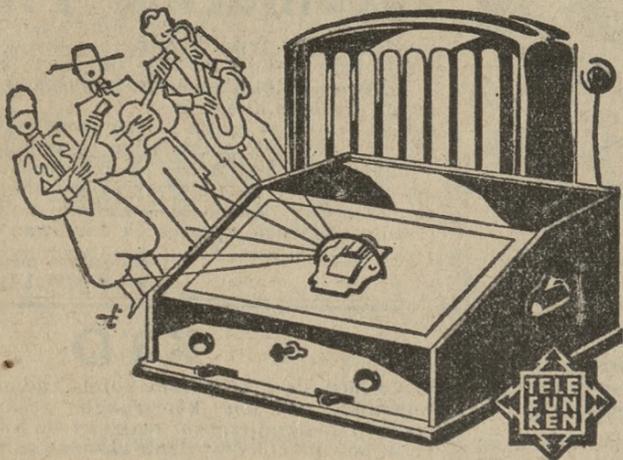
POZNAŃ

ul. Fr. Ratajczaka 40.

Najlepszym podarkiem gwiazdkowym — jest aparat radjowy

a najlepszym aparatem radjowym - jest Telefunken 9

z wyłącznym zasilaniem z sieci do tego głośnik Telefunken ARCOPHON 5



TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOŚWIADCZENIE — NAJNOWOCZESNIEJSZA KONSTRUKCJA.

Na życzenie demonstrują odbiorniki, głośniki i lampki Telefunken przedstawicielem nasi:

w Grudziądzu: A. Kunisch,
w Chojnicach: Emil Herrmann,
w Chełmnie: Walter Smolński,
w Wąbrzeźnie: Fr. Biały,
w Lubawie: Jan Krasiński,

w Działdowie: Otto Obluda,
w Kościerzynie: Bracia Ormańscy,
w Toruniu: „Elektra“ właśc. Schulz,
w Jabłonie: B. Makowski,
oraz wszyscy odsprzedawcy.

nw 6224



Fr. Przybecki

Hurtownia Win i Spirytualji Probiernia

ul. 3 Maja 3a Poznań, tel. 5330 i 4151

poleca na święta

specjalnie odstaje **Wina**

tak krajowe jak zagraniczne.

Na Święta

polecamy do domu nasze pasteryzowane trwale piwa w butelkach

**DWORSKIE (jasne),
KASZTELAŃSKIE (ciemne),
KARMEŁICKIE (słodowe, odżywcze)
i PORTER.**

Piwa te zachowują swą dobroć bez względu na temperaturę i czas przechowywania.

**Nagrody: WIELKI ZŁOTY MEDAL na P. W. K. w Poznaniu w r. 1929.
ZŁOTY MEDAL PANSTWOWY z r. 1929.
ZŁOTY MEDAL na MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE w LEODJUM (Belgia) w r. 1928**

świadczą o dobroci i jakości naszych piw.

Pw 8010-51,56

Piwa nasze nabyć można wszędzie. Żądajcie zawsze piwa Huggera.

Na St. Rynku 37



„Piotr Pluciński“

Oto nazwa firmy, do której każdy z łatwością trafi, jeśli chce naprawdę najszybciej kupić artykuły męskie!

Pw 8011-51,212

DRUKARENKI

jako tani i praktyczny podarek gwiazdkowy poleca

L. KAPELA

Poznań, Wrocławskie 18
nw 6204

5-pokojowe

zdrowe, wielkopolskie mieszkanie natychmiast za zgodą gospodarza do oddania. Dzierżawa miesięczna 200 zł. Do objęcia z meblami potrzeba 7500 zł gotówki. Oferty tylko poważnych reflektantów pod zw 21802

BUCHALTERYJNE

Współczesne Wykłady Pałitera gwarantują wieloletnią samodzielną pracę.

Nowogrodzka 42c.
Zamieszkać w mieście.

LICYTACJA

W poniedziałek, dnia 30 grudnia 1929 r., o godz. 11 przed poł., sprzedam w Śremie najwięcej dającym za gotówkę:

1 autobus „Chevrolet“

16-osobowy nr. P. Z. 43 294

Zbiórka na rynku.

nw 6235

St. Włoczek, kom. sąd. z pol.

Krojczy

na męską miarową pracę potrzebny zaraz do Katowic (G. Śląsk), reflektuje się na silną nawskroś samodzielną zastępującą całkowicie właściciela. Pracę wykonuje się dla klientów pierwszorzędnej. Oferty z poważnymi referencjami osobiście lub piśmiennie uprasza się składać w firmie Pw 8106-52,7

J. Szkuclarek — Poznań, Wrocławskie 38.

POWAŻNA KSIĘGARNIA

poszukuje

zdolnych sprzedawców

za stałą pensję i prowizję na Poznań i prowincję. Zgłoszenia z życiorysem i podaniem referencji uprasza się złożyć do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 6187

Naczynia

emaljowane i alum.
kociołki do prania wanny do prania i kąpeli wycieraczki kokosowe wyżymaczki wielki wybór, niskie ceny.

A. Koszewski,
Poznań, Stary Rynek 61.

MLEKA

300 — 400 litrów dziennie zaraz lub od 1 stycznia w okolicy Poznania do oddania. Zgłoszenia pod nr. dw 3666/7

Poszukuję WSPOLNIKA

do dobrze zaprowadzonego składu branży narzędzi gospodarczych, wszelkich maszyn rowerów i t. d., z kapitałem 100-300 000 zł. Gwarancję mogą dać następująca: zapewnienie na l. hipotece posiadania towaru wartości 350.000 zł na Pomorzu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 20867

P. T. Zawiadamiamy, że

Restauracja „Pod Orłem“ plac Wolności została zlikwidowana.

Pogruntowej renowacji, w najbliższym czasie otwarcie

Śniadalni i Restauracji „Mieszkańskiej“

Wiktora Różański i S-ka

ALBUMY

do pocztówek, fotogr. i poezji jako praktyczny i tani podarek gwiazdkowy poleca

L. KAPELA

POZNAŃ, WROCLAWSKA 18
zw 6207

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 2 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZET ZE

Kawiarnia
i cukiernia w centrum miasta przy przystanku tramwajowym z pełnym powodzeniem spieszenie i okazynie na sprzedaż. Cena: 18 tysięcy złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 420



Srebra
sztućce, półmiski, zastawy, cukiernice i t. d. poleca W. Kruk, Jubiler, 27 Grudnia 6. Kw 1358

650 zł
kosztuje sztućce pierwszorzędnie srebrzone 8 tuzinów i 5 części kompl. z kasetą dobową i życzymym monogramem — cena reklamowa — lecz tylko w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24 w podwórzu. zdw 84 275

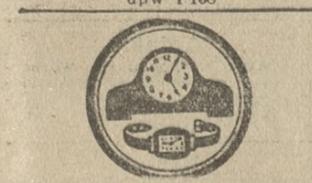
Kapelusze Krawaty Bieliznę
najkorzystniej w firmie „Elegant” Poznań, Wrocławska 30. zdw 84 233

Radioaparat
7 lampowy bardzo silny i selektywny sprzedaje korzystnie firma Hurt Polski, Poznań, Wrocławska 9. Pw 8 071-51.220

Samochód
ciężarowy marki Stoever 3 tonowy na kardan, niemieckiej fabrykacji oraz osobówka marki Ford, starszy rocznik, wszystko po gruntownym remoncie i szerokokółowa młocarka, postument kuto-żelazny, 1 rok stara w dobrym stanie. W. Ziemowski, zakład ślusarski, Pogorzela (Wielkop.). zdw 84 294

Futro
damskie tania sprzedam. Mateckiego 15. III. lewo. zdw 84 054

Samochód ciężarowy
marki Peugeot 1135 K H. jak nowy z pełną fabryczną gwarancją, nośność 1300-1500 tonn, ekonomiczny w użyciu paliwa, bardzo tania na sprzedaż. Hempowicz Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515, dpw 1 168



Zegary
zegarki, budziki, obrączki oraz biżuteria poleca najtaniej M. Szymczak, Wielka 24. Własna pracownia, rok za 1906. zdw 84 113

Nowy
budynek zaraz na sprzedaż w Zabikowie pod Poznaniem. Błażyńska. zdw 84 128

Pianino
tania sprzedam. Strzelecka 26, III p., prawo. zdw 83 602

149,25 m²
sosnowego drzewa użytkowego I. do IV klasy sprzedaję z wolnej ręki Leśnictwo Dąbrówka, powiat Poznań, stacja kolejowa Pałedzie. zdw 82 587

Antykił
wielki wybór. Pożyzowa 22. Pw 7 457-57.74

Pierniki - Gwiazdorki
szdoby choinkowe bombonierki, czekolady, cukry, poleca na gwiazdki J. Kostecka, St. Rynek 55. zdw 82 761

Rowerki
wózki dla lalek tania „Gumy”, 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 84 270

Futra
polecam po cenie gwiazdkowej. Futra różnego rodzaju, karskule, wełniane, francuskie, nutria, sealowe, piżmowe, kretowe oraz lisy, wydry i blamy A. Lajewski, Poznań, ul. Fredry 1. Kw 1 379

Po
dobra szcztotka do zębów w każdym formacie o miękkiej czy twardej szczytce, tylko u Drogerji Uniwersum, Poznań, ul. Fr. Rajczaka 38. Pw 7 147-46.182

Karbówki
do ondulacji włosów w wielkim wyborze po najniższych cenach poleca Ed. Karze, Poznań, ulica Nowa 78. Pw 7 702-49.200

Łóżka
składane z materacem dla służby 4 20 zł, Adamski, Piaskowa 6. zdpw 84 425

Kinematogr. aparaty
marki Krupp-Ernestmann oraz części zapasowe poleca „Filma”, 27 Grudnia 19, telefon 20 22. zdw 83 120

Skład
2 pokoje, kuchnia nadające się każda branży zaraz odda. Zgłoszenia Mielczarek, Chodzież, ul. Raczkowskiego 58. zdw 84 171

Fortepian
tania sprzedam. Rzeczypospolitej 9, dom ogrodowy, II lewo. zdw 84 209

Zabawki
mebelki, wspaniale, tania sprzedam. Wierzbice 10 I. zdw 84 373

Woźna 12
największy wybór podarków świątecznych. Książki dla dorosłych i młodzieży. Ceny najkorzystniejsze. Woźna 12, Książka Antykwariat. zdw 84 191

Gospodarstwo
23 morgi siemi w tem 4 morgi ląki, zabudowania masywne z wszelkim inwentarzem sprzedam lub zamienie na mniejsze w okolicy Poznań lub Gniezno. Wład. Krzywiński Stradyn, poczta Kębłowo, pow. Wolsztyn. zdw 84 452

Pończochy
piękne, dobre tanie. — A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1, specjalny skład pończoch. Kw 1352/53

Ubranie nowe
granatowe średnia figurę sprzedam. Szkolna 13, I lewo. zdw 84 430

Pianino
Golebia 1 Organista farmy. zdw 83 797

Kanapy
leżanki, kluby materace najtaniej za gotówkę. Raty. Strzelecka 31. zdw 84 485 6

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowskiego, Wroniecka 18. rw 8144 5

Dom
starszy pod dachówką, 2 morgi ziemi buraczanej, wieś kościelna pow. Jarocin, sprzedam za 3500 zł. Zgłoszenia Otreba Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 84 529/30

5 KUPNA

Kupię parcelę
niedroga podać cenę i okolicę. — Oferty Kurjer zdw 84 219

Atlas
anatomiczny kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 306

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, Jeżyce 3.900, w tem 2 lata dzierżawa wskaże Nowak, Górna Wilda 50, I. piętro zdw 84 480

Pokój
dla małżeństwa śródmieście, obciążenie 1.000 zł. Blicharski, — Półwiejska 26. zdw 84 494

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz 2 lata zgóry. Oferty Oredownik zdw 79 693

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
2 pokoje kuchnie I piętro na podobne lub większe za dopłatą. Adres wskaże Kurjer zdw 84 403

11 POKOJE UMEBL.

Elegancki
słoneczny pokój panu centrum, ewentualnie utrzymaniem. Adres Kurjer zdw 83 531

Pokój
umeblowany inteligentemu panu wynajmie od 1 stycznia. Mickiewicza 7, III. lewo. zdw 84 001

Miesięczne
pokoje wynajmuje Hotel Francuski. zdw 83 454

Lazarz
pokój młdy niekrepujący zaraz lub 1. I. Wskaże Kurjer zdw 84 406

Pokój
umeblowany od 1. I. 30 do wynajęcia ul. Łukaszczyka 48, I lewo. zdw 84 427

Ciepłe
słoneczne dwa wspólne umeblowane pokoje balkon I. śródmieście, wynajmie większej inteligentnej rodzinie. Śniadania obiady Strzałowa 9, I. zdw 84 463

Pokój
umeblowany do wynajęcia, posciel własna. Biniakiewicz, Małeckiego 34. zdw 84 407

Wspólny
pokój panu wynajmie. Niegolewskich 16, IV. zdw 84 474

Pokój
światło elektryczne do wynajęcia Plac Sapińskiego 2a, III. lewo. zdw 84 444

Pokój
dla pana z osobnym wejściem od 1 do wynajęcia. Garsncarska 3, III. p., prawo. zdw 84 459

Pokój
frontowy dwóm panóm wynajmie Wielkie Garbary 44, III. lewo. zdw 84 487

Eleganckie
pokoje. Zielona 3, I. prawo. zdw 84 481

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 84 488

Pokój
dla 2 osób. Poznańska 42, III. lewo. zdw 84 496

Pokoik
niekrepujący wolny. Czesława 8, Walkowiak. zdw 84 495

Centrum
pokój (wprost z sieni) z utrzymaniem. Murna 3, I. prawo. zdw 84 493

30 zł
pokoik inteligentnej osobie wynajmie. Adres Kurjer rw 8151

Pokój
z użyciem kuchni, dobrze zaopieczony. Oferty Kurjer zdw 84 458

Poszukujemy
1 lub 2 pokoi umeblowanych. — Oferty wysokości czynszu Kurjer zdw 84 413

13 LOKALE

Poszukuję pokoju
w centrum na biuro. Oferty Kurjer zdw 84 122

Magazynu
lub szopy poszukuje. Oferty Kurjer zdw 84 360

Skład
przy św. Marcinie wydzierżawie, czynsz 500 miesięcznie. Oferty zdw 84 506

Wydzierżawie
3 ubikacje handlowe parter. Romana Szymańskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 509

Wydzierżawie
3 ubikacje handlowe lub przemysłowe piwnice. Plac Świątokrzyński. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 503

Ubikacje
na przemyśle drobny lub składnicę zaraz do nabycia (Lazarz). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 84 532

1. DZIERŻAWY

Magazyn
zbożowy i wymiana maki jest zaraz do wynajęcia który należeć się na każde przedsiębiorstwo w wielkiej wsi kościelnej, szkoła, poczta, stacja autobusowa w miejscu. Adres wskaże Kurjer zdw 83 944

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony z mieszkaniami w pow. mieście Śremie z powodu choroby właściciela zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do administracji „Wiadomości Śremskich”. nw 6218

W Sołacz
szkara do wydzierżawienia. Zgłoszenia Restauracja Parkowa Sołacz, telefon 31 60. zdw 84 489

Piekarnia
do wydzierżawienia do obciążenia 4 000 zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 564. nw 6236

Kawiarnia
z restauracją, składem, mieszkaniami i ogrodem w miasteczku zaraz do wydzierżawienia. Cena obciążenia 1.500 zł. Oferty Kurjer zdw 84 526

Dom wydzierżawie
w Zaniemyśle w rynku, 10 ubikacji (cały wolny), chlewy, szopy, ogródek morza ziemi, nadaje się na każde przedsiębiorstwo, wydzierżawie natychmiast czynsz za 2 lata zgóry, 5 000 zł. Zgłoszenia Otreba Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 84 302-3

15 UZDROWISKA

Krynica
pensjonat „Flora”, Marij Klebura poleca pokoje komfortowo urządzone, otwarty cały rok. — Wiziła, Drzewko. dw 3 543

Zakopane
pensjonat „Halka”, ul. Zamajskiego 18, tel. 484, ślicznie położony pod fachowym zarządzeniem Wielkopolski poleca ładne i słoneczne pokoje z wykintem i obfitem utrzymaniem. zdw 84 020

Zakopane
„Biały Dwór” Uwaza” ul. Białego. Pensjonat pierwszorzędny, komfort, Łazienka, Woda ciepła, bieżąca, Położenie słoneczne, Taras, kuchnia, wyśmienita Pianino. Ceny taksowe, telefon 547, pokoje wolne. nw 6231

16 OSOBISTE

Pania
która w niedziele godz. 10 wieczorem jechała tramwajem 9 do Sołacza towarzystwie porucznika prosi osobę zainteresowaną łaskawie podanie adresu do Kurjera zdw 84 472

Unieważniam
wystawione przezemnie 4 weksle po 100 zł w posiadaniu n. Hermanna Brotleib, Poznań, ul. Wełna 21 jako sprzeniewierzone. — Weksle te są platne dnia 25 lutego i 5. 10. 15 marca 1930 r. Ignacy Sternal, Chwaliszewo 76, skład obuwia. zdw 84 513

20 LICYTACJE

Licytacja dobrowolna
we wtorek 24 bm o godz. 11 sprzedam na odpowiedzialność interesowanych w firmie Edm. Janowski, Zwierzyniecka 20, 1 psa połowczyka (suczka w 2 roku), 1 teszyng 6 i 9 mm — Brunon Trzeciak, zaprzęży aukcjonator. Pw 5 26

21 ZGUBY

Zagubiona
książeczka wojskowa unieważniam. Walenty Ślupiański. zdw 84 551

W pierwszych dniach roku 1930

otrzymają nasi abonenci **kalendaryz książkowy** jako bezpłatny dodatek.

Dobre
zegarki i biżuteria najtaniej w mniejszym składzie u Kraszewskiego Al. Marcinkowskiego 16 przy kościele św. Marcina. zdw 84 195

Dywan
prawdziwy perski 3x4,50 okazynie do nabycia. Adres w Kurjerze zdw 84 409

Do
nabycia samochód „Steyr” bardzo mało używany w dobrym stanie. Proszę zgłaszać się u portiera dziennego Hotelu Continental. zdw 83 966

Maszyna do szycia
dameka nowa z okrągłym czółkiem okazynie tania sprzedam „Torero” skład rowerów Poznań, Jeżyce, Kraszewskiego 8. zdw 84 501

Płaszcz
surdutowy, ulster brązowy na szuple figury sprzedam. Stachowski, Wielkie Garbary 38. zdw 84 083

Sealowy
płaszcz damski na średnią figurę Skarbowska 14, parter, prawo. zdw 84 386

Fortepian
(skrzydło) czarne bardzo dobre tania Gościńiak, Śródka, Warownia Reformatorów. zdw 84 517

Maszynę
do pisania amerykańskiej marki L. C. Smith mało używana, prawie jak nowa sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 84 515

Zegary
stojące, mechanizmy, zegary ściennie, zegarki, ślubne obrączki i wszelka biżuteria poleca najtaniej Zygmunt Leszczyński, Wielkie Garbary 28, narożnik Dominikańskiej zdw 84 499

Leżankę
tania sprzedam. Lewicki, Kwiatowa 13. zdw 84 511

Klubowy
garnitur jak nowy tania sprzedam. Kwiatowa 3, parter, lewo. zdw 84 510

Pianino
krzyżowe tania sprzedam. św. Marcina 47, III. prawo. zdw 84 518

Pawilonik - kiosk
nr 65, teren powystawowy, nadający się do ogrodu, letnie mieszkanie. I. t. p. Cena 600 zł, byle zaraz. Listownie: Płock — Popkowski. zdw 84 528

Sprzedam
skład z towarem, urządzeniem i przyrządami mieszkaniami w rynku Ostrów Wlkp., przeszło 20 lat dobrze prosperujący za gotówkę. Znaczący na odpowiedź. Oferty pod 886 do Agencji Kurjera Poznańskiego Mrówczyński, Ostrów. zdw 84 539

Radjoaparat
3 lampowy elegancyjnie sprzedam. Szwajcarska 16, II. lewo. zdw 84 464

Klubowy
garnitur elegancyjny jak nowy 320 sprzedam. Grobla 19, front, II. piętro, lewo. zdw 84 470

Gramofon
na sprzedaż Piotra Wawrzyniaka 16, III. p., lewo. zdw 84 434



Kocham Cię
to nie dowód — piękny pierścionek, obrączka ślubna, zegarek, to dopiero widoczny znak. Pierścionki, obrączki i zegarki od 20 do 100 zł i wybór stosownych podarków gwiazdkowych poleca Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 84 490

Płaszcz
zimnowe używane sprzedam. Kraszewskiego 19, III. prawo. zdw 84 483

Okazja
gwiazdkowa w brylantach i złotych zegarkach poleca Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 84 491

Sprzedam
dom piętrowy, 2 składy, 4 mieszkania, podwórza, wjazd, chlewy w najruchliwszej ulicy, centrum miasta Rawicza za cenę 25 tys. złotych (bez hipotek), wpłaty 20 tys. złotych. Zgłoszenia Latuszek Rawicz. zdw 84 536

15.000
wypożyczę na I. hipotekę, kto wynajmie trzypokojowe mieszkanie. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 84 514

Serja AZ
01020

Serja AZ
01020

Serja AZ
01020

Bilety kontrolne wszelkiego rodzaju wykonuje we wielkich masach tanto Drukarnia Polska Sp. Akc. w Poznaniu, św. Marcin 70.

Rower
dziecięcy na sprzedaż tania. Wojciechowski, Małe Garbary 3, I. zdw 84 451

Skład
odstanie blisko Starego Rynku, z towarem lub bez, nadaje się na konfekcję, obuwie, potrzeba 5.800 zł. Oferty Kurjer rw 8153

Sprzedam
buty dziecięcy, pięć żelazny, maszyny do szycia, Szamarzewskiego 19, II. lewo. zdw 84 460/61

2 Singera
damskie maszyny okrągłe czółkiem, sprzedawca Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 84 502/4

Wspólnika
do przejęcia pierwszorzędnego przedstawicielstwa poszukuję — spieszenie. Potrzeba 15 000 zł. — Oferty Kurjer zdw 83 927

Poszukuje
wspólnika do dobrze zaprowadzonego kina. Gotówka 2 500—3.000. Oferty Kurjer zdw 84 473

8 DO WYJAJECIA

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia częściowo umeblowane, telefon, I. p., śródmieście od 1. I. 30, odstąpię. Adres Kurjer zdw 84 369

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje
od 1. I. 1930 pokoju umeblowanego (wejście wprost z klatki schodowej). Oferty z podaniem adresu do Kurjera Poznańskiego pod dw 3663

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje niekrepującego, przywołanie umeblowanego pokoju z użyciem kuchni. — Oferty Kurjer zdw 84 433

Pokoju
umeblowanego, czystego, niekrepującego za przystępną cenę poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 452

Zaginął
płes białe-żółty wabi się Liska. Wskażać lub oddać za wynagrodzeniem. Palczewska, Jeżycka 52 zdw 84 446

22 ROZMAITE

2 domy
murowane z ogrodami oddzielnymi, nadające się dla stelmacha, kolejarza pod Poznaniem, blisko Puszczykowa, Wawrzyniak. Wiry, poczta Komorniki rw 8140/1

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tania firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18, przy Starym Rynku poleca kąpiele wanienkowe, parowe i t. d. zdw 83 154

Gwiazdkowe
wina krajowe i zagraniczne najkorzystniej w składzie win Sarnowskiego, Ratusz (pod filarami), zdw 84 230

Agentów
do zbierania fotografii angażuje firma Diana, Rynek Łazarski 9. Wypłaca gotówkę z góry. zdw 84 368

Czystopis
przepisywanie, powielanie, tłumaczenia. Wjazdowa 10, od Skośnej, zdw 82 895

Karpie
gwiazdkowe żywe, królewskie sprzedaje św. Wojciech Zaulek 4 zdwp 83 496

Zegarki
do naprawy przyjmuje. M. Rakowski, św. Marcin 68. Pw 6950-48.128

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki dzieła pierwszorzędnych artystów, malarzy Pw 6033-43 6

Uwaga
Książki na raty na gwiazdkę dla młodzieży i starszych poleca - Księgarnia Antykwariat Słusarska 7. zdwp 84 385

Gramofony
i płyty poleca Brudziński i Ska. Aleje Marcinkowskiego 8, na I. piętrze, naprawa mechanizmów, telef. 40 51. zdwp 84 435

Dziecko
płci męskiej oddam na własne. Oferty Kurjer zdw 84 410

Kto
wyuczy gotowania i gospodarstwa domowego inteligentna osoba za małym wynagrodzeniem lub bez? Oferty Kurjer zdw 84 424

2 futra
szoferskie poszyte, mało używane korzystnie sprzedam „Stadeka”. Plac Asnyka 6 zdw 84 468

Sklep
różnych towarów i skład apteczny przyjmują towar w komie - Przyjmie się współnika do fabrykacji opon samochodowych, opatentowania i sfinansowania bardzo wartościowych wynalazków, projektów, inwalida, kapitalizujący rentę swą, zaciągnie pożyczkę 80 morgów ziemi około Kowia, nadającej się pod młyn wodny, letniska, uprawę ziem, dających wielkie zyski, do sprzedania. - Publicysta i były lekarz (absolwent medycyny) przyjmie posadę i weźmie pokój, płatny z dołu. Wyjeżdżający do Stanów Zjednoczonych A. P. przyjmie ważne zlecenia. Bardzo bogatej do lat 38, niebrzydkiej potrzeba do zamążpójścia. Zgłoszenia dla J. K. Rybickiego w Busku Kieleckim przy ul. 3 Maja nr. 5. zdw 84 471

Obrazy
na dogodnych warunkach spłaty kupisz najtaniej przy ul. Strzeleckiej 31, w podwórzu. zdw 84 505

W Krakowie
Opazskich 5, pensjonat „Skrzetuska”. Pokoje umeblowane, kuchnia wykwińska. dw 3590

Na Gwiazdkę
szycy sobie mamusia, ojciec, brat, siostra tylko Centralny Michałowski bo nie straci tylko się wzbogaci. Żądać wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu. rw 8140/50

Maskowe
kostjmy wypożyczam - wielki wybór Pawlikowska, Poznań, ulica Woźna 15. rw 8139/9

23 OZNIKI

Przyjaźni
przystojnej i eleganckiej pani poszukuje na tej drodze, ponieważ od niedawna w Poznaniu młody inżynier. Cel matrymonialny. - Oferty Kurjer zdw 84 434

Leśniczy
na dobrym stanowisku, lat 28, przystojny brunet, poszukuje panny lub młodej wdowy, inteligentnej w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografii do Kurjera Poznańskiego pod zw 84 538

25 MUZYKA

Orkiestry
solidne zespoły na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. II. zdw 84 321

Orkiestry
nowoczesne na bale, zabawy dostarcza Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28, telefon 3927. Najpoważniejsze referencje. bpw 1 158

Pianista
lub pianistka zaraz potrzebni. - Kawiarnia Rzyńska, Matejki 56 zdw 84 447

Przedpłata
na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustrowanego „Kurjera i Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwocie 4 000 w agentach w miesiącu 4 500 z odnośnym do domu w Poznaniu 4 700 z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4 94 kwartalnie 14 800, pod opaską w Polsce 9 000, pod opaską w innych krajach 11 000. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przekładów w zakładzie strajków i t. p. wydawniczym nie odpowiada za dostarczenie piśm a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru lub odszkodowania

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305. w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P. K. O. Poznań, nr 200 149

Bezdzietny
wdowiec w starszym wieku mający mieszkanie i stałą pracę - chciałby się zapoznać w celu matrymonialnym. Zgłoszenia do Kurjera zdw 84 516

Meża
na poważnym stanowisku, dla panny przystojnej, posażnej. - Oferty Kurjer zdw 84 021

24 NAUKA

Pedagogiczna szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka wyucza bez względu na zdolności z gwarancją Plac Wolności 14 a III ptr. 4-9. zdw 83 679

Gospodyni
poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 84 007

Panna
z dobrem 6 letnim świadectwem z referencjami szuka posady do składu piekarnego lub cukierkó. Oferty Kurjer zdw 84 469

Kursy
handlowe rozpoczynam 3 stycznia Kromczyńska, Ogrodowa 16, zdw 84 512

27 SZUKA PRACY

Gospodyni
poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 84 007

Panna
z dobrem 6 letnim świadectwem z referencjami szuka posady do składu piekarnego lub cukierkó. Oferty Kurjer zdw 84 469

Inteligentna bona
kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 407

Książkowa - kasjerka
poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 84 418

Maszynistka
biegła z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 84 431

Starszy mężczyzna
szuka pracy woźnego lub robotnika za kaucją 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 84 465

Pianistka
do kawiarni lub kina wolna. - Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 84 419

2 WOLNE DŁEJSCA

Zastępcy losowil
Placimy wam przeszło 3 raty prowizji, kosztia podróży patent Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pozostawiamy Oferty składac: Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

1 500 - 3 000
złoty miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji - najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, dety. Uwaga! - Ulatwnia sprzedaż - najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pozostawiamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Agentów
jeszcze kilka potrzebuje. Śniadeckich 30, II, 4-7. Kw 1 374

Poszukiwani
delegaci do rozpowszechniania deklaracji na cel budowy kościoła we wszystkich miastach i miasteczkach Polski. Warunki korzystne Oferty, życiorys, odpis świadectw, referencje nadsyłać: „Ruch” Kraków Szczepańska, do 13 12 r b. pod „Kościół” Pierwszeństwo mają emeryci. nw 6 138

Apteka
Sumieńskiego w Krotoszinie - (Włkp.) poszukuje asystenta (tki) Oferty z warunkami i referencjami. dw 3623

Cheesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicz Warszawa - Żółwia 42 n. Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości, kucharstwa, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadajcie prospektów nw 5 733

Kierownik biura adwokackiego i notarialnego
z dobrą praktyką poszukiwany zaraz. Życiorys, odpisy świadectw i warunki przesyłać Adwokat Cwikliński, Tczew dw 3671

Asystent
w praktyce ogóln. i szpitaln. pożądanym zaraz. Zgłoszenia i war. Kurjer zdw 84 411

Samodzielną
książkowa znająca żurnal amerykański oraz sprawy podatkowe potrzebna od 1 stycznia. - Jan Weiss, Wolszyn, telefon 83. zdw 84 402

Gospodyni
do prowadzenia gospodarstwa domowego potrzebna zaraz. Warunek polski i niemiecki. Oferty Kurjer zdw 84 338

Uczeń
szklarski może się zgłosić Jan Kaczmarek, mistrz szklarski, - Aleje Marcinkowskiego 3 a. zdw 84 415

Młodszej
fryzjerki dzielnej w swym zawodzie poszukuje od 1. I. 30. Marczewski, Inowrocław, Królów Jadwigi 19. zdw 84 438

Poszukuje
dobrej tancerki do baletu. Zgłosić się do Kabaretu Atlantyk od godziny 2 po południu. Viola. rw 8142/3

Pomocnik
fryzjerski do pomocy. Wielka 17. zdw 84 475

Posługaczka
zaraz. Zgłoszenia Rybaki 22 a, II wprost. zdw 84 466

Humor zagraniczny

— Widzisz, niedowiarku? takie zrobiłam postępy, że mogę teraz z fortepianem robić, co mi się żyw podoba... — Tak? w takim razie bądź tak łaskawa i zamknij go na chwilę...

25 MUZYKA

Orkiestry
solidne zespoły na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. II. zdw 84 321

Orkiestry
nowoczesne na bale, zabawy dostarcza Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28, telefon 3927. Najpoważniejsze referencje. bpw 1 158

Pianista
lub pianistka zaraz potrzebni. - Kawiarnia Rzyńska, Matejki 56 zdw 84 447

Przedpłata
na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustrowanego „Kurjera i Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwocie 4 000 w agentach w miesiącu 4 500 z odnośnym do domu w Poznaniu 4 700 z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4 94 kwartalnie 14 800, pod opaską w Polsce 9 000, pod opaską w innych krajach 11 000. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przekładów w zakładzie strajków i t. p. wydawniczym nie odpowiada za dostarczenie piśm a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru lub odszkodowania

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305. w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P. K. O. Poznań, nr 200 149

Ogłoszenia
na stronie 6-ismowej 30 gr na stronie 4-ismowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potencjem 240 gr od 1 am waga milim Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz 18 30 w nocy wypaika h do godz 22 a strona do wydania wieczornego do godz 10 w dn przedświt do godz 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powołane wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Sześć-ósmych
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III, lewo. dw 3593

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 7405-48.201

Bilans
księgowość zaliczaniem, lekcji udzielam. Kurjer zdw 84 393

Studentka
poszukuje korepetycji gimn. za pokój. Kurjer zdw 84 394

Akademja Tańców
prof. Wituskowski przyjmuje wpisy do nowo organizujących się kompletów. Każdy bezwzględnie w ciągu jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć. Skarbowa 14, parter 6 wo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 7456

Kursy stenografji
pisanie na maszynach Kantaka I II piętro zdw 81 472

25 MUZYKA

Orkiestry
solidne zespoły na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. II. zdw 84 321

Orkiestry
nowoczesne na bale, zabawy dostarcza Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28, telefon 3927. Najpoważniejsze referencje. bpw 1 158

Pianista
lub pianistka zaraz potrzebni. - Kawiarnia Rzyńska, Matejki 56 zdw 84 447

Przedpłata
na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustrowanego „Kurjera i Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwocie 4 000 w agentach w miesiącu 4 500 z odnośnym do domu w Poznaniu 4 700 z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4 94 kwartalnie 14 800, pod opaską w Polsce 9 000, pod opaską w innych krajach 11 000. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przekładów w zakładzie strajków i t. p. wydawniczym nie odpowiada za dostarczenie piśm a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru lub odszkodowania

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305. w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P. K. O. Poznań, nr 200 149

Ogłoszenia
na stronie 6-ismowej 30 gr na stronie 4-ismowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potencjem 240 gr od 1 am waga milim Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz 18 30 w nocy wypaika h do godz 22 a strona do wydania wieczornego do godz 10 w dn przedświt do godz 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powołane wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Sześć-ósmych
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III, lewo. dw 3593

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 7405-48.201

Bilans
księgowość zaliczaniem, lekcji udzielam. Kurjer zdw 84 393

Studentka
poszukuje korepetycji gimn. za pokój. Kurjer zdw 84 394

Akademja Tańców
prof. Wituskowski przyjmuje wpisy do nowo organizujących się kompletów. Każdy bezwzględnie w ciągu jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć. Skarbowa 14, parter 6 wo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 7456

Kursy stenografji
pisanie na maszynach Kantaka I II piętro zdw 81 472

Humor zagraniczny

— Widzisz, niedowiarku? takie zrobiłam postępy, że mogę teraz z fortepianem robić, co mi się żyw podoba... — Tak? w takim razie bądź tak łaskawa i zamknij go na chwilę...

2 WOLNE DŁEJSCA

Zastępcy losowil
Placimy wam przeszło 3 raty prowizji, kosztia podróży patent Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pozostawiamy Oferty składac: Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

1 500 - 3 000
złoty miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji - najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, dety. Uwaga! - Ulatwnia sprzedaż - najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pozostawiamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Agentów
jeszcze kilka potrzebuje. Śniadeckich 30, II, 4-7. Kw 1 374

Poszukiwani
delegaci do rozpowszechniania deklaracji na cel budowy kościoła we wszystkich miastach i miasteczkach Polski. Warunki korzystne Oferty, życiorys, odpis świadectw, referencje nadsyłać: „Ruch” Kraków Szczepańska, do 13 12 r b. pod „Kościół” Pierwszeństwo mają emeryci. nw 6 138

Apteka
Sumieńskiego w Krotoszinie - (Włkp.) poszukuje asystenta (tki) Oferty z warunkami i referencjami. dw 3623

Cheesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicz Warszawa - Żółwia 42 n. Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości, kucharstwa, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadajcie prospektów nw 5 733

Kierownik biura adwokackiego i notarialnego
z dobrą praktyką poszukiwany zaraz. Życiorys, odpisy świadectw i warunki przesyłać Adwokat Cwikliński, Tczew dw 3671

Asystent
w praktyce ogóln. i szpitaln. pożądanym zaraz. Zgłoszenia i war. Kurjer zdw 84 411

Samodzielną
książkowa znająca żurnal amerykański oraz sprawy podatkowe potrzebna od 1 stycznia. - Jan Weiss, Wolszyn, telefon 83. zdw 84 402

Gospodyni
do prowadzenia gospodarstwa domowego potrzebna zaraz. Warunek polski i niemiecki. Oferty Kurjer zdw 84 338

Uczeń
szklarski może się zgłosić Jan Kaczmarek, mistrz szklarski, - Aleje Marcinkowskiego 3 a. zdw 84 415

Młodszej
fryzjerki dzielnej w swym zawodzie poszukuje od 1. I. 30. Marczewski, Inowrocław, Królów Jadwigi 19. zdw 84 438

Poszukuje
dobrej tancerki do baletu. Zgłosić się do Kabaretu Atlantyk od godziny 2 po południu. Viola. rw 8142/3

Pomocnik
fryzjerski do pomocy. Wielka 17. zdw 84 475

Posługaczka
zaraz. Zgłoszenia Rybaki 22 a, II wprost. zdw 84 466

Humor zagraniczny

— Widzisz, niedowiarku? takie zrobiłam postępy, że mogę teraz z fortepianem robić, co mi się żyw podoba... — Tak? w takim razie bądź tak łaskawa i zamknij go na chwilę...

Sześć-ósmych
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III, lewo. dw 3593

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 7405-48.201

Bilans
księgowość zaliczaniem, lekcji udzielam. Kurjer zdw 84 393

Studentka
poszukuje korepetycji gimn. za pokój. Kurjer zdw 84 394

Akademja Tańców
prof. Wituskowski przyjmuje wpisy do nowo organizujących się kompletów. Każdy bezwzględnie w ciągu jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć. Skarbowa 14, parter 6 wo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 7456

Kursy stenografji
pisanie na maszynach Kantaka I II piętro zdw 81 472

25 MUZYKA

Orkiestry
solidne zespoły na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17. II. zdw 84 321

Humor zagraniczny

— Widzisz, niedowiarku? takie zrobiłam postępy, że mogę teraz z fortepianem robić, co mi się żyw podoba... — Tak? w takim razie bądź tak łaskawa i zamknij go na chwilę...

2 WOLNE DŁEJSCA

Zastępcy losowil
Placimy wam przeszło 3 raty prowizji, kosztia podróży patent Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pozostawiamy Oferty składac: Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

1 500 - 3 000
złoty miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji - najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, dety. Uwaga! - Ulatwnia sprzedaż - najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pozostawiamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Agentów
jeszcze kilka potrzebuje. Śniadeckich 30, II, 4-7. Kw 1 374

Poszukiwani
delegaci do rozpowszechniania deklaracji na cel budowy kościoła we wszystkich miastach i miasteczkach Polski. Warunki korzystne Oferty, życiorys, odpis świadectw, referencje nadsyłać: „Ruch” Kraków Szczepańska, do 13 12 r b. pod „Kościół” Pierwszeństwo mają emeryci. nw 6 138

Apteka
Sumieńskiego w Krotoszinie - (Włkp.) poszukuje asystenta (tki) Oferty z warunkami i referencjami. dw 3623

Cheesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicz Warszawa - Żółwia 42 n. Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości, kucharstwa, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadajcie prospektów nw 5 733

Kierownik biura adwokackiego i notarialnego
z dobrą praktyką poszukiwany zaraz. Życiorys, odpisy świadectw i warunki przesyłać Adwokat Cwikliński, Tczew dw 3671

Asystent
w praktyce ogóln. i szpitaln. pożądanym zaraz. Zgłoszenia i war. Kurjer zdw 84 411

Samodzielną
książkowa znająca żurnal amerykański oraz sprawy podatkowe potrzebna od 1 stycznia. - Jan Weiss, Wolszyn, telefon 83. zdw 84 402

Gospodyni
do prowadzenia gospodarstwa domowego potrzebna zaraz. Warunek polski i niemiecki. Oferty Kurjer zdw 84 338

Uczeń
szklarski może się zgłosić Jan Kaczmarek, mistrz szklarski, - Aleje Marcinkowskiego 3 a. zdw 84 415

Młodszej
fryzjerki dzielnej w swym zawodzie poszukuje od 1. I. 30. Marczewski, Inowrocław, Królów Jadwigi 19. zdw 84 438

Poszukuje
dobrej tancerki do baletu